

FENNTARTHATÓSÁGI JELENTÉS

2016-2017

RICHTER GEDEON

A vezérigazgató üzenete	4
A jelentésről	5
Richter Csoport	10
Társaságirányítás	13
Gazdasági eredményeink	26
Minőségi gyógyítás	31
Fogyasztóink egészsége és biztonsága	36
Egészséges emberi erőforrás	44
Környezeti felelősség	58
Egészség és biztonság	66
Mellékletek	72
GRI tartalmi index	81

Tisztelt Partnerünk, Tisztelt Munkatársunk! Kedves Olvasó!

A Richter vezetése 2010-ben döntött úgy, hogy a gyógyszeripar növekvő kihívásaira reagálva új üzleti modellt választ. Az ún. specialty pharma modell keretében a Richter tevékenységét magas hozzáadott szellemi érték jellemzi a teljes értékláncban, tehát a kutatás-fejlesztésben, gyártásban és a marketingben egyaránt. Hosszú távú stratégiánk az organikus növekedésre alapoz, eseti akvizíciós tevékenységgel kiegészítve, elsősorban a nőgyógyászat területén. A Richter mára a világ egyik leg szélesebb nőgyógyászati termékpalettájával rendelkezik. Ugyanakkor megőrizte mintegy évszázados, a központi idegrendszer rendellenességeire fókuszáló eredeti kutatási tevékenységét, egyúttal bioszimiláris fejlesztő és termelő kapacitást is létrehozott, hogy az onkológiai és immunológiai betegségek kezelésére irányuló, egyre növekvő igényeket kielégíthesse.

Stratégiaváltásunk ellenére küldetésünk változatlan maradt: Elkötelezettek vagyunk, hogy magyarországi központú, független vállalatként globálisan szolgáljuk az egészség és az életminőség javítását. Meggyőződésem, hogy a széleskörű nőgyógyászati termékkörünkre, valamint az eredeti és bioszimiláris készítmények sikeres piaci bevezetésére épített üzleti modellünk fenntartható módon tudja biztosítani a Richter jövőbeni sikereit. Büszkeséggel tölt el, hogy a tavalyi év során az Európai Bizottság piacrahozatali engedélyt adott első, saját fejlesztésű bioszimiláris készítményünknek, mely a csontritkulás kezelésében kínál korszerű terápiát. Ugyanakkor a Richter kutatói által felfedezett és amerikai stratégiai partnerünkkel közösen kifejlesztett, széles spektrumú antipszichotikumunk is a jelentéstételi időszak alatt vált elérhetővé a betegek számára.

A fenntarthatóság három összetevője – a társadalmi, a környezeti, illetve a gazdasági – egymással kölcsönösen összefüggnek. Nem lehetünk hosszú távon sikeresek anélkül, hogy ne vállaljunk felelősséget környezetünk és társadalmunk iránt, ahogyan nem érhetünk el gazdasági sikereket sem anélkül, hogy társadalmunk, illetve környezetünk védelme érdekében ne tennénk meg minden tőlünk telhetőt. Az ily módon teremtett érték egy része az üzletbe visszaforgatható, ezen túlmenően azonban a felelős üzleti magatartás szélesebb értelemben vett társadalmi hasznossággal is jár, hiszen csak egészséges emberek és közösségek alkothatnak egészséges társadalmat. Jó példája ennek az immár 10 éve futó Egészségváros programunk, mely az egyéni felelősségvállalás és egészségtudatosság erősítésén keresztül juttatja szélesebb körű előnyhöz a közösséget.

A Richter 2016-ban helyezte új alapokra fenntarthatósági elveit, mely azonosítja azokat a területeket és szempontokat, melyek révén cégünk biztosítja a társadalmi felelősségvállalás hosszú távú érvényesülését működése minden területén. Fenntarthatósági politikánkat jelentésünk mellékletében tesszük közzé. Elkötelezettek vagyunk az iránt, hogy tevékenységünket a jövőben is a hatékonyság és átláthatóság jegyében végezzük. Emellett arra törekszünk, hogy üzleti stratégiánk tükrözze felelősségünket a társadalomért és a fenntarthatóságért, így teremtve értéket minden érintettünk számára.

Orbán Gábor
vezérigazgató

Társaságunk két évente Fenntarthatósági jelentésben számol be gazdasági, környezeti és társadalmi teljesítményéről. Hatodik alkalommal megjelenő jelentésünk a 2016-2017 naptári évekre vonatkozik. Ezt megelőzően 2016-ban adtunk ki jelentést, melyben a 2014-2015-ös évek eseményeiről, fejlesztéseiről számoltunk be. Legutóbbi jelentésünknel áttértünk a GRI G4-re verziójára, amely révén a jelentéstétel a fő érintettek és a működés lényeges elemeire fókuszál. Idei jelentésünkben a GRI Sztenderdeknek való megfelelésre tértünk át.

A korábbi lényegességi elemzés alapját a KPMG Magyarország által, a Richter megbízásából végzett kutatás képezte. Ez a Richter magyarországi érintettjeinek és a cég magyarországi tevékenységeinek (minden szervezeti egység) lényeges elemeire vonatkozott.

Ezen jelentésünk készítése során a lényeges ügyek vállalatcsoportszintű relevanciájának vizsgálatát és validálását végeztük. Az elemzést az Alternate független szakértői végezték a Richter összesen 17 telephelyét bevonva (leányvállalatok, képviseltek és értékesítési partnerek) az alábbi válaszadókkal:

Richter Gedeon Nyrt. (gyártó cég)	Magyarország, Budapest
Richter-Themis Medicare (India) Private Ltd. (gyártó cég)	India, Vapi
Gedeon Richter Polska Sp. z o.o. (gyártó cég)	Lengyelország, Grodzisk
Richter-Helm BioLogics GmbH & Co KG (gyártó cég)	Németország, Bovenau
ZAO Gedeon Richter RUS CJSC (gyártó cég)	Oroszország, Jegorjevsk
Gedeon Richter Romania S.A. (gyártó cég)	Románia, Târgu Mureș
PregLem SA (fejlesztés)	Svájc, Genf
Kazahsztáni képviselő	Kazahsztán, Almaty
Oroszországi vezérképviselő	Oroszország, Moszkva
Ukrán képviselő	Ukrajna, Kiev
Vietnami képviselő	Vietnam, Hanoi
Gedeon Richter Marketing ČR s.r.o. (értékesítés)	Csehország, Prága
Gedeon Richter France S.A.S. (értékesítés)	Franciaország, Párizs
Gedeon Richter Pharmaceutical (China) Co. Ltd. (értékesítés)	Kína, Shanghai
Gedeon Richter Mexico, S.A.P.I. de C.V. (értékesítés)	Mexikó, Tlalnepantla
Gedeon Richter Pharma GmbH (értékesítés)	Németország, Köln
Gedeon Richter Ibérica S.A. (értékesítés)	Spanyolország, Barcelona

A külföldi partnerek bevonásával megvizsgáltuk, hogy a lényeges ügyek mennyire hasonlóak vagy eltérőek a korábban meghatározott lényeges ügyekhez képest és ezáltal összeállítottuk a vállalatcsoport fenntarthatósági lényeges ügyeit, melyeket jelentésünkben is ismertetünk. A lényeges ügyek meghatározása az alábbi lépésekben történt:

- releváns ügyek meghatározása hazai és nemzetközi benchmark, GRI sztenderd és

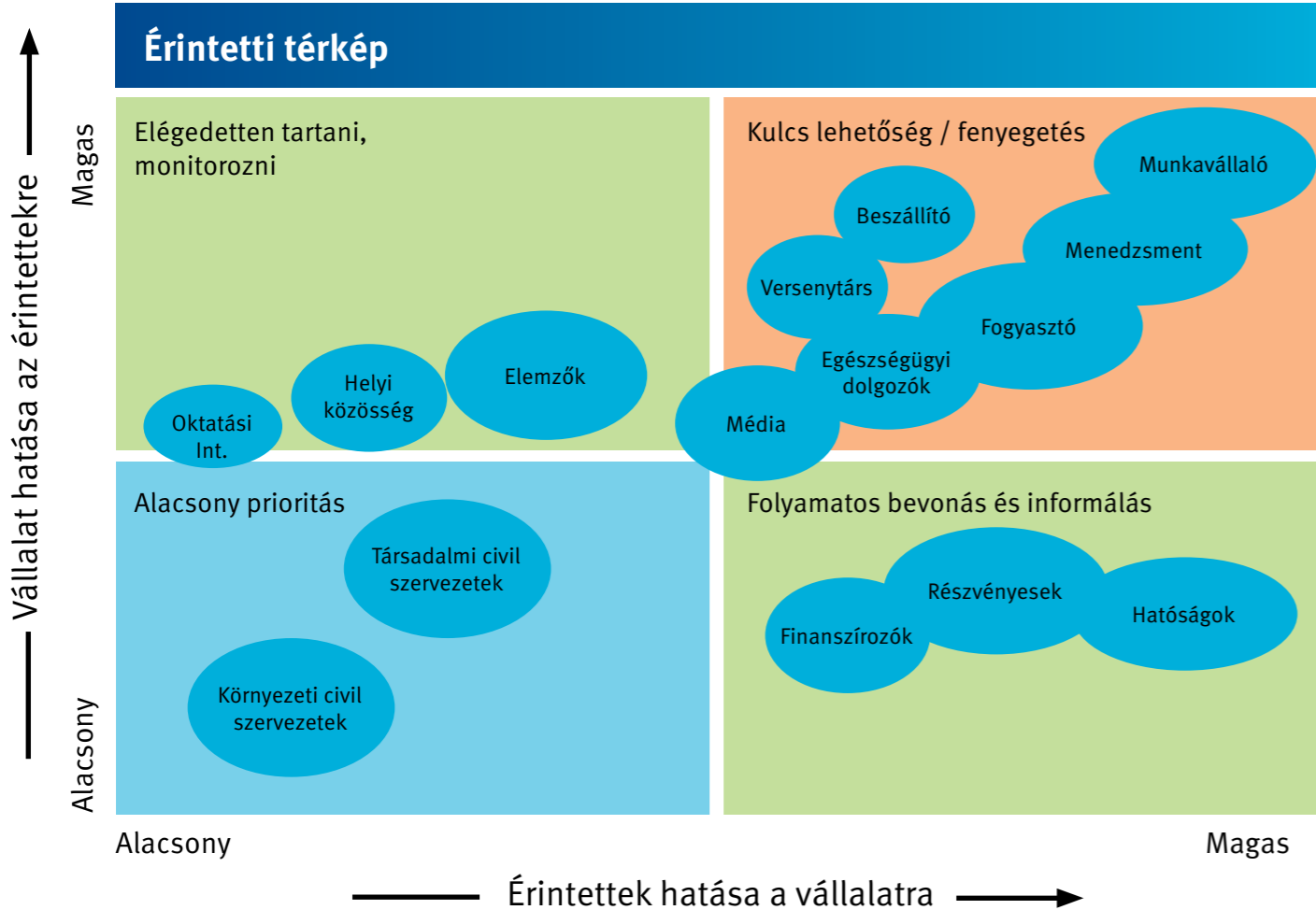
iparági útmutatások alapján (összesen 44 tématerület)

- feltérképeztük az érintettek tájékoztatását és bevonását szolgáló kommunikációs csatornákat és eszközök körét érintetti csoportonként
- rangsoroltuk a releváns ügyeket a helyi vállalatok hatásai és elvárásai alapján (rendelkezésre álló érintetti információk alapján).

Az érintettek körének meghatározásakor az alábbi szempontokat vettük figyelembe:

- kikre van hatással a Társaság működése?
- kik hatnak a Társaság működésére?
- kik azok, akik közvetlenül leginkább függenek a Társaság működésétől, eredményességétől?

A felmérés alapján elkészítettük a vállalatcsoport aktuális érintetti térképét, melyet az alábbiakban teszünk közzé:

A körök nagysága az érintett érdeklődésének szintjét jelzi a Richter Gedeon felelős és fenntartható vállalati működésére vonatkozóan, amit táblázatban is összegyzünk:

Magas szintű érdeklődés	Közepes szintű érdeklődés	Alacsony szintű érdeklődés / érdektelen
<ul style="list-style-type: none"> • Hatóságok • Munkavállalók • Fogyasztók • Menedzsmen • Részvényesek 	<ul style="list-style-type: none"> • Finanszírozók • Média • Egészségügyi dolgozók • Elemzők 	<ul style="list-style-type: none"> • Oktatási intézmények • Környezeti civil szervezetek • Társadalmi civil szervezetek • Helyi közösségek • Versenytársak • Beszállítók

Az elemzés során megállapíthattuk, hogy a válszadó cégek esetében az összes kritikus érintett bevonására és tájékoztatására van valamilyen alkalmazott gyakorlat: beszállítók, egészségügyi intézmények dolgozói, finanszírozók, fogyasztók, hatóságok, iparági elemzők, helyi közösség, média, munkavállalók, környezeti és szociális nonprofit szervezet, oktatási intézmények, tulajdonosok. (Részletesen ismertette a Társaságirányítás / Kommunikációs gyakorlat fejezetben.) Így az ezek során gyűjtött információk alkalmasak voltak a releváns ügyek prioritizálására az érintettek szempontjából is.

A felmérés során hét "kiemelten lényeges ügy" került meghatározásra, valamint öt lényeges ügy és négy további kiemelt ügy. A munkavédelmi és környezeti jellegű lényeges ügyek kapcsán a gyártást is végző leányvállalatok adatait is ismertettük. Ugyanakkor a többi témánál még nem alakítottuk ki a vállalatcsoport szintű adatgyűjtést és jelentéstételt, erre a következő években kerül sor.

Lengyel, orosz és romániai gyártó leányvállalatainkban késztermék gyártás történik. Indiai vál-

latunk intermediert és hatóanyagot gyárt. Környezetünkre jelentős hatásúnak az intermedier és hatóanyaggyártást tartjuk, a késztermék gyártás környezeti hatása csekély. Svájci leányvállalatunkban (PregLem) gyártási tevékenység nem folyik. Képviseleti irodáink, kereskedelmi, nagykereskedelmi vállalataink és számos érdekeltségünk, amely szolgáltatás nyújtásával támogatja a Richter Csoport tevékenységét, csak érintőlegesen (egy-egy lényeges) ügynél képezi jelentésünk tárgyát. A közzétett információk dokumentált méréseken, számításokon, hatósági bejelentéseken és nyilvántartásokon alapulnak.

Jelentésünk nem auditált. A fenntarthatósági jelentés a GRI Sztenderd szerinti „Core” azaz Alap megfelelési szintnek felel meg, melyet külső független fél, az Alternate Kft. ellenőrzött.

Fenntarthatósági jelentésünk pdf verzióját – a korábbi évekhez hasonlóan – megtalálhatják a Richter Gedeon Nyrt. honlapján: www.richter.hu Amennyiben a jelentéssel kapcsolatban kérdésük, észrevételük van, azokat a posta@richter.hu e-mail címre küldhetik el.

Lényeges ügy	GRI Sztenderd	Fejezet	Oldal	Közvetlen hatás külső érintettre
Kiemelten lényeges ügyek				
Felelős vállalatirányítás, etikus viselkedés, jogi megfelelés (beleértve az antikorrupciós és kockázatkezelési tevékenységet)	102-18; 102-16 102-12	Társaságirányítás	13-18. 19.; 36-37.	részvényesek, fogyasztók, partnerek, hatóságok
A munkatársak képzettsége és tehetsége, képzés és fejlesztés	404-2	Minőségi gyógyítás; Emberi erőforrásunk	34-35.; 50-51.	fogyasztók
Termékminőség és termékbiztonság, a fogyasztók biztonsága	416-1	Fogyasztóink egészsége és biztonsága	39-40.	fogyasztók
Munkavállalók elégedettsége, lojalitása és elkötelezettsége; juttatások Munkáltatói márka	401-1	Emberi erőforrásunk	46-47.	fogyasztók, részvényesek
Veszélyes anyagok, vegyi anyagok használata, Környezeti hatások	301-1; 301-2; 301-3; 303-1; 303-3; 305-1; 305-2; 306-1; 306-2	Környezeti felelősség	58-65. 72-78.	helyi közösségek, környezet (csak a gyáraknál lényeges)
Termékfejlesztés és termékportfólió, Kutatás és fejlesztés	102-2	Minőségi gyógyítás	10.	fogyasztók, részvényesek, partnerek
Lényeges ügyek				
Átláthatóság és jelentéstétel	102-50-56	Társaságirányítás/Kommunikáció	5-7.	részvényesek, fogyasztók, partnerek, média, iparági elemzők
Farmakovigilancia	416-1	Minőségi gyógyítás	39-40.	fogyasztók
Esélyegyenlőség és sokszínűség	405-1	Társaságirányítás ill. Emberi erőforrás	14-17.	
Felelős marketing	416-1; 417-3	Minőségi gyógyítás ill. Társaságirányítás	39-40. 25.	fogyasztók, részvényesek
Adatvédelem		Társaságirányítás	23-24.	fogyasztók, partnerek, beszállítók, hatóságok
További kiemelt ügyek				
Felelős beszerzés	102-9	Fogyasztók egészsége és biztonsága/Beszállítók	39.	partnerek, beszállítók, fogyasztók
Munkavállalók biztonsága és egészsége	403-2	Egészség és biztonság	66-71.	
Prevenció, szűrőprogramok, egészséges életmód és társadalom, nők egészsége	413-1	Fogyasztóink egészsége és biztonsága	40-43.; 53-55.	fogyasztók, szélesebb társadalom
Tudomány és innováció ösztönzése, Oktatási együttműködések	413-1	Minőségi gyógyítás és Emberi erőforrások	40-43.; 53-55.	fogyasztók, részvényesek, partnerek, oktatás

A Richter Gedeon Nyrt. budapesti székhelyű, globális, innovációra épülő specializált gyógyszer-cég. Az 1901-ben alapított Társaság fő tevékenysége a gyógyszeripari termékek előállítás és értékesítése, amelyet kutatás-fejlesztés, számos leányvállalat és közös vezetésű társult vállalat támogat. Mindezek a társaságok az anyavállalattal együtt alkotják a Richter Csoportot. A Richter Csoport együttes teljesítménye többet jelent, mint az egyes vállalatok egyéni mutatóinak összege. Vertikálisan integrált működése a kutatás-fejlesztésben, a gyógyszergyártásban, a nagy- és kiskereskedelemben, valamint a marketingtevékenységben jelenik meg.

A Richter Csoport teljes létszáma 2017. végén 12 369 fő volt, amely 4%-os növekedést jelent a 2016. évi értékhez képest. A Richter Csoport árbevétele 2017-ben 444 356 millió forintot (1437 millió eurót) tett ki, amely 14%-os növekedést (euróban mérve 15%-os emelkedést) jelent 2016-hoz viszonyítva.

Hagyományos piacainkon működő termelő leányvállalataink, valamint specializált marketinghálózatunk kiépítése és folyamatos bővítése alapozta meg a Richter Csoport multinacionális jellegét. A Richter öt világrészre kiterjedő értékesítési tevékenységet folytat és több mint negyven országban van közvetlen jelen. A magyarországi gyár-

tóhelyeken kívül összesen 5 termelő leány- és közös vállalata van, valamint 29 képviseleti iroda és 40 kereskedelmi és nagykereskedelmi vállalat segíti tevékenységét.

A Richter széles körben ismert márkánévvel és jól kiépített értékesítési hálózattal rendelkezik Magyarországon, Közép-Kelet-Európában, valamint a Baltikumban. A Társaság kiépítette saját marketinghálózatát Nyugat-Európában, Kínában és Latin-Amerikában is, amely elsődlegesen a Richter nőgyógyászati termékeit hivatott értékesíteni.

Az Egyesült Államokba a Richter stratégiai együttműködési szerződések és hosszú távú megállapodások keretében szállít termékeket partnerei számára.

A Richter ezen kívül több olyan érdekeltséggel is rendelkezik, amely szolgáltatás nyújtásával támogatja a Richter Csoport tevékenységét.

A Richter Csoport tagjai

Termelő és fejlesztő leány- és közös vállalatok

India, Vapi – Richter-Themis Medicare (India) Private Ltd.
 Lengyelország, Grodzisk – Gedeon Richter Polska Sp. z o.o.
 Németország, Bovenau – Richter-Helm BioLogics GmbH & Co KG
 Oroszország, Jegorjevsk – ZAO Gedeon Richter RUS CJSC
 Románia, Marosvásárhely – Gedeon Richter Romania S.A.

Képviseleti irodák

Azerbajdzsán, Baku
 Belarusz, Minszk
 Bulgária, Szófia
 Észtország, Tallin
 Grúzia, Tbiliszi
 India, Mumbai
 Kazahsztán, Almati
 Kirgizisztán, Biskek

Lettország, Marupe
 Litvánia, Vilnius
 Moldávia, Kisinyov
 Mongólia, Ulánbátor
 Oroszország, Habarovszk
 Oroszország, Irkutsk
 Oroszország, Jekatyerinburg
 Oroszország, Kazany
 Oroszország, Krasznodár
 Oroszország, Moszkva
 Oroszország, Novoszibirszk
 Oroszország, Szentpétervár
 Oroszország, Volgograd
 Örményország, Jereván
 Szerbia, Belgrád
 Tadzsikisztán, Dusanbe
 Türkmenisztán, Asgabat
 Ukrajna, Kijev
 Üzbegisztán, Taskent
 Vietnam, Hanoi
 Vietnam, Ho Si Minh-város

Kereskedelmi és marketing vállalatok

Amerikai Egyesült Államok, Ridgewood – Gedeon Richter USA Inc.
 Ausztrália, Belrose – Gedeon Richter Australia
 Ausztria, Bécs – Gedeon Richter Austria GmbH
 Belgium, Diegem – Gedeon Richter Benelux SPRL
 Bolívia, Santa Cruz – Gedeon Richter Bolivia S.R.L.
 Brazília, Sao Paulo – Gedeon Richter Do Brasil Importadora, Exportadora E Distribuidora S. A.
 Chile, Santiago – Gedeon Richter (Chile) Ltda.
 Csehország, Prága – Gedeon Richter Marketing ČR s.r.o.
 Curacao – Mediplus N.V.
 Ecuador, Quito – Gedeon Richter Ecuador SA
 Egyesült Királyság, London – Gedeon Richter UK Ltd.
 Franciaország, Párizs – Gedeon Richter France S.A.S.
 Horvátország, Zágráb – Gedeon Richter Croatia d.o.o.

Írország, Dublin – Gedeon Richter Ireland
 Jamaica, Kingston – Medimpex West Indies/Jamaica Ltd.
 Kazahsztán, Almati – Gedeon Richter KZ TOO
 Kína, Hongkong - GRmed Company Ltd.
 Kína, Shanghai – Gedeon Richter Pharmaceutical (China) Co. Ltd.
 Kolumbia, Bogota – Gedeon Richter Columbia S.A.S.
 Lengyelország, Varsó – Gedeon Richter Marketing Polska Sp. z o.o.
 Mexikó, Tlalnepantla – Gedeon Richter Mexico, S.A.P.I. de C.V.
 Moldávia, Kísinyov – Richpangalfarma S.R.L., Gedeon Richter Retea Farmaceutica S.R.L.
 Németország, Köln – Gedeon Richter Pharma GmbH
 Németország, Hamburg – Richter-Helm Biotec GmbH & Co. KG
 Olaszország, Milánó – Gedeon Richter Italia s.r.l.

Oroszország, Moszkva – OOO Farmarichter
 Örményország, Jereván – SP OOO Richter-Lambron, SP OOO Gedeon Richter Apteka
 Peru, Lima – Gedeon Richter Peru S.A.C.
 Portugália, Lisszabon – Gedeon Richter Portugal, Unipessoal LDA
 Románia, Koronka – Gedeon Richter Farmacia S.A., SC Pharmapharm Romania S.A.
 Spanyolország, Barcelona – Gedeon Richter Ibérica S.A.
 Svájc, Cham – Gedeon Richter (Schweiz) AG
 Svédország, Stockholm – Gedeon Richter Nordics AB
 Szlovákia, Pozsony – Gedeon Richter Slovakia, s.r.o.
 Szlovénia, Ljubljana – Gedeon Richter d.o.o.
 Ukrajna, Kijev – OOO Gedeon Richter Ukrfarm
 Ukrajna, Vishnyove – PAT Gedeon Richter UA

A Társaság működése

Társaságunk az etikus üzleti magatartás követelményeinek megfelelően, a jogszabályi és hatósági előírásokat betartva működik, valamint követi a Budapesti Értéktőzsde Felelős Társaságirányítási Ajánlásait.

A Társaság működését az Alapszabály és a Szervezeti és Működési Szabályzat határozzák meg. Ezen alapvető dokumentumok mellett az igazgatósági és közgyűlési határozatok, szabályzatok (egy-egy folyamatra vonatkozóan), vezérigazgatói, vezérigazgató-helyettesi és igazgatói utasítások, valamint körlevelek szabályozzák a Társaság operatív működését.

Közgyűlés

A Társaság legfőbb szerve a Közgyűlés, amely a részvényesek összességéből áll. Az éves rendes közgyűlés hatáskörébe tartozik többek között az éves pénzügyi beszámoló elfogadására és az adózott eredmény felhasználására vonatkozó döntés; az Igazgatóság, Felügyelő Bizottság és az Audit Bizottság tagjainak megválasztása, illetve visszahívása; az állandó könyvvizsgáló kinevezése; az Alapszabály módosítása és minden olyan döntés, amely a Társaság alaptőkéjére számottevő hatással van; végeztül minden egyéb, az Alapszabályban a Közgyűlés hatáskörébe rendelt kérdés.

A Társaság 2016-ban 2016. április 26-án, 2017-ben 2017. április 26-án tartotta meg éves rendes közgyűlését. A Társaság közgyűlése mind 2016-ban, mind 2017-ben előzetes regisztrációhoz kötötten nyilvános volt a sajtó képviselői számára.

Igazgatóság

Az Igazgatóság a Társaság legfőbb döntéshozatali szerve, kivéve azokat a kérdéseket, amelyek közvetlenül a részvénytulajdonosok döntési jogkörébe tartoznak. Az Igazgatóság tevékenységét a Társaság Alapszabálya, a Közgyűlés határozatai és a mindenkor hatályos jogszabályok szerint végzi. Az Igazgatóság feladatkörében áttekinti és jóváhagyja a Társaság jövőképét, stratégiai irányelveit és programjait, valamint a szokásos üzletmeneten túlmutató tranzakcióit. Nyomon követi és rendszeresen értékeli a Társaság teljesítményét, valamint az Ügyvezetőség tevékenységét. Hatáskörébe tartozik a ve-

zérigazgató kiválasztása, szerződtetése, teljesítményének értékelése és javadalmazásának meghatározása. Biztosítja a jogszabályokban és az Etikai Kódexbe foglalt normák betartását és érvényesülését. Az Igazgatóság tagjait a Közgyűlés választja meg, esetenként legfeljebb öt évre. A testület tagjainak többsége nem áll a Társaság alkalmazásában. A Társaság álláspontja szerint az Igazgatóság független tagjai semmilyen gazdasági vagy egyéb anyagi természetű kapcsolatban nem állhatnak a Társasággal és feladatuk az, hogy az Ügyvezetőségtől független véleményt nyilvánítsanak a testület tanácskozásain és elfogulatlanul ítélik meg annak döntéseit. Az Igazgatóság elnökét az Igazgatóság tagjai maguk választják meg az Igazgatóság tagjai közül.

Igazgatóság tagjai:

- William de Gelsey
  - az Igazgatóság elnöke (2016. december 31. napjáig)
  - igazgatósági tag (2017. április 26. napjáig)
  - az Igazgatóság Örökös Tiszteletbeli Elnöke (2017. január 1. napjától)
- Bogsch Erik
  - az Igazgatóság elnöke (2017. január 1. napjától)
  - vezérigazgató (2017. október 31. napjáig)
- Csák János
- Dr. Gulácsi Gábor
- Dr. Hardy Ilona (2017. április 26. napjától)
- Dr. Kovács László (2017. április 26. napjáig)
- Lantos Csaba
- Orbán Gábor (2017. április 26. napjától)
- Christopher William Long (2017. december 31. napjáig)
- Dr. Perjés Gábor
- Dr. Polacsek Csaba (2016. január 11. napjáig)
- Dr. Szivek Norbert (2016. április 26. napjától)
- Prof. Dr. Vizi E. Szilveszter
- Dr. Zolnay Kriszta

Az Igazgatóság havonta ülésezik, meghatározott munkaterv alapján tekinti át a Társaság üzleti tevékenységét. A munka hatékonysága érdekében az Igazgatóság az előzetesen megküldött felkészítő anyagokat átolvasva és az egyes területekért felelős meghívott vezetőket meghallgatva tárgyalja meg a napirenden lévő kérdéseket. Az Igazgatóság, mint testület jár el és hoz határozatot. Az Igazgatóság üléseiről jegyzőkönyv készül, határozatai dokumentálásra kerülnek.

Az Igazgatóság a 2016. évi üzleti évben 89,19% átlagos részvételi arány mellett tizenkettő (12) alkalommal, a 2017. évi üzleti évben 87,59% átlagos részvételi arány mellett tizenegy (11) alkalommal ülésezett.

Albizottságok

Az Igazgatóságon belül két albizottság működik, legalább három taggal.

A **Társaságirányítási és Jelölő Albizottság** az igények figyelembevételével javaslatot tesz az Igazgatóság részére annak célszerű létszámára és feladatára vonatkozóan. Az albizottság további feladatai közé tartozik az igazgatósági taggá válás feltételeinek megállapítása, a lehetséges jelöltek alkalmasságának értékelése, tájékozódás a jelöltek végzettségéről, illetve szakmai előéletéről, továbbá a társaságirányítási alapelvek nyomán követése és javaslattevés a szükséges változtatásokra. A Társaságirányítási és Jelölő Albizottság kizárólag független igazgatósági tagokból áll.

A Társaságirányítási és Jelölő Albizottság a 2016. évi üzleti évben 83,33% átlagos részvételi arány mellett kettő (2) alkalommal, a 2017. évi üzleti évben 100% átlagos részvételi arány mellett négy (4) alkalommal ülésezett.

A **Javadalmazási Albizottság** javaslatot tesz a megválasztott tisztségviselők éves, illetve hosszú távú célfeladatainak megállapítására. Az albizottság további feladatai közé tartozik a vezérigazgató kompenzációjára tett javaslat előkészítése. A Társaság megítélése szerint a Javadalmazási Albizottság hatékony működéséhez elengedhetetlen, hogy az albizottság munkájában a Társaság operatív működéséről közvetlen tapasztalatokkal bíró igazgatósági tag is részt vegyen.

A Javadalmazási Albizottság a 2016. évi üzleti évben 100% átlagos részvételi arány mellett kettő (2) alkalommal, a 2017. évi üzleti évben 100% átlagos részvételi arány mellett négy (4) alkalommal ülésezett.

Felügyelő Bizottság

A Társaság működésének ellenőrzését a Felügyelő Bizottság végzi. A Felügyelő Bizottság tagjait a Közgyűlés választja meg, esetenként legfeljebb három évre. Az Alapszabály rendelkezése értelmében mindaddig, amíg a Társaság teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalóinak száma éves átlagban a kétszáz főt meghaladja, a Társaság munkavállalói részt vesznek a Társaság működésének ellenőrzésében. Ilyen esetben a Felügyelő Bizottság tagjainak egyharmada a munkavállalók képviselőiből áll. A többi tag a Társaságtól független személy.

A testület a jogszabályoknak megfelelően, a munkatervében meghatározott témákban az ügyrendje szerint, rendszeresen ülésezik; továbbá eljár minden olyan alkalommal, amikor ezt a Társaság operatív tevékenysége megkívánja. A testület javaslatot terjeszt az Igazgatóság elé, megtárgyalja a Társaság stratégiáját, pénzügyi eredményeit, beruházási politikáját, illetve belső vizsgálati és ellenőrzési rendszerét. Megbeszélései alkalmával a Felügyelő Bizottság rendszeres és megfelelően részletezett tájékoztatást kap a Társaság irányításáról, elnöke tanácskozási joggal jogosult részt venni az igazgatósági üléseken.

Felügyelő Bizottság tagjai:

- Dr. Chikán Attila
- Dr. Bedros Jonathán Róbert
- Dr. Mészáros Tamásné
- Dr. Kovácsné dr. Kozsda Éva
- Kovácsné Csikós Klára

A Felügyelő Bizottság a 2016. évi üzleti évben 95,55% átlagos részvételi arány mellett kilenc (9) alkalommal, a 2017. évi üzleti évben 100% átlagos részvételi arány mellett kilenc (9) alkalommal ülésezett.

Audit Bizottság

A Társaságnál háromtagú Audit Bizottság működik, amelynek tagjait a Közgyűlés a Felügyelő Bizottság független tagjai közül választja. Az Audit Bizottság elnökét a Felügyelő Bizottság jelöli ki. Az Audit Bizottság tagjainak együttesen rendelkezniük kell a Társaság tevékenysége szerinti ágazattal kapcsolatos szaktudással. Az Audit Bizottság legalább egy tagjának számviteli vagy könyvvizsgálói képzettséggel kell rendelkeznie.

Az Audit Bizottság felelős a Társaság belső számviteli rendjének ellenőrzéséért. Továbbá – egyebek mellett – az Audit Bizottság feladat- és hatáskörébe tartozik a könyvvizsgálóval kapcsolatos szakmai követelmények, függetlenségi és összeférhetlenségi előírások érvényre juttatásának ellenőrzése, valamint az állandó könyvvizsgáló által a konszolidált és az egyedi beszámolók könyvvizsgálatán kívül a Társaság vagy a Társaság által kontrolált vállalkozások számára nyújtott egyéb szolgáltatások figyelemmel követése.

Az Audit Bizottság tagjai:

- Dr. Chikán Attila
- Dr. Bedros Jonathán Róbert
- Dr. Méhész Tamásné

Az Audit Bizottság a 2016. évi üzleti évben 100% átlagos részvételi arány mellett kettő (2), a 2017. évi üzleti évben 100% átlagos részvételi arány mellett három (3) ülést tartott. Az Audit Bizottság a 2017-es üzleti évben továbbá összesen 8 (nyolc) alkalommal tanácskozott és hozott határozatot ülés tartása nélkül.

Az Ügyvezetőség

Az Ügyvezetőség feladata a Társaság operatív tevékenységének irányítása. A testület elnöki teendőit a Társaság vezérigazgatója látja el. Annak érdekében, hogy a testület a stratégiai célkitűzések megvalósítására összpontosítson, kizárólag az Ügyvezetőség tagjai vesznek részt a munkában.

Az Ügyvezetőség döntés-előkészítő fórum, melyben valamennyi tagnak véleménykifejtési joga és kötelezettsége van. Az Ügyvezetőség tagjai által kifejtett vélemények alapján a végső döntést – hatáskörtől függően – a vezérigazgató vagy az Igazgatóság hozza.

A Társaság a szervezeti munkamegosztás keretében 2017. november 1. napjától önálló főigazgatói státuszt hozott létre a kereskedelem, a nemzetközi és kormányzati kapcsolatok közvetlen felügyeletére. A főigazgató elsődleges feladata a Társaság specialty pharma irányba megkezdett építkezésének folytatása a nyugat-európai és tengerentúli piacokon létrehozott hálózatok fejlesztésével, valamint a magas hozzáadott értékű, túlnyomórészt innovatív termékportfólió folyamatos bővítésével.

A fenntartható fejlődés alapelveinek figyelembevételével elsősorban a vezérigazgató, de az irányítása alá tartozó területet illetően minden felső- és középvezető feladata.

Ügyvezetőség tagjai:

- Bogsch Erik, vezérigazgató (2017. október 31. napjáig), kereskedelemért, nemzetközi és kormányzati kapcsolatokért felelős főigazgató (2017. november 1. napjától)
- Orbán Gábor, stratégiai igazgató (2016. szeptember 5. napjától 2016. december 31. napjáig), általános vezérigazgató-helyettes (2017. január 1. napjától 2017. október 31. napjáig) vezérigazgató (2017. november 1. napjától)
- Dr. Gulácsi Gábor, gazdasági vezérigazgató-helyettes
- Horváth Tibor, kereskedelmi igazgató (2017. augusztus 1. napjától)
- Kovács Lajos, műszaki igazgató
- Radó András, termelési és logisztikai vezérigazgató-helyettes
- Dr. Greiner István, kutatási igazgató
- Dr. Thaler György, fejlesztési igazgató

Összeférhetlenség és függetlenség

Az Igazgatóság és az Ügyvezetőség tagjainak harmadik személlyel fennálló kapcsolatait tekintetében – az összeférhetlenség elkerülése érdekében – a menedzsment tagjainak munkaszerződése kizárja, hogy hasonló profilú üzleti vállalkozással munkaviszonyt vagy azzal azonos elbírálás alá eső más jogviszonyt létesítsenek, míg az Igazgatóság és a Felügyelő Bizottság tagjai tekintetében az általuk megválasztásukkor tett nyilatkozat biztosítja, hogy a Társaságnál vállalt, választott tisztségük és más elkötelezettségük között összeférhetlenség nem áll fenn. A Társaság az Igazgatóság és a Felügyelő Bizottság tagjai tekintetében a Ptk. függetlenségi kritériumait alkalmazza.

A vezető testületek tagjai tekintetében alkalmazott sokszínűségi politika bemutatása

A Társaság a jogszabályi rendelkezéseket figyelembe véve és a nemzetközi iparági elvárásokat követve veszi számba a vezető testületek tagjainak jelölésénél és kiválasztásánál mérhető szempontokat. A Társaság az Igazgatóság, a Felügyelő Bizottság és az Audit Bizottság tagjainak jelölésekor, valamint az Ügyvezetőség tagjainak kiválasztásakor a megfelelően magas szintű szakirányú képesítésen és hozzáértésen felül a korábbi szakmai életút során megszerzett gyakorlati, üzleti tapasztalatokat, az elért eredményeket, és a személyes vezetői kompetenciákat veszi figyelembe. A Társaság egyidejűleg kiemelt értéknek tekinti a szakmai és személyes jó hírnevet, valamint a sokszínűség biztosítása érdekében szem előtt tartja azon elvárást is, ami a nők részvételi arányának fokozatos emelésére irányul. A 2017-es évben a Társaság 11 (tizenegy) tagú Igazgatóságának 2 (kettő), a Társaság 5 (öt) tagú Felügyelő Bizottságának 3 (három), a Társaság 3 (három) tagú Audit Bizottságának 1 (egy) hölgy tagja volt. A Társaság 8 (nyolc) tagú Ügyvezetőségének a 2017. évben nem volt női tagja. A Társaság abban az esetben, amennyiben a női kvóta tekintetében jogszabályban rögzített konkrét elvárások kerülnek megfogalmazásra, kész minden szükséges és általa teljesíthető intézkedést megtenni a hölgyek vezető testületekben betöltött arányának növelése érdekében. A Társaság ugyanakkor fontosnak tartja rögzíteni, hogy a nyilvánosan működő részvénytársasági formából eredően a Társaság az Igazgatóság, a Felügyelő Bizottság és az Audit Bizottság esetében a tagok jelölését meghaladóan nem rendelkezik ráhatással a testületi tagok megválasztására, tekintve, hogy az a Közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik.

A Társaság a testületi tagok jelölése és a kiválasztás során mellőz minden hátrányos megkülönböztetést. Azonos esélyt és lehetőséget biztosít mind a magyar, mind a külföldi állampolgárok számára, valamint törekedik figyelemmel lenni arra a körülményre is, hogy a testületi tagok életkorbeli eloszlása lehetőség szerint kiegyensúlyozott legyen.

A Társaságot a jelölésnél és kiválasztásnál mindenkor az a cél vezérli, hogy az egyes testületek tagjai a Társaság szempontjából releváns területeken együttesen mindenkor birtokolják azon ismereteket, amelyek a testületek feladatainak ellátáshoz, valamint a Társaság céljainak eléréséhez és az elért eredmények megtartásához szükségesek.

Kapcsolat a részvényesekkel

A részvényesekkel való kapcsolattartás hivatalos formái az éves jelentés és beszámoló, valamint a Budapesti Értéktőzsdén keresztül közzétett negyedéves jelentések és egyéb közlemények. Emellett a részvényesek tájékoztatást kapnak az üzletmenetről, az eredményekről és a stratégiáról az éves rendes közgyűlésen. A Társaság továbbá befektetői roadshow-kat szervez az Egyesült Államok, az Egyesült Királyság és Európa fontosabb pénzügyi központjaiba, hogy a befektetői közösséget tájékoztassa. A befektetők év közben is megkereshetik a Társaságot kérdéseikkel, illetve a közgyűlésen is felvethetnek kérdéseket, és javaslatot tehetnek a Társaság számára.

A Társaság Befektetői Kapcsolattartó Osztálya a fenti tevékenységeket fogja össze. A Részvényiroda elsősorban a Társaság kisértvényeseivel tartja a kapcsolatot. A hatékony tájékoztatás érdekében a részvényeseket, befektetőket és elemzőket érintő kérdésekkel a Társaság honlapján (www.richter.hu) található külön befektetői rész is foglalkozik.

A Társaság nyilvánosságra hozatali gyakorlata

A Társaság a hatályos jogszabályi előírásoknak, valamint a Budapesti Értéktőzsde Általános Üzletszabályzatának megfelelően közleményeit, rendszeres és rendkívüli tájékoztatásait a Budapesti Értéktőzsde honlapján (www.bet.hu), és a Magyar Nemzeti Bank tőkepiaci közzétételekre fenntartott honlapján (www.kozzetetelek.hu) valamint a Társaság saját honlapján (www.richter.hu), illetve Cégközlönyben továbbá közgyűlési meghívóját előbbiekkel párhuzamosan a Financial Times-ban teszi közzé. Ennek megfelelően a Társaság negyedévenként jelentést, az üzleti év lezárását követően pedig éves jelentést tesz közzé, továbbá soron kívüli tájékoztatást ad, amennyiben a gazdálkodásában bekövetkezett vagy várhatóan bekövetkező változásokra vonatkozó információk jutnak tudomására, amelyek az általa kibocsátott értékpapírok értékét vagy hozamát közvetlenül vagy közvetve befolyásolhatják, illetve a piaci

szereplők számára lényegesek befektetési döntéseik meghozatalakor. Ezen túlmenően a Társaság Befektetői Kapcsolattartó Osztálya folyamatosan kapcsolatot tart a befektetőkkel.

Etika, diszkrimináció

A Társaság 2016 folyamán, a Globális Megfelelőségi Programja részeként, felülvizsgálta és átalakította a Richter Gedeon Nyrt. és kapcsolt vállalkozásainak („RICHTER”) Etikai Kódexét. Az Etikai Kódex külön rendelkezik a Társaság által a beosztott dolgozóktól elvárt magatartásról, illetve a vezető munkatársakkal szemben támasztott magasabb szintű követelményekről, továbbá a Társaságon belüli valamint az üzleti partnerekkel való kommunikáció, kapcsolattartás során követendő irányelvekről. A 2017. évben a megújított Etikai Kódexnek, valamint a Globális Megfelelőségi Program kézikönyveinek lokalizálása és implementálása megtörtént a Társaság európai leányvállalatainál, ahol a munkavállalók ezek tartalmáról átfogó oktatásban részesültek. A megfelelőségi kézikönyvek újbóli felülvizsgálatát és frissítését 2018-ban tervezi a Társaság.

Elkötelezettjei vagyunk a Magyarország Alaptörvényében megfogalmazott bármely megkülönböztetés, nevezetesen a faj, a szín, a nem, a nyelv, a vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel tilalmának. Figyelemmel a Magyar Alaptörvény XVIII. cikkére, Társaságunk elítéli és nem alkalmazza a gyermekmunkát. Nem tartjuk hátrányos megkülönböztetésnek a munka jellegéből vagy természetéből egyértelműen következő megkülönböztetést (pl. meghatározott munkaköröket csak nők vagy férfiak tölthetnek be).

Munkatársainkat a foglalkoztatás minden elemében úgy kezeljük, hogy kizárólag a munka követelményeinek megfelelő képességeik érvényesüljenek. Ennek bizonyítéka, hogy felsővezetőink 26%-a nő, míg középvezetőink között ez az arány nagyobb, 45% (2017. december 31-i adat).

Foglalkoztatási politikánkban betartjuk a Magyar Alaptörvény III. és XII. cikkének előírásait, határozottan ellenzünk mindenfajta kényszermunkát.

A törvényeknek való megfelelés és az etikus magatartás magas szintjének biztosítása érdekében a GR Ibérica, a Richter spanyol kereskedelmi leányvállalata szigorúan betartja a külső rendelkezéseket és a spanyol törvényeket. Ezt számos belső eljárás és szabályzat is elősegíti. Emellett a vállalat több iparági kezdeményezésben is részt vesz, melyek célja az etikus magatartás előmozdítása a teljes szektorban.

Egy külső szervezet, a Farmaindustria normákat állít fel az etikus magatartásra vonatkozóan, melyeket a szervezethez tartozó valamennyi vállalatnak be kell tartania. Ez különösen azért fontos, mert néhány vállalat úgy döntött, nem csatlakozik a szervezethez, ezért nem is tartják magukat ezekhez a szabályokhoz, így magatartásukra kevesebb korlátozás érvényes. A Farmaindustria által összeállított „Jó gyakorlatok kódexe a gyógyszeripar számára” című dokumentum tartalmazza az összes szabályt, melyeket a gyógyszervállalatok KÖTELESEK betartani. Ezek a szabályok többek között útmutatást adnak arra vonatkozóan, hogy egy vállalat mely etikus terméket támogathat vagy nem támogathat, valamint szól a vállalatok és az egészségügyi szakemberek, az egészségügyi szervezetek és a betegszervezetek közötti kapcsolatokról, illetve az átláthatósági törvényről. Ezenfelül az egészségügyi minisztérium külön rendelkezik a gyógyszerek nyilvánosság számára történő reklámozásáról.

A Richter Gedeon vietnámi képviselője a rendelkezéseknek való megfeleléssel és felelős üzleti magatartással igyekszik eredményesen kezelni a bonyolult és gyorsan változó üzleti környezet azon kihívásait, melyek működési területén jelentkeznek. Többféle csatornán, például formális belső iránymutatások, workshopok, rendszeres képzés és tanácsadás, illetve a csapatmunka és a tudásmegosztás ösztönzése révén valósul meg az alapvető értékek és a hosszú távú jövőkép átadása a helyi munkavállalók számára. A legjobb gyakorlatok folyamatos fejlesztését megosztott dokumentumok és belső platformok segítik.

A törvények által előírt kötelező képzések mellett az újonnan belépő vezetők általános képzést is kapnak a megfeleléssel kapcsolatban, mely olyan témákra terjed ki, mint a törvények, szabályzatok, döntéshozatal, adminisztratív eljárások és terminológia. Ezenfelül rendszeres képzések folynak más, kapcsolódó területeken is, például a kockázatcsökkentést célzó akcióterv kidolgozásáról és az ellenőrzési készség fenntartásáról.

A képviselőten dolgozó munkatársak nem csupán a vállalati iránymutatásokra és a helyi hatóságok elvárásaira támaszkodnak, hanem arra törekcsenek, hogy a jó farmakovigilanciai és nyilvántartási gyakorlatok legjobb eljárásait kiterjesszék minden lehetséges területre, például valamennyi belső fordítás és kiadandó dokumentum házon belüli minőségellenőrzésére. Közben arra ösztönzik a csapattagokat, hogy kiválóságra törekedjenek, és büszkék akarjanak lenni az eredményeikre.

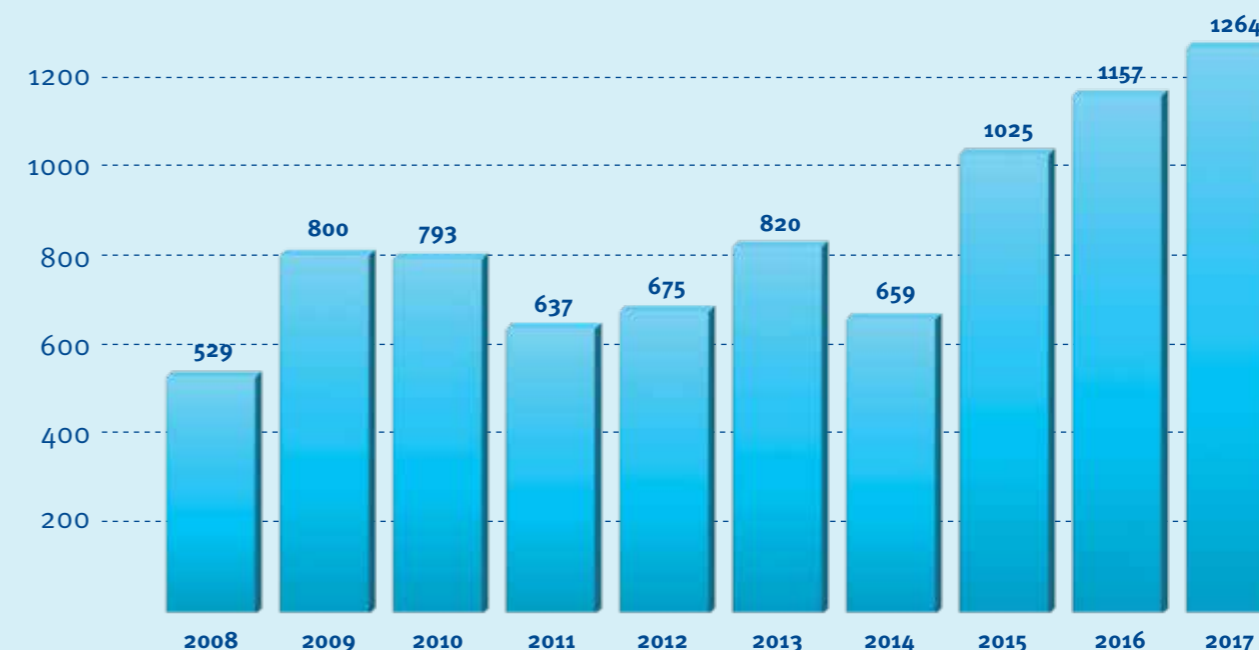
Az tapasztalható, hogy a magatartási kódex, az operatív szabványeljárások (SOP-k), a szabályzatok, a munkamegbízások és a belső képzési rendszer bevezetése nemcsak hatékonyabb munkához vezetett, hanem a Richter vonzó munkáltatóvá is vált számos tehetséges fiatal szakember számára, akik olyan munkahelyet keresnek, mely tanulásra, kreativitásra és kiváló teljesítményre ösztönöz. Emellett a helyi munkatársak magabiztosan és őszintén adnak hangot véleményüknek, amikor jogi dokumentumok tervezetének nyilvános vitájára kerül sor, és ezáltal pozitív hatást gyakorolnak a helyi jogi környezet kialakítására.

Tőzsdei jelenlét

Társaságunk 1990-ben – a privatizációs folyamat első lépéseként – alakult át részvénytársasággá. A Richter névre szóló törzsrészeit 1994. november 9-én vezették be a Budapesti Értéktőzsdére. Ugyanebben az évben, a kelet-közép-európai régió történetében elsőként vezette be cégünk papírjait a londoni SEAQ-ra.

A Társaság tőzsdei értéke követte a részvényárfolyamok alakulását, ily módon 2017. év végére 1.264 milliárd forintot színten állt és forintban mérve közel 9%-kal nőtt a 2016. december 30-i értékhez képest. Európában kifejezve a 2017. december 29-i tőzsdei érték 4,07 milliárd euró volt, mintegy 10%-ot emelkedett a 2016. december 31-i 3,75 milliárd euróhoz képest.

A Társaság tőzsdei értéke (Mrd Ft)

Befektetői kapcsolattartás

A Társaság negyedévente teszi közzé a nem auditált adatokat tartalmazó tőzsdei jelentését részvényesei számára, valamint az éves közgyűlés időpontjára elsősorban auditált adatokat tartalmazó Éves jelentést hoz nyilvánosságra. A Társaság éves közgyűlését Budapesten tartja, amelyről legkevesebb 30 nappal a kitűzött időpont előtt részvényeseit közleményben tájékoztatja. A közgyűlésen a Társaság vezérigazgatója üzleti beszámolót tart és valamennyi igazgató jelen van, hogy a felmerülő kérdéseket megválaszolja.

A Társaság vezetősége, elsősorban a vezérigazgató és a befektetői kapcsolatokért felelős munkatársak, rendszeresen tájékoztatják intézményi befektetőiket a Társaság teljesítményéről és célkitűzéseiről szakmai konferenciák, üzleti találkozók, konferenciahívások és befektetői roadshow-k keretében. A Richter Befektetői Kapcsolattartó Osztályának képviselői 2016-ban 2 nemzetközi konferencián, valamint 4 további befektetői roadshow-n vettek részt. Emellett a Richter vezetősége – budapesti székhelyén – 20 üzleti találkozó keretében mintegy 39 alapkezelőnek és tőzsdei elemzőnek számolt be üzleti tevékenységéről. A 2016-os év folyamán minden negyedéves jelentés közzététele után konferenciahívásra került sor. 2017-ben 2 nemzetközi konferencián, valamint további 4 befektetői roadshow-n vettek részt. Emellett a Richter vezetősége – budapesti székhelyén – 17 üzleti találkozó keretében mintegy 22 alapkezelőnek és tőzsdei elemzőnek számolt be üzleti tevékenységéről. A 2017-es év folyamán minden negyedéves jelentés közzététele után konferenciahívásra került sor.

Konferenciák 2016-ban

Concorde	One on One Conference	Budapest	2016. április 6.
BAML	Global Healthcare Conference	London	2016. szeptember 14-15.

Konferenciák 2017-ben

Concorde	One on One Conference	Budapest	2017. április 5.
BAML	Global Healthcare Conference	London	2017. szeptember 13.

Befektetői roadshow-k 2016-ban

London	2016. február 11-12.
London	2016. április 14.
London	2016. október 4-5.
London	2016. november 24.

Befektetői roadshow-k 2017-ben

London	2017. február 7-9.
Párizs	2017. június 28.
London	2017. szeptember 12. és 14.
London	2017. november 16.

A Társaság angol és magyar nyelvű honlapja (www.richter.hu) a befektetők és elemzők számára elkülönített, a Richter üzleti tevékenységéről részletesebb információkat közlő oldalakat is tartalmaz. Mindemellett, a Befektetői Kapcsolattartó Osztály az egész év folyamán a vállalat budapesti székhelyén a befektetők rendelkezésére áll. E-mail cím: investor.relations@richter.hu, Telefon: +36 1 431 5764.

A vállalat tevékenységét 2016–2017-ben rendszeresen figyelemmel kísérő elemzők

2016

Bank of America Merrill Lynch	Jamie Clark
Concorde Securities Ltd.	Vágó Attila
Erste Group Bank AG	Vladimíra Urbánková
Goldman Sachs International	Yulia Gerasimova
IPOPEMA Securities S.A.	Michał Bugajski
Jefferies International Ltd.	James Vane-Tempest
J.P. Morgan	Michał Kuzawinski
KBC Securities Hungarian Branch Office	Puzsár József
Raiffeisen Centrobank AG	Oleg Galbur
Pekao Investment Banking S.A.	Naffa Helena
WOOD & Company Financial Services, a.s.	Bram Buring

2017

AEGON Befektetési Alapkezelő Zrt.	Naffa Helena
Bank of America Merrill Lynch	Jamie Clark
Concorde Securities Ltd.	Vágó Attila
Erste Group Bank AG	Vladimíra Urbánková
Goldman Sachs International	Yulia Gerasimova
IPOPEMA Securities S.A.	Michał Bugajski
Jefferies International Ltd.	James Vane-Tempest
J.P. Morgan	Michał Kuzawinski
KBC Securities Hungarian Branch Office	Cinkotai Norbert
Raiffeisen Centrobank AG	Oleg Galbur
WOOD & Company Financial Services, a.s.	Bram Buring

Hatóságok

Mivel a törvények szigorú szabályok közé szorítják a gyógyszeripar működését, ezért az előírások betartását ellenőrző hatóságokkal való kapcsolatunk eredményességünk szempontjából meghatározó. Áraink meghatározását a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő, termékeink piacra jutásának körülményeit az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet ellenőrzi.

Működésünk szabályosságának ellenőrzése az Emberi Erőforrások Minisztérium hatásköre, a magyar állam tulajdonosi jogait a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. gyakorolja. Kapcsolatban vagyunk az Európai Integrációs Ügyek képviselőjével is.

A Társaságunkkal kapcsolatban lévő szakágspecifikus hatóságok többek között: a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, a Kormányhivatalok, a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósága, a Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya, a Győr-Moson-Sopron Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Igazgató-helyettesi Szervezet Vízügyi Hatósága.

A hatóságok a rendszeres ellenőrzésen kívül gyakran kérnek tőlünk szakmai véleményt az iparágat érintő jogszabálytervezetekkel kapcsolatban is.

A kommunikáció gyakorlata

Tevékenységünk gazdasági, környezeti és társadalmi hatásairól két évente, a GRI (Global Reporting Initiative) útmutatója alapján készült Fenntarthatósági jelentéseinkben számolunk be.

A gyógyszer bizalmi áru, a beteg szervezet gyógyítását szolgálja. Kommunikációs gyakorlatunk fő célkitűzése ennek a bizalomnak a megtartása, melynek egyik legfontosabb eszköze a transzparens kommunikáció. Tevékenységünk gazdasági, környezeti és társadalmi hatását az egyes kampányok, célkitűzések eredményeinek, hatásának monitorozásával, kutatásokkal vizsgáljuk. Ennek eredményeit a rendelkezésre álló kommunikációs csatornák mindegyikén kommunikáljuk, elsősorban a fogyasztói, pénzügyi és befektetői célcsoportok számára.

A Richter Csoport tagjai számos kommunikációs csatornát és eszközt alkalmaznak az érintettek tájékoztatása és bevonása céljából. Ezek rendszeressége és szisztematikussága országról-országra és témáról-témára eltérhet. Az alkalmazott egyirányú és kétirányú kommunikációs módok esetén is igaz, hogy a Richter Gedeon és leányvállalati, továbbá képviselői törekednek rá, hogy egyre jobban lefedjék és in-

tegrálják a legfontosabb fenntarthatósági témákat is ezek során. Ez még nem mondható teljeskörűnek, ugyanakkor biztosítja a vállalatcsoport számára, hogy ismerjék érintettjeik legfontosabb elvárásait, és azokat beépítsék vállalati működésükbe fenntarthatósági teljesítményük javítása érdekében. Az alábbi táblázat alapján megállapítható, hogy minden érintett számára van fenntartott kommunikációs és bevonási forma, többségében ország-specifikusan. A tulajdonosokkal, finanszírozókkal, további az iparági elemzőkkel többségében a vállalatcsoport központja tartja a kapcsolatot.

Érintettek tájékoztatása és bevonása

Kommunikációs csatornák és eszközök	Érintettek													
	Vállalatvezetés	Munkavállalók	Hatóságok és jogszabályalkotók	Környezetvédelmi civil szervezetek	Szociális civil szervezetek	Média és tágabb társadalom	Fogyasztók	Oktatási intézmények	Iparági és pénzügyi elemzők	Tulajdonosok és finanszírozók	Helyi közösségek	Versenytársak	Beszállítók	Egészségügyi intézmények dolgozói
Brosúrák, jelentések, kiadványok	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kérdőívek (pl. elégedettségi felmérés), fórumok, panelek	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Érintett bevonása bizottságon, szakértésen vagy tanúsításon keresztül	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Önkéntesség, személyes bevonódás az érintettnél	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Képzés és fejlesztés az érintettnek	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Képzés és fejlesztés az érintettől	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Közös programok és projektek	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Ötletdoboz, véleménydoboz vagy -vonal	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Fenntarthatósági jelentés (vállalatcsoport szintű)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Iparág kezdeményezések, szakmai szervezetek	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Vállalati gyűlések (vezetőségi, területi, összdolgozói)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Képviselővel történő egyezkedés	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Formális találkozók, tárgyalások, prezentációk	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Informális találkozók	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Lobbizás és vállalati kapcsolatok tevékenység	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Nyílt napok, vállalatlátogatások	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Támogatás, szponzoráció	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
PR és marketing	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Blogolás	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Médiamonitoring és elemzés	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Panaszvonal és panaszkezelési folyamatok	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Jelmagyarázat: ■ rendszeresen használt ■ ad hoc használt □ ritkán használt

Eljárási utasítással rendelkezünk 2015. november 25-től a Richter Gedeon Nyrt. által Magyarországon forgalmazott gyógyszerek promóciójával kapcsolatban.

2016 végén a Richter felállította Globális Megfelelőségi Programját, melynek része a Vállalati Kommunikáció Kézikönyve is. Ez a dokumentum rögzíti a Társaság alkalmazásában álló munkavállalók vállalati külső – akár hivatalos, akár nem hivatalos – kommunikációjának tartalmára és módjára irányadó szabályokat. A kézikönyv célja, hogy meghatározza azokat az általános elveket, amelyek a Richterre vonatkozó bármilyen információ harmadik felekkel történő megosztásakor alkalmazandók, mint például a nyilvánosság felé irányuló külső kommunikáció és PR-tevékenységek, ideértve többek között az olyan információkat is, amelyeket a Társaság tőzsdei jelenléte miatt köteles nyilvánosságra hozni.

Kommunikációs tevékenységünket szabályozza továbbá a Gyógyszer-gazdaságossági törvény, a 3/2009 (II.25.) EüM rendelet („Promóciós Rendelet”), a 2008. évi XLVIII. törvény is (Reklámtörvény), valamint a 2017-ben módosított Gyógyszerkommunikáció Etikai Kódexe.

A jelentéstételi időszakban marketingkommunikációkkal kapcsolatban büntetésünk nem volt.

A Richter egy európai, közepméretű, vertikálisan integrált multinacionális vállalatcsoport. A 117 éves múlttal rendelkező Richternek hazai termelő egységei mellett hat országban működnek termelő és fejlesztő leányvállalatai, termékeit saját piachálózatán keresztül a világ csaknem száz országába juttatja el. Árbevételének több mint 90%-a exportból származik.

A Richter Csoport árbevétele 2017-ben 444 356 millió forintot (1437 millió eurót) tett ki, amely 14%-os (euróban mérve 15%-os) növekedést jelent 2016-hoz viszonyítva. Öt legnagyobb nemzetközi piaca: Oroszország, USA, Kína, Lengyelország és Németország.

Az árbevétel alakulása az egyes régiókban (Mft)

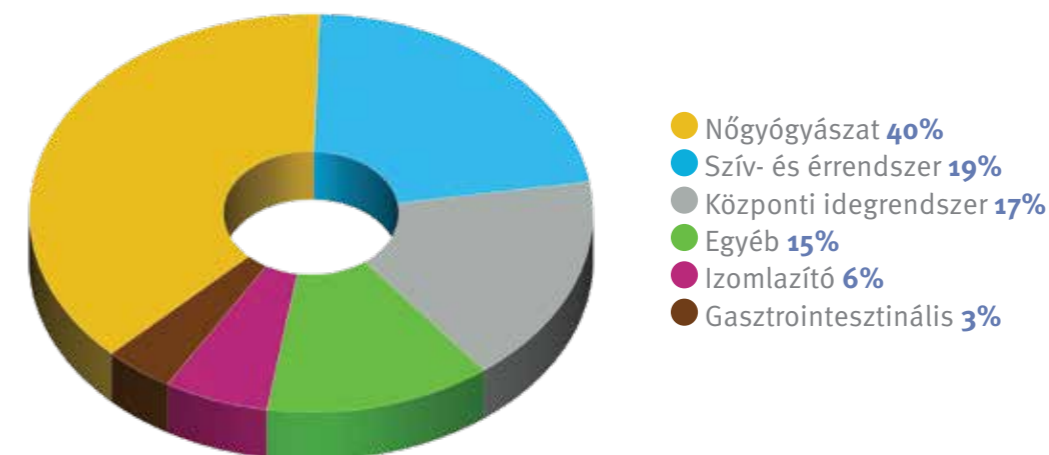
	2015	2016	2017
Magyarország	34 976	35 776	36 040
EU	149 596	166 167	190 720
EU12	96 823	107 159	121 745
Lengyelország	21 577	22 220	23 060
Románia	51 096	61 114	75 040
EU15	52 773	59 008	68 975
FÁK	122 058	121 736	139 689
Oroszország	79 786	80 243	95 734
Ukrajna	8 293	9 269	10 824
Egyéb FÁK országok	33 979	32 224	33 131
USA	18 103	18 813	27 472
Kína	16 849	21 616	24 004
Latin-Amerika	9 057	9 187	9 418
Egyéb országok	14 581	16 395	17 013
Összesen	365 220	389 690	444 356

Termékpaletta

A Társaság több mint 200 féle gyógyszert gyárt 400 féle kiszerelésben, amelyek szinte valamennyi terápiás területen kínálnak hatékony, korszerű és elérhető árú gyógymódot. Kiemelt stratégiai célkitűzés a nőgyógyászati terület további erősítése, ahogyan a központi idegrendszeri betegségek kezelését szolgáló originális készítmények kutatása és fejlesztése is.

A nőgyógyászati, szív- és érrendszeri, valamint központi idegrendszeri termékek forgalma együttesen a gyógyszergyártási szegmens értékesítésének 76%-át tette ki 2017-ben.

Termékek terápiás területek szerint (2017)

Vezető termékek (2017)

TERMÉK	HATÓANYAG	TERÁPIÁS TERÜLET
Orális fogamzásgátlók	hormonok	nőgyógyászati, orális fogamzásgátló
CAVINTON	vinpocetine	központi idegrendszeri, nootropikum
ESMYA	uliprisztál acetát	nőgyógyászati, méhmióma elleni
MYDETON	tolperisone	izomlazító
PANANGIN	asparaginátok	szív- és érrendszeri, szívgyógyászat
VRAYLAR	cariprazine	központi idegrendszeri, antipszichotikum
VEROSPIRON	spironolactone	szív- és érrendszeri, vizelethajtó
BEMFOLA	follitropin alfa	nőgyógyászati, fertilitás
LISOPRESS	lisinopril	szív- és érrendszeri, vérnyomáscsökkentő
GROPRINOSIN	inosine pranobex	antivirális

Tulajdonosi szerkezet

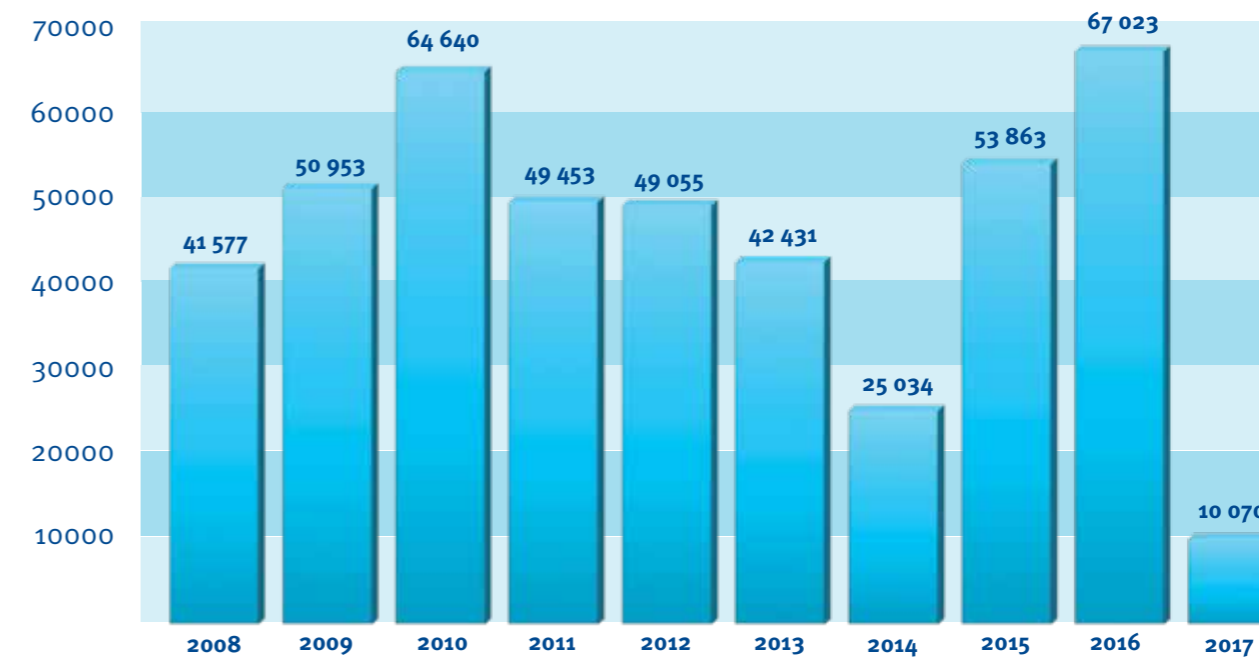
A Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. tulajdonában változatlanul a részvények mintegy 25 százaléka van. A belföldi befektetők aránya enyhe csökkenés után 7 százalékot, a külföldi befektetők aránya pedig 68 százalékot tett ki.

	2017. december 31.	
	törzsrészvények (db)	jegyzett tőke (%)
Belföldi tulajdonosok	60 272 583	32,34
Magyar állam összesen	47 051 794	25,25
ebből MNV Zrt.	47 051 668	25,25
ebből Önkormányzatok	126	0,00
Intézményi befektetők	6 150 262	3,30
Magánbefektetők	7 070 527	3,79
Külföldi tulajdonosok	126 025 320	67,61
Intézményi befektetők	125 223 994	67,18
ebből Aberdeen Asset Management Plc.	18 243 530	9,79
ebből Black Rock, Inc.	9 628 286	5,17
ebből Harding Loevner LP	9 367 925	5,03
Magánbefektetők	801 326	0,43
Saját részvények	66 183	0,04
Nem nevesített tulajdon	10 774	0,01
Jegyzett tőke	186 374 860	100,00

Kiemelt pénzügyi adatok

	2015	2016	2017
Összes árbevétel (MFt)	365 220	389 690	444 356
Üzleti tevékenység eredménye (MFt)	66 682	54 616	20 711
Adózott eredmény (MFt)	53 863	67 023	10 070
Egy részvényre jutó eredmény (EPS, Ft)	291	356	48

Adózott eredmény (MFt)

Egy törzsrészvényre jutó osztalék (Ft)

Megjegyzés: a 2013. júliusi részvénytizedelésnek megfelelően

Nemzetgazdasági hozzájárulás

Társaságunk Magyarországon folytat kutatás-fejlesztési tevékenységet és a hazai gyártók közül legtöbbet költi kutatás-fejlesztésre. A vállalat jelentős adó és tb-járulék fizető és nagy volumenű beruházásokkal is hozzájárul a magyar nemzetgazdaság gyarapodásához. Társaságunk nemzetgazdasági hozzájárulása jelentős, 2017-ben 96 Mrd Ft volt.

A Richter nemzetgazdasági hozzájárulása (Mrd Ft)

	2013	2014	2015	2016	2017
Beruházás	24,4	34,8	28,3	32,2	24,9
K+F	40,0	42,2	34,6	34,5	39,2
Adók, járulékok	23,9	24,0	25,3	25,9	26,9
Osztalék (MNV Zrt.)	3,1	2,7	1,6	3,4	5,0
Összesen	91,4	103,7	89,8	96,0	96,0

A Richter célja, hogy folyamatosan korszerű készítményekkel álljon a lakosság gyógyításának szolgálatában és tevékenységével hozzájáruljon az emberi élet minőségének javításához.

Kutatás és fejlesztés

A Társaság növekedésének és magas szintű jövedelmezőségének fenntartása érdekében a Richter Gedeon Nyrt. stratégiai célkitűzése a magas hozzáadott értékkel rendelkező tevékenységek arányának további növelése. Ennek érdekében a piaci értékesítés súlypontját a generikus termékekről – amelyeknél az elmúlt években a piaci környezet a folyamatos árcsökkentések és a kiéleződő verseny következtében kedvezőtlenül alakult – az innovatív termékekre helyezük át. E célkitűzés megvalósításához kutatás-fejlesztési tevékenységünket három fő területre összpontosítjuk: a kismolekulás eredeti gyógyszerkutatásra a központi idegrendszeri kórképek területén, a biotechnológiai platformra épülő bioszimiláris fejlesztésre, valamint nőgyógyászati betegségekben originális termékek klinikai fejlesztésére. Az innovatív termékek sikeres piacra hozatalával a cég exporttevékenysége tovább bővül, és egyre több emberhez jutnak el a világviszonylatban is legkorszerűbb terápiák.

Cariprazine és társai

A kismolekulás originális kutatásunk és az egész magyar gyógyszeripar jelentős mérföldköve volt a cariprazine nevű molekula törzskönyvezési kérelmének 2015-ben történt elfogadása az Egyesült Államok Élelmiszer- és Gyógyszerügyi Hivatala

részéről (FDA) skizofrénia és bipoláris mánia betegségekre. A termék sikertörténete 2017-ben tovább folytatódott, amikor az Európai Gyógyszerügynökség javaslatára az Európai Bizottság forgalombahozatali engedélyt adott az EU területére skizofrénia indikációban. A cariprazine orvosi felhasználhatóságának bővítése érdekében a molekulával ezen felül egyéb depressziós indikációkban is folytatunk fejlesztést, melyek közül 2017-ben a bipoláris depresszió indikációban újabb sikeres klinikai vizsgálatról számolhattunk be. A cariprazine mellett 10 új vegyülettel kapcsolatos projektünk van folyamatban, ezek közül kettő a humán fázis I vizsgálatoknál, míg a többi a kutatás preklinikai szakaszában tart.

A Társaság 2011-ben a kismolekulás originális K+F 2020-ig kitekintő stratégiaalkotásának keretében jelentős fókuszálást hajtott végre a megcélzott terápiás indikációkat illetően. Gyógyszerkutatási erőfeszítéseinket elsősorban a kognitív zavarok, az elhízás és az autizmus területeire koncentrálnak. Célunk az ezeken a terápiás területeken tapasztalható jelentős orvosi és társadalmi igény kielégítése új kismolekulás gyógyszerek kifejlesztésével. Ezeken az indikációs területeken számos tudományos előrelépést sikerült megvalósítani a preklinikai szakaszt illetően. Alapkutatási tevékenységünk több elemét rangos nemzetközi folyóiratokban publikáltuk. Az elmúlt években meg-

teremtettük a tudományos-elméleti háttérrel az állatkísérleti eredmények humán hatékonyságára való fordításához részben saját, részben pályázati forrásokra is támaszkodva. Törekszünk a kísérleti célkitűzésekhez felhasznált állatok számának a minimálisan szükséges szinten való tartására. Korszerű tesztheinknek, úttörő sejtes technológiáknak, valamint modern mérőműszerek használatának következtében a 2017. évi állatfelhasználás 57%-kal alacsonyabb volt, mint 2010-ben, illetve 65%-kal volt alacsonyabb, mint a 2004-es adat. 2017-ben számos tudományos előrelépést tettünk a kutatási eszközpark magasabb szintre emelésének érdekében, elsősorban olyan technológiák honosításával, amelyek az állatok viselkedését a természetes közegükben vizsgálják. Kutatásainkba olyan potenciális gyógyszer-célpontokat vontunk be, amelyek nagy kihívást, ám egyúttal jelentős innovációs értéket is képviselnek. A gyógyszerkutatási projektekre jellemző magas kockázatok megosztásának és a szakmai tudáskincs növelésének érdekében 2013-tól számos munkatársunkat érintő kutatási együttműködést végzünk a finn Orion Pharma gyógyszeripari

vállalattal, melynek keretében eddig 3 projektben végeztünk közös kutatásokat, és jelenleg új modellrendszerek felállításán és újabb projektek elindításán dolgozunk. A megállapodás kiterjed közös klinikai vizsgálatok megkezdésére is.

Biológiai gyógyszerek fejlesztése és gyártása

A Richter több mint 110 éves története során mindvégig fontos szerepet kapott a biotechnológia. Kezdetben, az elmúlt század első felében, a biotechnológia az élőlények által termelt, biológiailag aktív anyagok kivonatával szolgálta a gyógyítást. A Richterben ennek jegyében a hormontartalmú szervkivonatokból organoterápiás készítményeket állítottak elő. A nagy nemzetközi áttörést hozó inzulin extrakciós gyártását is gyorsan meghonosította a Társaság. Az ötvenes évek óta az úgynevezett fermentációs biotechnológia is jelen van a cég életében: ez mikrobák életfolyamatainak reakcióit használja fel a gyógyszerek előállítása során bizonyos lépéseknél (biokonverzió vagy bioszintetikus fermentáció), például a B12-vitamin és egyes szteroid vegyületek előállításánál. Nemrégiben a „rekombináns biotechnológia”

korszaka gyökeres változást hozott a biotechnológia történetében. A genetikai örökítő anyag felfedezése és a hozzá kapcsolódó kutatások lehetővé tették, hogy sejt kultúrákat képessé tegyünk számukra teljesen idegen fehérjék termelésére. A kívánt fehérje szekvenciájának ismeretében, az úgynevezett genetikai szerkezetet létrehozva, majd azt a gazdasejtbe ültetve létrehozuk a módosított gazdasejtet. A fermentációs fázisban ezek a gazdasejtek állítják elő a kívánt fehérjét, amelyet a megfelelő minőségben, további fehérjetisztítási lépésekkel érhetünk el. A humán inzulin volt az első rekombináns fehérje, amely a '80-as években a sertés inzulin helyére lépve modernizálta és biztonságosabbá tette a cukorbetegség kezelését. Azóta számos rekombináns biotechnológiai úton gyártott terápiás és egyéb fehérje került piacra. Ezek vagy valamilyen hiánybetegséget gyógyítanak – a növekedési hormon az alacsony növést, az erythropoietin a vérszegénységet, az inzulin a diabéteszt, a filgrastim az alacsony neutrofil fehérvérsejtszámot a vérben –, vagy leginkább az onkológiai (pl. emlőrák, gyomorrák, tüdőrák stb.) és autoimmun betegségek (ízületi gyulladás, a belek gyulladásával járó Crohn betegség, a pikkelysömör stb.) területén fejtenek ki kedvező terápiás hatást.

A terápiás fehérjék pontos másolatának, azaz generikumának előállítása a gyártási technológia, a molekula mérete és bonyolult szerkezete miatt lehetetlen. Egy originális biológiai készítmény minden molekulája sem pontosan azonos minden jellemző vonatkozásában, a fehérjék komplexitásából adódóan. Mivel a biologikumok esetében nagyon nagy értékű termékekről van általában szó, ezen termékek esetében különösen igaz, hogy a szabadalmak lejártakor jelentős az igény arra, hogy olcsóbban is hozzá lehessen jutni az azonos hatékonyságú biztonságos gyógyszerekhez. Ennek megfelelően jött létre az ún. biohasonló (bioszimiláris) termék kategória és az ehhez tartozó törzskönyvezési lehetőség, mely-

lyel Társaságunk élni kíván. Az elsőként bevezetett terápiás fehérjékhez képest az onkológiai és autoimmun terápiában alkalmazott monoklonális ellenanyagok (mAb-ok – az angol monoclonal antibody elnevezésből) a fehérjék között is kimagaslóan nagy molekulaméretűek: átlagosan 150 kDa, míg például az inzulin 12 kDa, a filgrastim 18,8 kDa, a növekedési hormon pedig 20 kDa méretű. A biohasonló monoklonális ellenanyagok előállítása így még nagyobb kihívást jelent.

A Richter 2006-ban határozta el, hogy rekombináns technológiával biohasonló gyógyszer-molekulákat fejleszt és gyárt. A Richter K+F portfóliójába így 2007-ben mikrobiális és emlős sejttel termelhető biohasonló fehérjék is bekerültek, köztük egyes monoklonális ellenanyagok. A bakteriális fermentációs alapú fejlesztésért és gyártásért a Helm céggel közös Richter-Helm Biologics vállalkozás felelős Németországban, az emlőssejtes fermentációs alapú termékek fejlesztése Budapesten, a klinikai minták előállítása és a piacra történő gyártás a debreceni Biotechnológiai üzemben valósul meg. Az emlőssejtes fejlesztés 2007 óta zajlik a budapesti telephelyen, ahol a kis térfogatban kifejlesztett fermentációs eljárást maximum 1000 literes térfogatig méretnövelik. Ezek után az 1000 literes technológiát transzferálják Debrecenbe, ahol azt a debreceni üzem a végleges térfogatra növeli (ez célszerűen 5000 liter, de adott esetben akár az 1000 liter is lehet a végleges gyártóméret).

A fejlesztés kiterjedt analitikai módszerfejlesztést igényel, a biohasonlóság bizonyítása az elektroforézisen, folyadékkromatográfián, polimeráz láncreakción alapuló módszerektől kiindulva mintegy 50 más vizsgálaton keresztül egészen a sejtes biológiai mérésekig terjed. A sejtes, in vitro rendszerben mért adatok széles spektrumú panelje kiváltani látszik az állatkísérleteket, a biohasonló molekula megfelelő analitikai karakterizálás után a humán vizsgálatok szakaszába léphet. A klinikai vizsgálatok esetében a jelenle-

gi hatósági elvárások inkább egy eredeti termék fejlesztéséhez hasonlítanak jobban, így tehát sok esetben egy Fázis 3 típusú vizsgálat során a hatékonyságot és a biztonságosságot is bizonyítani kell, szemben a kismolekulás generikusokkal, amelyeknél az analitikai vizsgálatokon felül csak bioekvivalencia vizsgálatok szükségesek az originátorral (a referenciatermékkel) való azonoság igazolására. A biohasonló ellenanyagok fejlesztésére vonatkozó szabályozási környezetet a hatóság a fejlesztésekkel párhuzamosan és a

biohasonló termékek eddigi piaci tapasztalatai szerint alakítja tovább.

2017 elején a Richter – Európában elsőként – megkapta a bioszimiláris teriparatide készítményének a forgalomba hozatali engedélyét. Jelenleg egy további bioszimiláris termékünk törzskönyvezése folyik az Európai Gyógyszerügynökségnél és öt biohasonló fejlesztési projekten dolgozik a Társaság, elsősorban a rákos és az immunológiai betegségek területén.

A Társaság 2007-ben kezdődött erőteljes biotechnológiai fejlesztése eredményeként 2012-ben avattuk fel Közép-Európa legmodernebb biotechnológiai üzemét Debrecenben. Itt biotechnológiai úton előállított gyógyszeripari termékek fejlesztésére és gyártására szolgáló üzemek valósultak meg, több mint 250 új munkahelyet hozva létre. A Társaság célja egy olyan komplex és versenyképes termékvonallétrehozása, melynek segítségével magas hozzáadott értéket képviselő készítményekkel bővítheti hazai és nemzetközi termékportfólióját. 2016-ban a Társaság a már működő biotechnológiai egység kapacitásának további bővítését kezdte meg a leendő igények kielégítése céljából.

Nőgyógyászati terjeszkedés

A vállalat növekedési stratégiájának egyik kulcseleme a nőgyógyászati termékportfólió folyamatos bővítése, valamint a nyugat-európai és latin-amerikai terjeszkedés. A nőgyógyászati termékportfólió erősítéseként a vállalat stratégiájában megjelent egyrészt az innovatív termékek fejlesztése, valamint a korábban meghatározó fogamzásgátláson kívül új nőgyógyászati indikációs területek felé való mind hangsúlyosabb nyitás.

A stratégia ezen elemeinek megvalósításában jelentettek kiemelkedő fontosságú lépést a Richter Csoport 2010-es akvizíciói, melynek során a német Grünenthal cég orális fogamzásgátló termékportfóliójának átvételére, valamint a svájci székhelyű PregLem vállalat felvásárlására került sor. Miközben a Grünenthal orális fogamzásgátló portfóliójának átvétele az európai lefedettséggel rendelkező orvoslátogató- és marketinghálózat kiépítésének alapját jelentette, addig a

Preglem felvásárlásával innovatív, a méhmióma preoperatív kezelésére alkalmas termék került a vállalat birtokába. A forgalomba hozatali engedély 2012. februári megszerzését követően megkezdtük a termék európai bevezetését. 2015 végéig több mint 30 európai és FÁK-országban vezettük be a terméket. 2013-ban további, latin-amerikai forgalmazási jogot is vásárolt a cég, ahol a törzskönyvezési folyamat lezárását követően egyes országokban már megkezdődött a termék bevezetése.

Emellett Társaságunk továbbra is aktívan kutatja a kielégítetlen orvosi igényt jelentő nőgyógyászati indikációs területeket a termékportfólió bővítése érdekében.

Az emberi tényező

Az innováció súlyponti szerepét a Társaság tevékenységében jól mutatja, hogy a Richter konszolidált árbevételének átlagosan közel 10%-át, 2016-ban 35,2 milliárd, 2017-ben 39,9 milliárd

forintot fordított kutatás-fejlesztésre, az egyik legtöbbet a közép-kelet-európai régióban. A Társaság Közép-Kelet-Európa legnagyobb K+F központját üzemelteti, K+F létszáma 1029 fő, ezen belül a kutatók száma: 656 fő, akiknek 26,7%-a rendelkezik PhD fokozattal. Ennek a tekintélyes méretű és magasan kvalifikált „szürkeállománynak” nemcsak a Társaság saját fejlesztéseire

való hozzájárulása meghatározó és számottevő, hanem tudományos aktivitása is elismerésre méltó (lásd keretes szövegünket). Innováció jelentő felismeréseinket az elmúlt két évben 23 magyar, illetve nemzetközi szabadalmi bejelentésben összpontosítottuk; az utóbbiak köre több mint nyolcvan országra terjed ki.

Bár az ipari kutatók elsődleges feladata nem a tudományos publikációs tevékenység, a Richter kutatói közül számosan vállalták azt a többletmunkát, ami eredményeik tudományos publikáció formájában való megjelenítéséhez szükséges. A 2016–2017 alatti időszakban kutatóink 4 fejezetet írtak mások könyveiben, és 139 tudományos dolgozatuk jelent meg, döntő többségükben angol nyelven, szakterületük legmagasabbán értékelt nemzetközi folyóirataiban. A publikációk a gyógyszerkutatás valamennyi fontosabb területét (orvos-biológia, farmakológia, szintetikus és analitikai kémia, gyógyszer technológia) reprezentálják. Ez is jelzi, hogy a Richter kutatógárdája a publikációs tevékenység vonatkozásában is a gyógyszerkutatás legfontosabb hazai tudományos műhelyei közé tartozik.

A Richter nem csak saját kutatógárdájára támaszkodik, ugyanis kiszélesítette innovációbázisát a hazai egyetemi, akadémiai szféra bevonásával. Oktatási, tudományos és K+F együttműködések vannak a Szegedi Tudományegyetemmel, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemmel, a Pécsi Tudományegyetemmel és a Debreceni Egyetemmel. Öt jelenleg is futó konzorciális K+F pályázatban veszünk részt egyetemek, illetve akadémiai intézetek partnereként; a pályázati

projektek összértéke meghaladja a 27,5 milliárd forintot. A Richter emellett saját maga is ír ki pályázatokat az akadémiai, egyetemi kutatóhelyek részére a gyógyszerkutatásban, illetve fejlesztésben hasznosítható tudományos kutatás támogatására. Erre a célra 2007 és 2017 között összesen 58 pályázatra 1125 millió forintot fordítottunk, melyből hat egyetem, négy akadémiai intézet, valamint hét kis- illetve középvállalat kutatási tevékenységét támogattuk.

Gyógyszergyártási és fejlesztési tevékenységünk minden fázisában, termékeink teljes életciklusa alatt elsődleges célunk, hogy fogyasztóink egészségét és biztonságát megőrizzük. Ezt az elkötelezettséget felsővezetőink Minőségpolitikai nyilatkozatban is közzétették.

Társaságunk számára a hazai és nemzetközi gyógyszeripari törvényi előírások szerinti működés kulcsfontossággal bír. Magunkra nézve kötelező érvényűek tekintjük a közintézmények, hatóságok, mint pl. az Európai Bizottság, az Európai Gyógyszerügynökség (EMA) vagy az USA Élelmiszer- és Gyógyszerügyi Hivatala (FDA) által kiadott irányelveket.

Gyógyszerfejlesztéseink során nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy műszerezettségünk, módszereink és kollégáink felkészültsége megfeleljen a legmagasabb elvárásoknak. Műszerparkunkat folyamatosan frissítjük, fontosnak tartjuk, hogy lépést tartsunk a technika fejlődésével. Kollégáink állandó résztvevői szakmai előadásoknak, konferenciáknak, amellyel célunk, hogy az ott megszerzett innovatív tudással fejlesztéseinket egyre magasabb színvonalra tudjuk emelni, lépést tartva a világ vezető gyógyszergyáraival.

Gyártás során fokozott figyelmet fordítunk az érvényes technológiai és minőségügyi szabályozások, a hazai, európai és más nemzetközi jogszabályok és előírások betartására. Gyártási tevékenységünket és minőségügyi rendszerünket mind a hazai, mind a külföldi illetékes hatóságok rendszeresen ellenőrzik. Nagyon büszkék vagyunk arra, hogy ezek az ellenőrzések évek óta kritikus észrevételek nélkül záródnak. Teljes körű minőségirányítási rendszert működtetünk, mely az aktuális GMP-irányelvek követelményeire épül, és magában foglalja mindazon termékek, eszközök, folyamatok tervezésének, fejlesztésének és szabályozásának kockázatkezelését, amelyek veszélyforrást jelenthetnek akár a beteg, akár a Társaság

szempontjából. Kiemelt fontosságú feladatunknak tekintjük a minőségügyi rendszer hatékonyságának fejlesztését és harmonizálását a teljes cégcsoport vonatkozásában, így leányvállalataink működését is folyamatosan monitorozzuk és törekszünk a minél egységesebb szemlélet és eljárásrend kialakítására.

Termékeink minőségének alakulását napi szinten nyomon követjük és évente értékeljük. A napi szintű nyomon követés lehetőségét biztosít az azonnali beavatkozásra már nagyon kis eltérés esetén is.

A minőségbiztosítás hosszú távú informatikai stratégiájában azt tűzte ki célul, hogy a jelenlegi sziget-szerű informatikai fejlesztéseket felváltssa egy, a szervezet számára követendő, hosszú távú irányvonal, mely előre lefektetett módon tartalmazza az információs rendszerek fejlesztésekor és üzemeltetésükben követendő alapszabályokat, irányítási és műszaki koncepciókat, az erőforrásokkal és befektetésekkel kapcsolatos főbb igényeket és a megvalósítással kapcsolatos felelősséget. A cél egy olyan irány kijelölése, amely biztosítja, hogy az informatikában rejlő lehetőségek optimálisan hasznosuljanak, az informatikai beruházások pénzügyileg megengedhetőek, műszakilag megvalósíthatóak, irányíthatóak, érthetőek és hosszú távon használhatóak legyenek. A minőségbiztosítás, minőségellenőrzés digitális jövőképeinek kialakításában célul tűzzük ki a termékparaméterek automatikus értékelését, az adat alapú működést, ahol a folyamat optimalizálásával, robotizálásával, automatizálásával emberi munkát is meg tudunk takarítani.

A gyártásban felhasznált és vásárolt anyagaink gyártóinak értékelése minőségbiztosítási rendszerünk fontos eleme. A partnerek kiválasztásánál fontos szempont a megfelelő minőségű termék gyártása mellett a jól működő minőségbiztosítási rendszer is. Erről beszállítóink/gyártóink holding szinten tervezett helyszíni auditjai során is meggyőződünk.

A GMP előírásoknak megfelelően a disztribútorokkal egyeztetve a vásárolt anyagok gyártóit pontosan ismerjük, és lehetőség szerint közvetlenül a gyártóktól vásárolunk.

A törzskönyvi előírásoknak való megfelelés érdekében szigorú változtatáskövető rendszert működtetünk. Ennek célja, hogy eljárásainkba csak olyan változtatások kerülhessenek bevezetésre, amelyeket bevezetés előtt szakértőink teljes mélységükben átgondoltak és termékeink minőségét nem vagy pozitívan befolyásolják. Ezek a változtatások érinthetik a gyártási technológiát, beszállítókat, csomagolóanyagokat, szabályozásokat stb.

Termékeinket kizárólag érvényes gyártási és/vagy nagykereskedelmi engedéllyel rendelkező partnereken keresztül értékesítjük. A hazai gyártókkal, nagykereskedőkkel és egyéb szervezetekkel együttműködve igyekszünk megelőzni azt, hogy hamisítványok kerüljenek a kereskedelmi forgalomba, amelyek akár a betegek életét is veszélyeztethetik.

Csomagolóanyag-felhasználás

A gyógyszergyártás területén élesen elkülönülnek a csomagolóanyagok abból a szempontból, hogy érintkeznek-e közvetlenül a termékkel.

A termékkel közvetlenül érintkező csomagolóanyag hatással van a termék stabilitására, elsődleges feladata, hogy biztosítsa a termék minőségi paramétereinek megőrzését a lejárati teljes időtartama alatt, védje a fizikai, kémiai (nedvesség, fény, oxigén, hőmérsékletváltozás stb.) és a biológiai behatásoktól.

Lényeges továbbá, hogy a csomagolóanyag és a termék ne lépjen egymással sem fizikai, sem kémiai kölcsönhatásba, szennyezve a terméket vagy károsítva a csomagolóanyag tulajdonságait.

A fentiek miatt a primer csomagolóanyagok minőségbiztosítását jogszabályok írják elő. Adott csomagolóanyag megfelelőségét stabilitás vizsgálatokkal kell alátámasztani, ez egyaránt biztosítja a termék és a fogyasztó védelmét. A hatóságilag jóváhagyott csomagolóanyagokat a termék forgalomba hozatali engedélye tartalmazza, ettől eltérni nem szabad.

A másodlagos csomagolóanyagok jelentős része papír, melynek szerepe részben a fizikai védelem, részben a termékkel kapcsolatos információk továbbítása.

Az elsődleges és a másodlagos kiserelő anyagok (csomagolóanyagok) esetén meghívásos versenyzetással választjuk ki beszállítóinkat. Csomagolóanyag-beszerezésünk során betartjuk a Richter beszerzési politikájában előírtakat, különös tekintettel a költséghatékony és etikus működésre. A beszállítók kiválasztásának szempontjai: a stabilitás (a beszállító cég stabilitása), a minőség és a versenyképes ár. A kiserelőanyagokra vonatkozó környezetvédelmi termékdíjat Társaságunk átvállalja a gyártótól és önbevallás alapján fizeti meg.

A bioszimiláris készítmények gyártása jelentős kihívás elé állítja vállalatunkat a kiserelőanyag kiválasztása szempontjából. Ezen nagy értékű és a tradicionális készítményeinknél jóval érzékenyebb gyógyszerek biztonságos forgalomba hozatala érdekében az e területen legkiemelkedőbb szállítókat kerestük meg, melyek a legfejlettebb technológiával dolgoznak.

A gyártás során keletkező primer csomagolóanyag veszélyes hulladék, amelynek ártalmatlanítására jogszabály kötelezi társaságunkat. A másodlagos csomagolóanyagok felhasználása során keletkező hulladékot – ahol erre a jogszabályok lehetőséget adnak – újrahasznosítás céljából szelektíven gyűjtjük.

A 2011/62/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv előírásainak megfelelően felkészültünk az új biztonsági elemeket tartalmazó csomagolás bevezetésére. A teljes rendszer 2019. februártól kerül bevezetésre Európában. Lényege, hogy az emberi felhasználásra kerülő vényköteles gyógyszerek csomagolásán egyedi azonosítót és dézsmabiztos zárást kell alkalmazni, amellyel a gyógyszer eredetisége és sértetlensége biztosítható.

Főbb kiserelő anyagok mennyiségi mutatói

Megnevezés	Me.	2015	2016	2017
Alufólia	kg	100 578	107 056	118 270
Ampullák	edb	143 445	133 542	130 406
Faltkarton	edb	256 207	183 442	193 290
Fémtubus	edb	6 168	5 642	7 251
Hullám karton termék	db	1 263 847	1 246 274	127 2847
Infúziós üveg	db	494 208	732 368	491 816
Injekciós csőüveg	edb	24 200	29 935	25 101
PVC	kg	648 613	572 744	608 798
Utastítás	edb	189 971	185 187	191 971

Beszállítók

Társaságunk három feladatkörre specializálódott beszerzési centruma az előző jelentés közzététele óta nem változott, az egyes centrumok beszerzési gyakorlatában sem történt változás. (Részletes információ elérhető honlapunkon: www.richter.hu, a Felelősségvállalás/Beszerezés menüpont alatt.)

2016-ban közzétettük Beszállítói politikánkat, amelyben rögzítettük beszerzési alapelveinket. A Beszerzési politikát jelentésünk mellékleteként is nyilvánosságra hoztuk.

2016-ban részt vettünk a hazai vállalatok társadalmi felelősségvállalásáról készült kutatásban, melyben javaslatunkra több partnerünk (KV-k, KKV-k) is részt vett. Bár adatvédelmi okok miatt a megadott cégekkel kapcsolatban közvetlen információkat nem kaphattunk, megnyugtató számunkra a végkövetkeztetés, mely szerint a kutatásba bevont KV-k, KKV-k elkötelezettsége a fenntarthatóság iránt nem kérdőjelezhető meg. (INSPIRA Visionary Research 2016)

Gyógyszerbiztonság

A gyógyszerek modern világunk elengedhetetlen eszközei. Általuk hosszabb ideig élünk, kevesebb-szer betegszünk meg és gyorsabban gyógyulunk. Segítségükkel távol tarthatjuk a fertőző betegségeket és sikeresen vehetjük fel a küzdelmet a modern társadalomra jellemző civilizációs betegségek ellen is. Emésztőrendszerünk, szív- és érrendszerünk, központi idegrendszerünk szabályozó rendszereinek egyensúlyát hosszú évtizedeken át tudják biztosítani a gyógyszeres kezelések, és meghatározó szerep jut a gyógyszereknek az élet olyan fontos területein is, mint a családtervezés.

Az emberek – biológiai természetüknél fogva – eltérően reagálnak a különféle gyógyító vegyületekre, melyek között nemkívánatos hatásúak is lehetnek. Ezen hatások kiküszöbölését a tudomány a személyre szabott terápiák elterjedésében látja, de ez ma még nem a napi valóságunk része. A gyógyszereket kifejlesztésük során nagyon szigorú vizsgálatoknak és elemzéseknek vetjük alá azért, hogy csak azon készítmények kerülhessenek forgalomba, melyek hasznossága mind egyéni, mind ösztársadalmi szinten jelentős, ugyanakkor alkalmazásuk kockázata elfogadható.

A farmakovigilancia (pharmakon: gyógyszer, vigilare: őrködni) a mellékhatások vizsgálatának tudománya. Művelése azt biztosítja, hogy a termék alkalmazásakor el lehessen kerülni azokat a helyzeteket, melyekben a rizikó megnövekedett mértéke a hasznosság mértékéhez képest már nem elfogadható. Ez úgy lehetséges, hogy termékeinket világszerte nyomon követjük a piaci környezetben. Biztosítjuk, hogy a gyógyszeralkalmazás a legfrissebb alkalmazási előírásnak megfelelően történjen, illetve regisztráljuk a gyógyszeralkalmazás során fellépő nem várt kimeneteket.

Ebben az őrködő tevékenységben a teljes Richter vállalatcsoport részt vesz, és hasonló gondosságot várunk el kereskedelmi partnereinktől is.

Társaságunk elkötelezett az iránt, hogy a gyógyszerbiztonságot kiemelt prioritású területként kezelje, arra szolgálatként tekintsen, melynek célja, hogy a betegek és az orvosok számára a biztonságos gyógyszeralkalmazás feltételeit folyamatosan biztosítani tudja, illetve, hogy megfeleljen a vonatkozó hatósági szabályozásoknak, irányelveknek. Ennek érdekében a vállalatcsoport minden tagjára kiterjedő minőségbiztosított farmakovigilancia rendszert működtet, amely figyelemmel kíséri minden változást a gyógyszerek előny-rizikó egyensúlyában azok teljes életciklusán keresztül, és erről mind a hatóságokat, mind az egészségügyi dolgozókat és betegeket tájékoztatja.

Az információ gyűjtésének, továbbításának és elemzésének támogatására immár 10 éve a Richter a térségben világszínvonalú informatikai rendszert vezetett be. Segítségével a gyógyszerbiztonsági szak-

emberek a beérkező adatokat folyamatosan elemezni tudják. Ezen tevékenység az Európai Unió gyógyszerhatóságaiával összhangban, az információkat kölcsönösen megosztva, törvényi kötelezettségeinknek megfelelően történik.

Az adatgyűjtés és -elemzés célja a gyógyszerek mellékhatás-profiljának minél pontosabb feltérképezése annak érdekében, hogy a készítmények alkalmazása mind az indikációt, mind a célpopulációt tekintve még pontosabban történjen – elsősorban az alkalmazási előírások és betegtájékoztatók tökéletesítése révén. A rendszer feladata az is, hogy riasszon és beavatkozzon, ha a termék biztonságosságának megváltozását észleli vagy olyan körülményt tud előjelezni, mely a társadalmat előre nem látott kockázatnak teheti ki.

Mivel mellékhatásoktól mentes gyógyszer nincs, hisszük, hogy tevékenységünk, mely gyógyszereink hatásainak lehető legpontosabb megismerését célozza, védi a betegeket és egyúttal termékeinket is. Társaságunk a farmakovigilanciára szolgáltként tekint, melyet Gyógyszerbiztonsági Politikájában is megfogalmazott. Tevékenységünket minőségbiztosítottan, a Good Pharmacovigilance Practice (helyes gyógyszerbiztonsági gyakorlat) nemzetközi elvei szerint végezzük. A gyógyszerbiztonság személyi felelősségét hordozza és a rendszer működését felügyeli a farmakovigilanciáért felelős személy (Qualified Person for Pharmacovigilance).

Mindenkori célunk egy olyan folyamatosan fejlődő farmakovigilancia minőségi rendszer működtetése, amely támogatja a Társaság üzleti céljait, ugyanakkor megfelel az európai uniós és más nemzeti hatósági elvárásoknak, valamint a nemzetközi útmutatókban leírtaknak.

2013 végére Társaságunk megteremtette az alapját egy jól működő, az Európai Unió gyógyszer szabályozásának megfelelő farmakovigilancia minőségi rendszernek.

A jövőre nézve a következő fő általános célokat tűztük ki a betegek és a közegészség védelme, valamint az üzleti célok hatékony támogatása érdekében:

- Egységes, hatékony és gyors kommunikáció biztosítása mind a Társaságon belül, mind a hatóságokkal és a gyógyszeralkalmazókkal a vállalatcsoport teljes területén a biztonságos gyógyszeralkalmazás elérése érdekében.
- Hatósági megfelelés:
  - o az EU Helyes Farmakovigilancia Gyakorlat irányelveinek teljes körű bevezetése;
  - o a rizikó menedzsment tevékenység kiterjesztése a teljes termékportfólióra.
- Inspekciós készenlét:
  - o Az összes leányvállalattal és képvisellel azonos elvek és módszerek alapján azonos folyamatok lefektetése, ami biztosítja, hogy a minőségügyi rendszer bármely pillanatban fogadóképes az ellenőrzésre.
- A hatékonyság és megfelelés mérőszámainak kidolgozása és rutinszerű alkalmazása.

Társadalmi programok

Egészség ezreknek, milliók a kórháznak

Társaságunk társadalmi szerepvállalásának zászlóshajója a Richter Egészségváros, amely 2009 tavaszán indult egészségtudatosságot, megelőzést népszerűsítő kezdeményezésként.

A Richter Egészségváros keretében az egyén egészségtudatosságra nevelése és a helyi kórházért való felelősségvállalás közös céllá kovácsolódik. Aki az ingyenes szűréseken, tanácsadásokon vagy elő-

adásokon részt vesz, nemcsak önmagáért tesz, hanem kórházának eszközbeszerzését is segíti. Minden aktivitásért 300 forintnak megfelelő adománypont jár, ami a nap végén hozzáadódik a Richter által felajánlott kétmillió forintos adományhoz. Ily módon 2017 végéig 61 városban 148.800 résztvevő 296.732.200 forint adományt gyűjtött.

A kórházak az összeget többek között röntgenberendezések, lélegeztető gépek, terheléses EKG, ultrahang készülékek, koraszülött inkubátor beszerzésére és sok egyéb fejlesztésre fordították.

„Úgy gondolom, hogy a Richter Egészségváros szűrőprogrammal társaságunk olyan területet támogat, amelyre nagyon-nagyon az igény, ugyanakkor igen forráshiányos. Az eltelt évek tapasztalata azt mutatja, ha megteremtjük a lehetőséget az emberek számára, akkor élnek is vele. Mi, a Richternél hiszünk abban, hogy fontos olyan feladatot is ellátnunk, amely valós hozzáadott értéket jelent az emberek, a betegek számára. Egy gyógyszercégnél, hogy korszerű és elérhető árú készítményeket forgalmaz, tennie kell a prevenció érdekében is.” (Beke Zsuzsa PR és kormányzati kapcsolatok vezető)

Richter a nőkért

Társaságunk egyedülálló, több évtizedre visszanyúló tapasztalattal rendelkezik a nőgyógyászati terápia területén. Mindazon vállalatok közül, amelyek világszerte nőgyógyászati készítményekkel foglalkoznak, a Richter rendelkezik az egyik legszélesebb termékpalettával. A nőgyógyászati termékek piacán egyik vezető gyógyszergyártóként abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy kivételes rálátásunk van a nők helyzetére.

Korszerű nőgyógyászati készítményeink gondoskodnak a nők egészségéről a tinédzser kortól kezdve egészen a változókorig. Fontosnak tartjuk azonban, hogy növeljük társadalmi elismertségüket, tegyünk lelki, társadalmi jólétükért társadalmi szerepvállalásunk részeként.

Ezért hívtuk életre a **Richter a nőkért** programot, amelynek lényeges elemei a következők:

A **Nőnek lenni jó** program azt a tényt állítja középpontba, hogy a nők minden életkorban, életszakaszban boldognak érezhetik magukat, akár egy kedves gesztus, megkülönböztetett figyelem, akár egy-egy a nőiességhez köthető pillanat megélésékor.

A **Mióma edukációs kampány** a nőgyógyászatban előforduló leggyakoribb jóindulatú daganatra a mióma fókuszál. A Richter „Én döntésem” néven futó kampányában megismerteti a betegség tüneteit a lakossággal, ezzel növeli a nők egészség tudatosságát, támogatja az orvoshoz való fordulás hajlandóságát, tudatosítja, hogy a miómás megbetegedés esetén létezik korszerű gyógyszeres kezelés is.

A **Ragaszkodj hozzá** program, amely nem csak a női egészség megőrzésére fordít kiemelt figyelmet, de több társadalmi kezdeményezésével a nők lelki és társadalmi jólétének előmozdítására is hat. Az edukációs kampányban két fő területre helyezük a hangsúlyt: egyrészt a hosszú távú párok kapcsolatok értékeire, a lelki és testi egészségre gyakorolt jótékony hatásaira, másrészt a kampány a különböző csatornákon a tudatos családtervezés jelentőségére is felhívja a figyelmet. Ehhez támpontokat kíván adni azért, hogy mindenki megtalálja az életmódjának legjobban megfelelő fogamzásgátló módszert. A 2016-2017-es években a nők lelki egészségével kapcsolatos társadalmi szerepvállalásunkat elsősorban a Richter Aranyanyu díj és a Terézanyu program jellemezte. Mindkét program 2017-ben sikerrel zárult. Programjaink hatását kutatások alapján figyeljük, elemezzük. A kutatások eredményei segítenek bennünket abban, hogy továbbfejlesszük a Richter a nőkért programunkat.

Felelős gyógyszergyártóként célunk az emberi élet minőségének javítása és e küldetés mentén alakítjuk társadalmi szerepvállalásunkat is.

Bár a XXI. századot gyakran az információ évszázadának is nevezik, az egészségügyi problémák jelentős részét jelenleg is az egészséggel kapcsolatos információhiány okozza. A Gedeon Richter Romania egészségügyi kampányokkal és számos, valamennyi korcsoportot megszólító egészségügyi felvilágosító programmal segíti elő a probléma megoldását. A programok révén, melyek keretében a résztvevők mélyebb ismereteket szerezhetnek bizonyos betegségekről és zavarokról, valamint a megelőzés és az egészséges életmód jelentőségéről, a Richter Gedeon szeretne hozzájárulni egy felelős, egészségtudatos társadalom kialakításához.

Egészségnevelési programok:

- A Gedeon Richter Romania „Capsula Sănătății” néven meghirdetett egészségnevelési programjának keretében több tájékoztató anyagot is kidolgozott, melyek különböző betegségek és egészségügyi problémák (pl. hátfájás, méhmióma, csontritkulás, allergiák stb.) megelőzésére, diagnosztizálására és kezelésére vonatkozó fontos információkat tartalmaznak. A tájékoztatók kiemelik az egészséges életmód, valamint a betegek és az orvosok közötti hatékony kommunikáció jelentőségét. A tájékoztatókhoz ingyenesen lehet hozzájutni patikákban, orvosi rendelőkben és a Richter Gedeon által szervezett rendezvényeken.
- A „Richter Vita” egy országosan megjelenő, gyógyszerárakban elérhető negyedéves magazin, mely szakorvosok által írt cikkeket közöl bizonyos betegségekről és egészségügyi problémákról, valamint az egészséges életmódról.
- A Román Szülészeti-Nőgyógyászati Társasággal karöltve meghirdetett „Méhmióma – ismerd meg, beszélj meg, dönts!” elnevezésű kampány konkrét információval látja el a nőket a méhmiómát, a termékeny kort, illetve a modern kezelési lehetőségeket illetően.

A Gedeon Richter Romania emellett egy sor speciális egészségügyi programot szervez vagy támogat, például a következőket:

- Az év egyik legnagyobb helyi eseménye az „Egészségforgatag”. A Vásárhelyi forgatag kere-

tében rengeteg kulturális és társadalmi eseményt rendezünk Marosvásárhelyen. Az esemény évente közel 80.000 látogatót vonz. Az „Egészségforgatag” kizárólagos partnere és szervezője a Gedeon Richter Romania. A program keretében a résztvevők személyre szabott egészségügyi és étrendre vonatkozó javaslatokat kapnak egészségügyi szakemberektől, valamint különböző méréseken és szűrővizsgálatokon vehetnek részt.

- Idősek Nemzetközi Napja: Ebben a projektben, melynek már többéves múltja van, vállalatunk az idősek számára szervezett, elsősorban az Idősek Nemzetközi Napjával kapcsolatos eseményeket támogat. A több helyszínen, három megyében rendezett programok általában különböző egészségügyi témákkal foglalkoznak. A projektben fontos partnerünk a Caritas Alapítvány, mely úttörő szerepet játszik a professzionális szociális szolgáltatások fejlesztésében Romániában.
- Rendezvények fogyatékkal élők számára: 2016-ban és 2017-ben a Gedeon Richter Romania számos programot szervezett fogyatékkal élők részére.

A Richter évente kétszer vesz részt Lengyelországban a „Fuss egy új életért” elnevezésű, a transzplantációt népszerűsítő kezdeményezésben. A jótékony kampány fő céljai közé tartozik a szervátültetés megismertetése a közvéleménnyel, a szervátültetés támogatásának erősítése, a beleegyezési nyilatkozat megtételének ösztönzése, illetve a tudatos szervadományozás elősegítése. A nagyszerű célnak és a hírességek részvételének köszönhetően a jótékony kampány rendezvény egyre nagyobb nyilvánosságot kap, az önkéntes résztvevők száma pedig folyamatosan nő. A vállalat két váltóval vesz részt a versenyben. A váltók 3 futóból állnak, a vállalat képviselőjéből, egy hírességből, illetve egy olyan emberből, aki valamilyen szervet kapott. 2017-ben meghirdettünk egy tájékoztató kampányt, valamint regisztrációt szerveztünk a DKMS Alapítvánnyal potenciális csontvelődonorok számára. A kampány során 11 kollégánk regisztrált, így a GR Polska munkatársai több betegnek is lehetőséget adtak egy új életre. A Gedeon Richter Polska évek óta ad pénzügyi támogatást a Nyugati Kórház számára a szükséges berendezések beszerzéséhez. Szponzoráljuk a „Szakmai gyakorlat Mazoviában” elnevezésű, orvosok számára rendezett konferenciát is.

A Richter moszkvai vezérképviseletének szervezésében rendezték meg Oroszországban első alkalommal a “Női Egészség hét” elnevezésű kampányt, amelynek a fő célja, hogy a női egészség fontosságára irányítsa a figyelmet, segítsen az ezzel kapcsolatos tabuk és tévhitek lebontásában és mindenekelőtt a rendszeres nőgyógyászati szűréseken való részvételre ösztönözze a nőket. A nagyszabású edukációs kampány fő eseményei – amely egyebek mellett TV hirdetésekkel, köztéri rendezvényekkel és hirdetésekkel, közvélemény kutatási eredményeket bemutató sajtótájékoztatóval hívták fel a figyelmet a nőgyógyászati problémákra – április 3 hetében zajlanak. A kampány első évében még elsősorban Moszkvában koncentráltak az aktivitások, 2017-ben viszont már Szentpétervárra és Jekatyerinburgra is kiterjedtek. A 2016-as kampány fő témája a méhmióma, 2017-ben pedig a nőgyógyász-beteg kommunikáció volt.

A Richter innovatív és tudásintenzív vállalatcsoportként működésével és társadalmi programjaival egyrészt emberi erőforrásának, munkatársainak fejlődését támogatja, másrészt az egészségügy és az oktatás támogatásával a szélesebb körben értelmezett emberi erőforrás fejlődését is, amely további értékeket képvisel a társadalom egésze számára.

Felelős és jól átgondolt üzleti magatartást tanúsítva elköteleztünk vagyunk az iránt, hogy gazdasági súlyunknak megfelelően szerepet vállaljunk az össztársadalmi ügyek megvalósításában is. Ebben a folyamatban kiemelt szerepe van emberi erőforrás gazdálkodásunknak.

Munkavállalóink a legfontosabb érintettjeink. Emberi erőforrásunk képezi folyamatos üzleti sikereink, tudományos, kereskedelmi és pénzügyi értékekben rejlő növekedési lehetőségeink alapját. Munkatársaink fejlesztése érdekében a Társaság emberi erőforrás stratégiát dolgozott ki, amelynek célja a munkatársak hosszú távú elkötelezettségének megnyerése vonzó munkahely megteremtésével és a hagyományos értékrend átadásával.

Széles eszköztársadalom áll rendelkezésünkre olyan munkatársak felkutatására és alkalmazására, akiknek szakmai tapasztalata, átfogó szakmai ismerete és jövőbeli elképzelései a lehető legnagyobb mértékben segítik elő a Richter sikerét. A munkatársak hosszú távú elkötelezettségének megnyerését a vonzó munkahely és a hagyományos értékrend kialakításán túl többek között a különböző szakmai és kompetencia-fejlesztő képzések kínálata, karrier utak, teljesítmény-értékelési rendszer, a béren kívüli juttatások és a támogatások széles köre szolgálják. Társaságunk különösen figyel a kiemelkedő teljesítményű munkavállalók értékelésére és díjazására, stresszkezelési programokat, személyes tanácsadást kínál a munkatársak mentálhigiénés jóléte érdekében. Mindezek hozzájárulnak a kulcsemberek megtartásához, a magas szintű teljesítmény és a kitűzött célok eléréséhez. Nagy hangsúlyt fektetünk a pályakezdő fiatalok foglalkoztatására éppúgy, mint a humánus generációváltás megvalósítására.

Értékrendünk

Társaságunk számára kiemelt fontosságú az írott és íratlan értékeinek gondozása, illetve megőrzése. Értéknek tekintjük a hosszú távú gondolkodást, az elkötelezettséget, mely nemcsak a vállalat szakmai/stratégiai tevékenységére jellemző, hanem a munkatársakkal való együttműködésre is. Értéknek tekintjük az átgondoltságot, a megfontolt döntéshozatalt és a stabilitásra való törekvést is.

Büszkék vagyunk arra a biztonságra, amelyet a Richter Gedeon stabilitása révén nyújt munkavállalóink. Értékünk a professzionalizmus, a magas szintű szakmai felkészültség, amelynek biztosítása érdekében kiemelt szerepet kap a szakmai fejlődés támogatása (oktatás, képzés). A Társaság lehetőség szerint belülről építkezik, saját munkavállalói köréből biztosítja, neveli ki az utánpótlást.

Működésünk fókuszában a magas szintű teljesítményorientáció áll, emellett folyamatosan törekszünk hatékonyságunk javítására is.

A Társaságnál a közös célok elérésének egyik fontos eszköze az összehangolt csapatmunka, amely jó szakmai és emberi kapcsolatokon alapul. Ennek pozitív következménye a közösséghez tartozás érzése, a „Richter-tudat”. A szociális érzékenység mind a társadalmi szerepvállalásban, mind a munkavállalóknak nyújtott cafeteriai, illetve különböző támogatásokban megnyilvánul.

A Richter Gedeon Romania számára a munkatársak jóléte a legfontosabb prioritások közé tartozik. Ezért nemcsak elvárjuk és támogatjuk a kiváló minőségű munkát, hanem társadalmi és egészséggel kapcsolatos rendezvényeket is szervezünk,

- például az Egészségnapot és a Gyermekeket, mellyel felhívjuk munkatársaink figyelmét arra, hogy milyen fontos szerepet játszik a rendszeres mozgás az egészséges életmód kialakításában, miért fontos bizonyos betegségek és rendellenességek korai felismerése, valamint arra is, miért szentel vállalatunk kiemelt figyelmet munkatársai egészségének.
- 2016-ban a Gyermekeket alkalmából megnyitottuk a gyár kapuit a munkatársak gyermekei előtt, hogy lássák, hol dolgoznak a szüleik.
- A Sports & Gastro program során a Richter különböző sportolási lehetőségeket és gasztronómiai élményeket kínál, illetve versenyeket rendez munkatársai és családjaik számára.

A munkatársak mellett közösségi projekteken is részt vesznek:

- A Swimathon jótékonyági célokra gyűjt adományokat helyi közösségek számára. A program keretében úszóversenyeket rendeznek az ország különböző városaiban. 2017-ben a Gedeon Richter Romania már ötödik alkalommal vett részt a programban. A projekt munkatársaink önkéntességére alapul. A vállalat belső kommunikációs csapata szervezi az eseményeket, és pénzügyi támogatást nyújt azon jótékonyági célokhoz, melyekért a munkatársak úsznak. A rendezvény jelentős online publicitást kap a weboldalán és közösségi csatornákon.
- Karácsonyi ajándék: 2016 végén és 2017-ben „Karácsonyi ajándék” néven vállalatunk a Caritas Alapítvánnyal közösen indított egy projektet, melynek keretében a munkatársak több száz ajándékcsomagot állítottak össze rászoruló gyermekek számára. A kollégáink által gyűjtött adományokat a vállalat megkérte.
- A „Gyűjtsünk együtt” egy új, 2017-ben indult belső CSR projekt, melynek keretében papírgyűjtő pontokat állítunk fel a vállalat számos központjában, hogy hozzájáruljunk a környezet védelméhez. Havonta több száz kilogramm papír és kartonpapír gyűlik össze a gyűjtőpontokon.

A Richter Gedeon spanyolországi képviselete komolyan veszi a társadalmi felelősségvállalást, fontosnak tartja a munkatársak bevonását, és ezen keresztül egyben hozzájárul a munkatársak jólétéhez és a vállalat hírnevének ápolásához. 2016-2017-ben a munkatársak két nagy társadalmi kezdeményezésben vettek részt:

- Napközbeni segítség: a munkatársak közösségi segítő programban vehettek részt egy any otthonban a Fundació Raventós támogatásával.
- Gala iMujer díjak: A nők társadalmi elismerésének előmozdítása a célja a Richter Gedeon Iberica szervezésében megvalósuló Premios iMujer (Női díj) elnevezésű kezdeményezésnek, amelynek díjait első ízben 2017 decemberében adták át. A díjjal 6 különböző szakmai terület (innováció, tudományos kutatás, egészségügyi kezdeményezés, kommunikáció, vállalkozás, szociális elkötelezettség) kimagasló teljesítményeit ismerik el. A díjjal járó anyagi támogatást a díjazottak annak a projektnek a továbbfejlesztésére fordítják, amiért az elismerést kapták.

A Gedeon Richter Russia számos közösségi és jótékonyági programban vesz részt, hogy munkatársaival közösen erősítse meg a vállalati polgárság képét a márkánkban. Ilyen események voltak 2017-ben a következők:

Évente rendezett újratervezési verseny helyi gyermekek számára: a gyermekek újratervezési termékeket készítenek, melyek közül egy zsűri választja ki a legjobbakat. Általában száznál is több kisgyermek vesz részt a versenyben, és körülbelül ötven százalékuk részesül valamilyen jutalomban.

- A „Bízunk az új évben” elnevezésű újratervezési jótékonyági program keretében a munkatársak 160 rászoruló családot ajándékoztak meg.
- Homokozók gyermekek számára két nagy jegorjevszki parkban
- „Gyermekek a gyermekekért” jótékonyági rendezvény: gálafesztivál tehetséges gyermekek részvételével, ahol a munkatársak közreműködésével összegyűjtött adományokat fogyatékkal élők gyermekek kapták.
- A vállalat évente kétszer vesz részt a helyi hatóságok által rendezett eseményeken: közösségi takarítási napon és faültetésen.

Toborzás, munkaerőpiaci helyzet

A mai magyar munkaerőpiaci helyzetben a megfelelő munkaerő felkutatása, megtalálása, vállalati kultúrába illesztése egyre nagyobb terhet ró a Richterre ugyanúgy, mint más versenyipiaci szereplőre. Az utóbbi években kialakult hiányszakmákban dolgozókért, illetve a középfokú végzettségű munkavállalókért egyre fokozódik a bérverseny a munkáltatók között. Erősödő igényt tapasztalunk a rugalmas foglalkoztatási körülményekkel kapcsolatosan is. Továbbra is érzékelhető, hogy nő a távolság az iskolarendszerek által biztosított tudás és a foglalkoztatói oldal elvárásai között.

A toborzás részévé vált, hogy a fiatalok figyelmét már az iskolás évek alatt felhívjuk bizonyos szakmákra, megmutatjuk a foglalkozások szépségét, pl. üzemplátogatások biztosításával, felkeltve érdeklődésüket a gyógyszergyártás iránt.

Kihívás az egyre mobilisabb munkaerő megtartása, a megnövekedett fluktuáció kezelése. Az anyagi ösztönzőkön kívül felértékelődött a munkavállalóknál a jóléti szolgáltatások és intézmények megléte, a nyugodt, fejlődést biztosító munkaköri légkör. A tanulás, fejlődés lehetősége motiválón hat, azonban odafigyelést igényel a munka–magánélet megfelelő egyensúlyának biztosítása is.

Létszámadatok a jelentéstétel időszakában (Magyarországi adatok)

2017. év végén 7036 alkalmazottunk volt, ebből külföldi irodáinkban 1694-en dolgoztak. 2016-ban 6728 fő alkalmazottunk volt, ebből külföldi irodáinkban 1645 fő dolgozott.

A 2016-os évhez viszonyítva a létszám növekedése főként a magyarországi létszám jelentős növekedésével magyarázható. A létszámnövekedés legfőbb oka a biotechnológiai területen dolgozók létszámának növekedése, valamint a kölcsönzött munkaerő vállalati állományba vétele. A létszámváltozáshoz a külföldi irodák alkalmazottai létszámának minimális növekedése is hozzájárult.

A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya a Magyarországon dolgozó szellemi foglalkozásúak 78%-a.

A létszámadatok változásai 2015–2017 között

	Me.	2015	2016	2017
Nők/férfiak megoszlása a dolgozók állományában	%	49/51	49/51	49/51
Fluktuáció %-ban (kilépési arány)	%	6,5	7,8	7,5
Dolgozók átlagos életkora	év	44,5	44,1	44,1
Richter-nél töltött átlagos idő	év	14,1	13,7	13,3
Átlagos állományi létszám	fő	4948	5011	5187
teljes munkaidős	fő	4878	4941	5111
nyugdíjas teljes munkaidős	fő	11	6	4
részmunkaidős	fő	53	58	69
nyugdíjas részmunkaidős	fő	6	6	3
Határozatlan munkaszerződéssel rendelkezők száma (év végén)	fő	4604	4633	4917
Határozott munkaszerződéssel rendelkezők száma (év végén)	fő	336	450	425

A magyarországi fluktuáció (kilépési arány) részletes adatai 2015–2017 között

	Me.	2015	2016	2017
30 év alatt	fő	141	246	249
30-50 év között	fő	143	236	353
50 év felett	fő	16	32	59
Összesen	fő	300	514	661

	Me.	2015	2016	2017
30 év alatt	%	9,1	11,3	14,2
30-50 év között	%	5,9	5,2	6,6
50 év felett	%	7,2	10,8	6,7
Összesen	%	6,6	7,8	7,5

A Richter munkavállalóinak száma évről évre dinamikusan fejlődik a vállalat üzleti tevékenységének bővülése miatt, ezáltal növelve a foglalkoztatottságot. 120%-kal több belépőnk volt 2017-ben, mint 2015-ben. Ebből az 50 év feletti új belépők aránya 5%-ról 9%-ra növekedett. A fluktuáció ugyan magasabb, mint 2015-ben, de a jelenlegi munkaerőpiaci helyzetet és a társaság méretét tekintve még mindig jónak tekinthető, és a magyarországi átlag alatt van.

A Richter Csoport konszolidált záró létszáma 2017. végén 12378 fő, ezen belül a diplomások aránya a szellemi foglalkozásúak 86%-a, a 2016. év végi 11892 fő záró létszámban a diplomások aránya a szellemi foglalkozásúak 85%-a volt.

Kapcsolatunk leányvállalatainkkal

A gyártó leányvállalataink humánerőforrás-vezetőivel évente megtartott találkozókra a „Jó gyakorlat, jó megoldások”-at ajánljuk a résztvevőknek. A velük szemben is támasztott magas szintű teljesítmény és minőségi követelmények mellett azonban döntéseinknél figyelembe kell vennünk, hogy az eltérő földrajzi, kulturális környezet miatt az elhatározások másképpen működnek.

A munkatársak képzésében az adott ország képzés-fejlesztésére támaszkodunk. A Richter hagyományainak tisztelete, a lojalitás a cég iránt azonban országtól függetlenül működik.

Érdekképviselő

Társaságunk dolgozóinak érdekképviselőjét az 1992. április 6-án bírósági bejegyzéssel működő, önálló érdekvédelmi társadalmi szervezet, a VDSZ Gyógyszeripari Szakszervezete látja el. A szakszervezeti szerveződés kiterjed a Richter valamennyi magyarországi szervezeti egységének munkavállalójára. Budapesti dolgozóink közül 1232-en, Dorogon 393-an tagjai a VDSZ Gyógyszeripari Szakszervezetének. A szakszervezet és a vezetőség közötti együttműködés nagy múltra tekint vissza: megkötik a Kollektív Szerződést, megállapodnak a bér és egyéb, a munkavállalókat érintő ügyekben. A Munkavédelmi Bizottsággal folyamatos a kapcsolat a megfelelő munkakörülmények biztosítása érdekében.

Megerősítésre került a Gyógyszeripari Alágazati Párbeszéd Bizottság, ahol megkötésre került a Gyógyszeripari Kollektív Szerződés.

A megválasztott Üzemi Tanács tevékenysége olyan dolgozói részvétel kiterjesztését jelenti a munkahelyekre, amelynek elsődleges célja a munkavállalói érdekek folyamatos képviselése, így a Szakszervezeti Bizottságban is, ahol résztvevője a Kollektív Szerződés kidolgozásának. Kiemelt feladatai közé tartozik többek között a jóléti keret felosztásának jóváhagyása. Funkciója szerint információs hídként szolgál a munkáltató és a munkavállalók között.

A Kollektív Szerződés hatálya kiterjed a Richter Gedeon Nyrt.-vel munkaviszonyban álló munkavállalókra, amennyiben a munkavállaló a munkát rendszerint Magyarországon végzi. A vezérigazgatóra, továbbá a vezető állású munkavállalókra a Kollektív Szerződés hatálya nem terjed ki.

Munkaügyi gyakorlat

A munkavállalók alkalmazása a mindenkor hatályos Munka Törvénykönyve szerint történik. Ez mind a belépés, mind a cégtől való távozás során igaz. A jogi szempontoknak megfelelően, de a humánus eljárás szempontjait is figyelembe véve igyekszünk eljárni.

Juttatások

2017-től bevezettük a cafeteria rendszert, amely a részmunkaidőben foglalkoztatott munkatársakat is megilleti. Társaságunk számára kiemelt fontosságú az öngondoskodás valamint a munkavállalók egészségmegőrzésének támogatása. Az öngondoskodás elősegítése érdekében a cafeteria felül önkéntes nyugdíjpénztári tagdíj-kiegészítést nyújtunk kollégáink részére.

Budapesten saját tulajdonú uszodát és edzőtermet, valamint sportpályát üzemeltetünk a munkavállalók és családtagjaik részére. 2015-ben Dorogon is saját tulajdonú edzőtermet létesítettünk, mely az ott dolgozóknak és családtagjaiknak nyújt sportolási lehetőséget. Debrecenben szerződött partnerekkel biztosítjuk az uszodai szolgáltatások elérhetőségét, ezen kívül debreceni munkavállalóink konditerem bérletet kapnak.

A betegségmegelőzést, a krónikus betegségek felismerését, kezelésükre történő javaslattételt szolgálja az évente változó betegségtípusokra meghirdetett szűrőakciók.

Társaságunk a munkavállalók pihenését hat saját tulajdonú üdülő fenntartásával támogatja. Üdülőink a mai kor követelményeinek megfelelő szinten működnek, a működtetésről, a családi hangulatról és a magas színvonalú szolgáltatásokról a Richter Gedeon Nyrt. 100%-os tulajdonában lévő Humanco Kft. alkalmazottjai gondoskodnak. Az üdülési szezonon kívül az üdülőkben a munkatársak szakmai fejlődését támogató tréningeket, továbbképzéseket, valamint a társaság üzleti érdekeit támogató konferenciákat szervezünk, melyekkel jelentős megtakarításokat érünk el.

A munkavállalók gyermekeinek óvodát tartunk fenn Budapesten és Dorogon. A saját működésű óvodák lehetővé teszik, hogy napközben a gyerekek nyugodt körülmények között legyenek, fejlődésükről és nevelésükről szakképzett óvodapedagógusok és dajkák gondoskodnak. Az óvodák sósobával és tornateremmel rendelkeznek, a megfelelő körülményeket magas színvonalon felszerelt csoportsobák biztosítják. Az óvodák nyitva tartása nagymértékben alkalmazkodik a Társaság munkarendjéhez, így a gyermekek nyári felügyelete is megoldott.

A személyes biztonság növelését és a gondoskodást szolgálja a minden munkavállalóra kiterjedő élet- és balesetbiztosítás.

A kollégák részére kedvezményes és kamatmentes vállalati hiteleket, utazási hozzájárulást, a fiatal pályakezdők részére lakhatási lehetőséget biztosítunk. A tehetséges fiatalok megtartása érdekében hosszú futamidejű biztosítási konstrukciót dolgoztunk ki, a legjobbak számára igyekszünk szakmai és szervezeti karrierlehetőséget is biztosítani.

Képzés-fejlesztés

Munkatársaink képessége és szellemi hozzájárulása elengedhetetlen feltétele a megalapozott üzleti stratégia megvalósításának. Ennek érdekében a Társaság komoly hangsúlyt fektet munkatársai tudományos és szakmai képzésére, továbbképzésére. Emellett minden munkavállaló kötelezően részt vesz a biztonságtechnikai, minőségügyi, környezetvédelmi és farmakovigilancia képzéseken.

A Richterbe lépő munkatársak számára „beilleszkedési programot” szervezünk, melynek során részben előadások, részben üzem illetve laboratóriumok látogatása révén ismerkedhetnek meg a Richter széles körű tevékenységével és a vállalati kultúrával. A pályakezdő diplomások számára „mérnökovi” nevű belső tréningprogramot szervezünk. Ennek célja egyrészt a munka világába való beilleszkedés megkönnyítése, másrészt a Richter tevékenységének és a vállalati kultúrának a megismerése.

Vezetőink számára többféle képzési lehetőséget is kínálunk. A vezetők egyéni fejlesztési igényeik alapján választhatják meg a számukra leginkább megfelelő képzési formát. Külön képzést biztosítunk csoportvezetőink, valamint közép- és felsővezetőink számára. Az újonnan kinevezett vezetőinket egy komplex, egyéves program támogatja a vezetővé válás folyamatában. Vezetőképző programjaink kialakítása során kiemelt szempont, hogy a képzésen tanultak minél jobban beépüljenek a mindennapi vezetői gyakorlatba.

Képzési területek	Me.	2015	2016	2017
Iskolarendszerű képzések				
Felsőoktatási képzések				
Alapképzés (BA, BSc)	fő	44	36	31
Mesterképzés (MA, MSc)	fő	17	24	25
Szakirányú továbbképzés	fő	33	31	31
Doktori képzés (PhD)	fő	8	4	5
Felsőoktatási szakképzés	fő	3	4	3
Felsőoktatási képzések összesen:	fő	105	99	95
Középfokú képzések (érettségi, technikus)	fő	14	15	16
Iskolarendszerű képzések összesen:	fő	119	114	111
Iskolarendszeren kívüli képzések				
OKJ-s szakképesítést nyújtó képzések	fő	72	54	138
Egyéb szakképesítést nyújtó képzések	fő	16	25	34
Jogsabályi megfeleléshez kapcsolódó képzések	fő	1 048	785	1 362
Tanfolyamok (szakmai, informatikai, egyéb)	fő	1 052	1 196	926
Nyelvi képzések	fő	814	849	807
Vezetőképzés	fő	312	513	261
HR-programok	fő	204	335	383
Belföldi konferenciák	fő	673	691	652
Iskolarendszeren kívüli képzések összesen:	fő	4 191	4 448	4 563

Mivel a Richter Csoport közös nyelve az angol, ennek a tudásnak a megszerzését, fejlesztését jelentős mértékben támogatjuk. Továbbra is nagy hangsúlyt fektetünk dolgozóink tudományos, szakmai továbbképzésére, valamint az informatikai ismeretek széles körű bővítésére.

Számos kollégánk számára biztosítjuk a fejlődési lehetőséget bel- és külföldi szakmai konferenciákon, tudományos kongresszusokon való részvétel támogatásával is.

Képzéseink jelentős részét igyekszünk a Társasághoz kihelyezett formában megszervezni, az adott szakterület elismert szakértőinek bevonásával. Ezáltal lehetőséget biztosíthatunk arra, hogy a tanfolyamok tartalma minél inkább illeszkedjen a Richter fejlesztési igényeihez.

Fontosabb, Társaságunkhoz kihelyezett tanfolyamok	Me.	2016	2017
Gyógyszertechnológia szaktanfolyam	fő	22	27
DryLab® 4 User HPLC Courses	fő	10	12
Drug Stress Testing & Stability Prediction Training	fő	20	-
Process Analytical Technology & Data Integrity Training	fő	-	22
LabSolution WS szoftver kezdő és haladó tanfolyamok	fő	-	30
Empower (Waters) alapozó és haladó tréningek	fő	30	23
Statisztikai alapok analitikus szakemberek számára	fő	33	-
LEAN Management alapok	fő	18	2
Belső hatékonyságnövelő szakértő képzés	fő	10	-
Építő- és anyagmozgatógép kezelője OKJ-s szakképesítő tanfolyam	fő	38	64
Nyomástartóedény-gépész OKJ-s szakképesítő tanfolyam	fő	-	18
Veszélyes áru kezelői (ADR/RID) szakmai továbbképzés	fő	106	129

A Richter csehországi képvisellete nagy hangsúlyt helyez munkatársai folyamatos képzésére és fejlődésére. Ide tartoznak a fenntarthatósággal kapcsolatos ismeretek és készségek is. Hosszú távú, fenntartható és sikeres munkájuk vállalatunk etikai elveire alapul. Úgy vélik, napi munkájuk során alapvető fontosságú, hogy a lehető legnagyobb biztonságot és védelmet biztosítsák ügyfeleik – az egészségügyi szakemberek és a betegek – számára. Ezért rendszeresen szerveznek képzéseket és prezentációkat a dolgozók számára a fenntartható üzleti tevékenység alapelveiről, etikai, társadalmi és környezetvédelmi kérdéseket érintve.

A legvonzóbb munkáltatók között

2017-ben negyedik alkalommal adták át Magyarországon a Randstad Employer Brand díjakat, mely a munkavállalók értékelése alapján a legvonzóbb hazai munkáltatókat méltatja. Gyógyszer- és vegyipar kategóriában négyszeres címvédőként Társaságunk Randstad nívódíjat kapott. A Randstad Employer Brand Research a világ legnagyobb független felmérése a munkáltatói márkákról.

A Richter Gedeon oroszországi képviselete évente méri a munkavállalói elégedettségét, hogy felmérje, milyen mértékben elégedettek munkatársaink a munkájukkal és a munkahelyi környezettel, illetve hogy megállapítsa, milyen területeken van szükség javulásra. A felmérés során tíz területet vizsgálunk: előmeneteli lehetőségek, fizetés, vállalatvezetés, béren kívüli juttatások, teljesítménytől függő jutalmak, alvállalkozók, munkakörülmények, a munka jellege, kommunikáció, operatív folyamatok. Minden területen négy kérdést kapnak a résztvevők. Az első felmérésre 2014-ben került sor.

Szervezeti tagság és iparági képviselők

Érdekeink képviseletének különösen fontos módja a különböző magyar és nemzetközi szervezetekben való szerepvállalás. Kiemelkedő jelentőségű a Magyarországi Gyógyszergyártók Országos Szövetségében (MAGYOSZ), illetve az Ágazati Párbeszéd Bizottságban betöltött szerepünk. Az 1990-ben létesült iparági képviselő tömöríti a gyógyszereszektorban működő cégeket, képviseli és koordinálja közös érdekeinket, elvégzi a tagok közötti egyeztetést, valamint figyelemmel kíséri a hazai és külföldi kutatási-fejlesztési trendeket és a gazdasági helyzetet. Így mi is könnyebben érvényesítjük befolyásunkat a szabályozás területén és hozzuk meg döntéseinket a piaci stratégia összeállításakor. A MAGYOSZ elnöki posztját 2016. május 13-ig Bogsch Erik, a Richter Gedeon Nyrt. akkori vezérigazgatója töltötte be.

A következő szervezeteknek vagyunk a tagjai:

- AIPPI Magyar Csoport (Magyar Szabadalmi Ügyvivői Kamara)
- Akadémiai Klub Egyesület
- Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara
- Creditreform Kft.
- EOQ Európai Minőségügyi Szervezet Magyar Nemzeti Bizottság
- Medicines for Europe AISBL (volt EGA)
- Medicines for Europe AISBL (volt EGA) Biosimilar Medicines Sector
- Hajdú-Bihar Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
- Hungarnet Egyesület
- KÖVET Egyesület a Fenntartható Gazdálkodásért
- Környezetvédelmi Szolgáltatók és Gyártók Szövetsége
- Létesítményi Tűzoltók Országos Szövetsége
- Magyar Biotechnológiai Szövetség
- Magyar Hidrológiai Társaság
- Magyar Innovációs Szövetség
- Magyar Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Egyesület
- Magyar Kémikusok Egyesülete
- Magyar Közgazdasági Társaság
- Magyarországi Üzleti Tanács a Fenntartható Fejlődésért (BCSDH)
- Magyar Reklámszövetség
- Magyar Versenyjogi Egyesület
- Magyar Védjegy Egyesület

- MAGYOSZ
- Nemzetközi Vállalatok Magyarországi Társasága
- Országos Humánpolitikai Egyesület
- Pharmapolis Klaszter Kft.
- Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége

Támogatási politika és az alapítványok

A Richter Csoport gazdasági jelentősége mellett kiemelkedő szereplője a társadalmi életnek is a kelet-közép-európai régió országaiban. Kötelességünknek érezzük, hogy lehetőségeinkhez mérten társadalmi programjainkkal támogassuk a közösségi célokat. Ezen támogatásokat elsősorban alapítványokon keresztül nyújtjuk, amelyek – tevékenységünkhöz kapcsolódóan – két fő területen működnek: egészségügy és oktatás. Az oktatás támogatása széles körű: támogatjuk a tehetséges közép- és felsőfokú, valamint PhD tanulmányaikat végző hallgatókat, illetve a képző intézményeket és képzési programjait. Külön alapítványokat hoztunk létre és működtetünk a kémia, illetve a természettudományos képzés területén kiemelkedő tanárok munkájának elismerésére (ld. lista az alapítványokról).

Az egészségügyet támogató alapítványaink közül kiemelt jelentőségű a Richter Gedeon Rt. a Magyar Egészségügyért Alapítvány. A támogatások odaítélésénél kiemelt szempont, hogy a nyújtott támogatás:

- konkrét, világosan definiált célra fordítódjon;
- adott közösségek helyzetének, életvitelének javítását szolgálja;
- kórházi infrastruktúra fejlesztési célok megvalósulását segítse elő;
- amennyiben a támogatást adott terápiás területekhez kapcsolódó alapítványok kérik, abban az esetben a Társaság a kardiovaszkuláris, a központi idegrendszeri, illetve a mozgásszervi területeket részesíti előnyben, illetve a számára fontos terápiás területeken működő betegszervezetek igényeit veszi figyelembe.

Oktatási intézmények támogatása

Az oktatási intézmények támogatása társadalmi felelősségvállalásunk egyik alappillére. Stratégiánkban meghatározó a folyamatos kutatás-fejlesztési tevékenység fenntartása, amelyhez elengedhetetlenek tartjuk a jövő szakembereinek megfelelő képzését, az utánpótlás-nevelés támogatását. A Richter Gedeon Nyrt. azonban nemcsak a vegyész és gyógyszerész szakembereket karolja fel, hanem jelen van a műszaki, az orvosi, a közgazdaságtudományi egyetemek támogatói között is. Társaságunk kutatók, orvosok tudományos munkáját, továbbképzését, az egészségmegőrzésre, betegségmegelőzésre irányuló tevékenységét is támogatja.

Innovációs tudásunk alapja a tervezés, így gyakorlati lehetőségekkel és más juttatásokkal támogatjuk az oktatási intézményeket. Cégünk elsősorban pályázatokon és alapítványokon keresztül segíti a fiatal kutatók, vegyészmérnökök, gyógyszerészhallgatók továbbképzését éppúgy, mint a kémiában kiemelkedő tehetségű középiskolásokat, valamint az oktatásban kimagasló szerepet betöltő tanárokat.

Egyre bővülő hazai piaci jelenlétünket mutatja 1994 óta fejlődő referenciapatika-hálózatunk is, amely egyrészt felméri a betegek igényeit, másrészt tájékoztató anyagokkal látja el vásárlóinkat, amelyekből bővebb információt kaphatnak az általunk gyártott készítményekről. Referenciapatikáinkban dolgozó gyógyszerészeink szakmai képzésben részesülnek, illetve egyéb összejöveteleken és tapasztalatcserék révén gazdagíthatják tudásukat.

Támogatási forma	Leírása	Részvétel
Szakmai gyakorlat	Tanüzemünkben, termelő üzeinkben, kutatólaboratóriumainkban és egyéb szakterületeken fogadunk középiskolai tanulókat, főiskolás és egyetemi hallgatókat	2015: 271 fő 2016: 256 fő 2017: 306 fő
Diplomamunkák, szakdolgozatok, doktori dolgozatok elkészítésének támogatása	Egyéni elbírálás alapján esetenként helyben történő kutatást vagy külső konzulenszt biztosítunk	2015: 52 fő 2016: 39 fő 2017: 44 fő
Gyárlátogatások	Szakképző iskolák, egyetemek, főiskolás, határon túli magyar egyetemek, illetve az Európai Unió országaiból érkező külföldi diákok számára szervezzük, igény szerint	2015: 649 fő 2016: 605 fő 2017: 704 fő

Egyéb támogatásainkat alapítványi formában nyújtjuk:

Alapítványok	Támogatási forma
Kutató Diákokért Alapítvány	Középiskolások részére biztosít kutatási lehetőséget.
Egyetemi alapítványok	TDK konferenciák helyezettjei és a kiváló diplomamunkák díjazása. Fiatal kutatóknak és PhD hallgatóknak nyújtott támogatás.
Richter alapítványok	
Alapítvány a Magyar Kémiaoktatásáért	Általános- és középiskolai kémiatanárok oktatómunkájának díjazása.
Richter Alapítvány a Finomkémiai Műveletek Fejlesztéséért	A Veszprémi Egyetem mérnöki karán tanuló hallgatók kutatómunkájának, illetve oktatóinak támogatása.
Richter Gedeon Rt. Centenárium Alapítvány	Fiatal kutatók, egyetemi hallgatók PhD tanulmányainak, rövid- és hosszú távú kutatásának támogatása.
Richter Gedeon Talentum Alapítvány	Középiskolai tanulmányokat folytató fiatalok, graduális és posztgraduális tanulmányainak támogatása, akik a tanulmányok eredményes elvégzését követően a magyar gyógyszeripar sikeres szakemberei, kutatói lehetnek. Ezt meghaladóan azon egyetemek és egyéb oktatási intézmények tevékenységének támogatása, amelyek a sikeresen pályázó fiatalok képzését végzik.
Aesculap Alapítvány	A Semmelweis Egyetem Gyógyszerésztudományi Karán a tudományos tevékenység, kutatás, nevelés, oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés támogatása.
Alapítvány a Magyar Természettudományos Oktatásért	A matematika-, fizika-, biológia- és kémiaoktatásban kiemelkedően eredményes pedagógusokat díjazza (Rátz Tanár Úr Életműdíj).
Bugát-Richter Természettudományi Alapítvány	Középiskolás diákok természettudományos ismereteinek elmélyítése, a kiemelkedő tudású diákok tehetség gondozása, magas szakmai színvonalú versenyek és vetélkedők rendezésének támogatása.

Varga József Alapítvány	A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vegyészmérnöki és Biomérnöki Karán a tudományos tevékenység, kutatás, nevelés, oktatás, képességfejlesztés, konferenciák támogatása.
ProScola Nostra Alapítvány	A Dorogi Zsigmond Vilmos Gimnázium és Szakközépiskola tehetséges tanulóinak iskolán belüli támogatása, illetve hazai és külföldi szaktárgyi táborokban oktatás, közművelődés, ifjúsági feladatokról gondoskodás és sport támogatása. Egészségmegőrzés, képességfejlesztés, idegen nyelvi képzés segítése, nyelvvizsgázás ösztönzése.

A Gedeon Richter Romania már a kezdetektől fogva elkötelezetten támogatja a tudományos kutatást. Az elmúlt években a vállalat megbízható pillérnek számított a kémia területén rendkívüli teljesítményt mutató tanulók és diákok munkájának támogatásában. Hagyományt teremtve elismerésben részesítjük az Országos Kémiai Olimpián díjat nyert marosvásárhelyi diákokat és tanáraikat.

- Vállalatunk 2016 óta támogatja a marosvásárhelyi közösségi alapítvány által rendezett Științescu programot, mely olyan rendezvényeket támogat, melyek felkeltik a gyermekek érdeklődését a tudomány iránt. A program célja, hogy olyan eszközöket adjon a tanárok kezébe, melyekkel a tudományt vonzóvá és érdekessé tevő projekteket készíthetnek a tanulók számára. A program másik célja a jótékonyág ösztönzése és egy olyan helyi közösség megteremtése, mely segíti az oktatást. A program 2016-ban és 2017-ben is 14 projektet támogatott, melyeket különböző iskolák nyújtottak be.
- A Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészetű Egyetem diákjai számos különböző, a Gedeon Richter Romania által szervezett projektben vesznek részt. Az értékes kísérleti kutatáson alapuló legjobb tudományos dolgozatok Richter-különdíjban részesülnek.

A Gedeon Richter Romania egy tudományos ösztöndíjrendszert is támogat, melyet az Erdélyi Múzeum-Egyesület orvosi és gyógyszerészetű tagozata dolgozott ki Ph.D. diákok és fiatal előadók számára a budapesti Semmelweis Egyetemen közösen.

2017-ben a Richter Gedeon Cseh Köztársaságban működő képviselete helyi piaci belépésének 60. évfordulóját ünnepelte. A cseh piacra történő belépésünk évfordulójának alkalmából a vállalat úgy döntött, támogatja a pszichiátriára szakosodott orvosok és diákok képzését. A Charter 77 Alapítvánnyal közösen a Richter Gedeon megalapította a Gedeon Richter 60 alapítványi pénzalapot. A 40 évnél fiatalabb, pszichiátriára szakosodott orvosok és diákok ösztöndíjat kapnak szakmai gyakorlatuk idejére, melyet vezető klinikákon töltenek el az Európai Unióban.

Alapítvány a Magyar Kémiaoktatásért

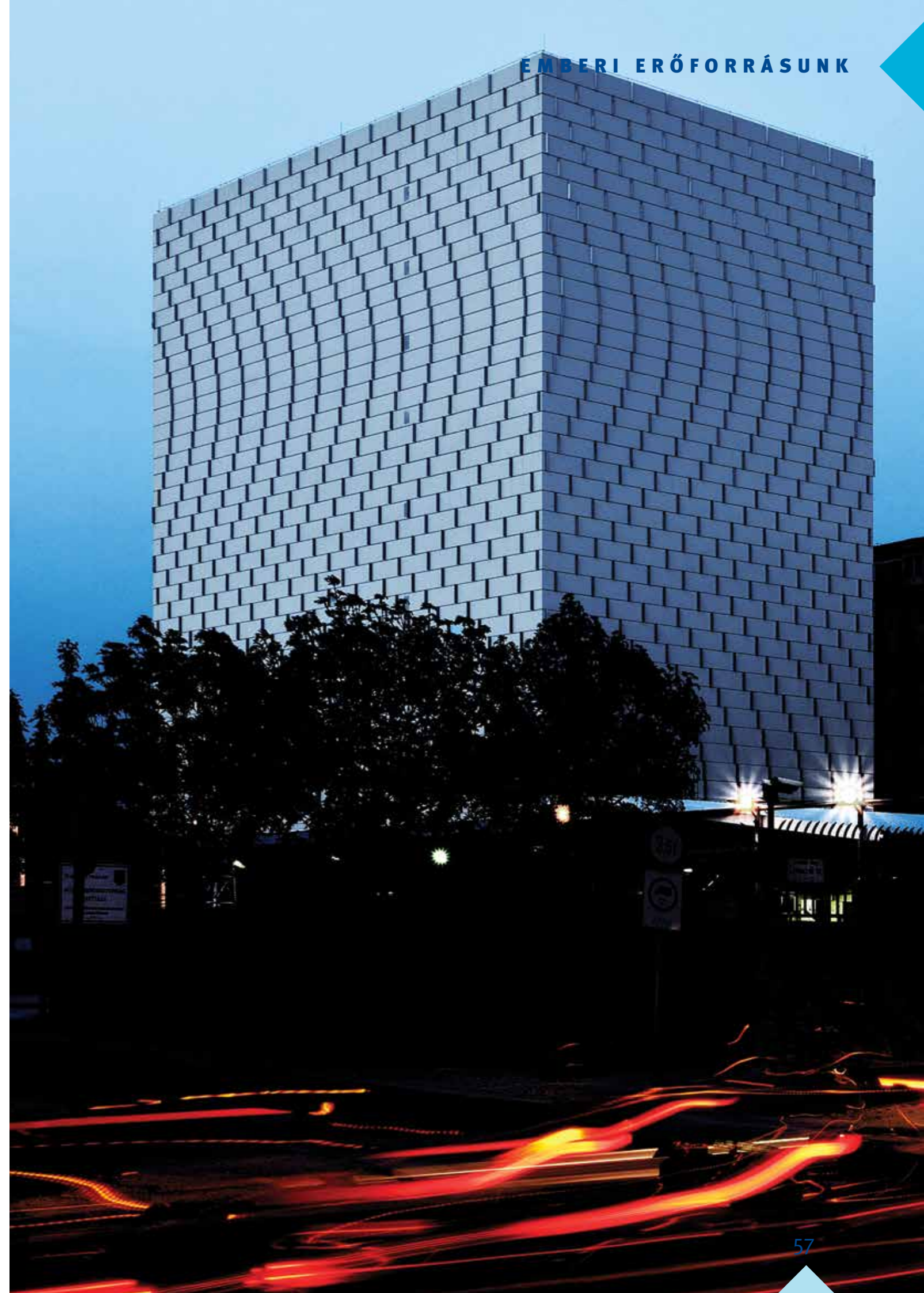
A Richter Gedeon Alapítvány a Magyar Kémiaoktatásért 1999-ben a „Magyar Kémiaoktatásért” néven díjat alapított az általános, közép és szakközépiskolai, valamint szakközépiskolai tanárok részére. A díj elsősorban a magyarországi kémiatanárok elismerését célozza, de a határon túli iskolákban, magyar nyelven tanító kémiatanárok is javasolhatók. Az Alapítvány kuratóriuma azokat választja ki díjazásra, akik több éve elismerten a legtöbbet teszik a kémia iránt érdeklődés felkeltésére, a kémia megszerettetésére, és akiknek tanítványai sikeresen szerepeltek hazai és nemzetközi kémiai tanulmányi versenyeken.

Az elmúlt években az Alapítvány meghívására Rendhagyó kémia órára hívtunk egy-egy díjazott tanárt és diákjaik közül azokat, akikben meglátták az érdeklődést a kémia iránt, és tudásukat segítségükkel különböző versenyeken fejlesztették.

Ezek az órák a diákok megismerhették a gyógyszerfejlesztés és kutatás folyamatát, az azt nyomon kísérő nagyteljesítményű műszereket, megtudták, hogy kiből lesz a jó kutató, megtekinthették a Szerkezetkutatási osztályon üzemelő spektroszkópiai nagyműszereket, köztük a 800 MHz-es NMR spektrométert és annak hatalmas szupravezető mágnesét, beszélgethettek az ott dolgozókkal a kutatói életükről.

A Főti Ökumenikus Általános Iskola és Gimnázium kiválasztott tanulói Nagy Angéla díjazott tanárnővel vettek részt egy ilyen, Rendhagyó kémia órán. A tanárnő a látogatással kapcsolatos gondolatait a következőkben fogalmazta meg:

„Hálás vagyok, hogy kolléganőmmel és diákjaimmal együtt lehetőséget kaptunk bepillantást nyerni a Richter Gedeon egyik kutató laboratóriumának munkájába. A látogatás után fogalmazták meg diákjaim, hogy milyen sok lehetőség van a kémia tudományának ismeretében és van hely, ahol várják a tanulni és alkotni vágyó embereket. Betekintést nyerhettünk egy hatalmas cég emberi világába és megértettük, hogy milyen értékek köré szerveződik a kémia tudománya a cégben. Az Alapítvány lendületet, új távlatokat adott számunkra. A kapott LÁNGOT igyekszünk megtartani, tovább vinni és tovább adni”.

Társaságunk elkötelezett aziránt, hogy csökkentse működésének környezetre gyakorolt hatását. Ennek érdekében a környezetvédelmi szempontok beépülnek a kutatás-fejlesztésbe, a működési folyamatokba, valamint a beruházási döntésekbe. A környezeti kockázatok csökkentése érdekében Magyarországon környezetirányítási rendszert működtetünk és fenntartható, biztonságos energiaellátásunk érdekében rendszeresen felülvizsgáljuk energiaellátási koncepciónkat. A környezetvédelmi szempontok érvényesülését a vállalat környezetpolitikája, belső szabályozások, nemzetközi, standardizált és tanúsított irányítási rendszerek (KIR, MEBIR), minőségbiztosítási rendszerek, valamint belső ellenőrzési vizsgálatok támogatják. Tervezzük a rendszer kiterjesztését külföldi, csak gyógyszer-készítményeket előállító leányvállalatainkra is.

Külföldi termelő leányvállalataink különböző éghozzához, azon belül különböző régiókhoz, országokhoz tartoznak, ezért különböző problémákkal, szabályozásokkal találkozunk. Múltjuk, korábbi és jelen tevékenységük is eltérő. Tekintve azonban, hogy a környezetvédelmi, munkabiztonsági és foglalkozás-egészségügyi feladatok végső soron mindenhol azonos célokat, a fenntarthatóságot szolgálják, folytattuk az egyes vállalatok adatainak gyűjtését a GRI indikátorok alapján.

Környezetvédelmi irányítás

Budapesten a gyógyszergyártás teljes vertikuma (K+F, hatóanyaggyártás, készítménygyártás, rak-tározás) megvalósul, Dorogon csak gyógyszer-hatóanyagokat állítunk elő, míg Debrecenben biotechnológiai eljárásokon alapuló gyógyszer-hatóanyag és kisserelt készítmény gyártása történik. A debreceni gyártások környezetvédelmi kockázata a biotechnológia sajátossága miatt nem tekinthető jelentősnek.

A budapesti és dorogi gyártóhelyeinken 2001 óta rendelkezünk tanúsított, az ISO 14001 szabvány szerinti Környezetközpontú Irányítási Rendszerrel (KIR). A rendszer megfelelőségét a hároméven-tente megtartott újratanúsító auditok és az éves felügyeleti auditok sikere is igazolja. 2016-ban megszereztük a tanúsítást a debreceni biotechnológiai üzemünkre is, így már valamennyi hazai gyártóhelyünkre érvényes a KIR tanúsítvány.

Jogi megfelelés

Az Egységes Környezethasználati Engedélyben foglaltak végrehajtását az illetékes hatóságok évente helyszíni szemlével összekötve ellenőrzik. Az ellenőrzések során kisebb kifogások kerültek csupán rögzítésre, melyekre a szükséges válaszokat időben megadtuk. Bírság kivételére – egyetlen, környezeti hatással nem bíró esetben került sor, bejelentés késedelmes benyújtása miatt.

Kiemelt környezetvédelmi célok

A Környezeti Politikában megfogalmazottak elérésére öt éves periódusokban célokat, előirányzatokat és az ezek megvalósítását szolgáló programokat határozzuk meg. A jelenleg érvényes céljaink a 2017–2022-es időszakot ölelik fel, a periódus legfőbb célkitűzései az eddigi eredmények megőrzése, környezeti kibocsátásaink alacsony szintjének fenntartása. Tovább folytatjuk a gyártástechnológiák műszaki infrastruktúrájának fejlesztését, a technológiai berendezések, a csatornahálózat, a szennyvízkezelés és az anyagtárolás korszerűsítését. Környezeti Politikánkból és a jogszabályi előírásokból adódó egyik legfontosabb cél, hogy alkalmazott technikáink és a műszaki feltételek a korábbi évekhez hasonlóan a legmagasabb gyártási színvonalat képviseljék (BAT).

Energia- és vízfelhasználás

Energetikai ellátórendszereink üzemeltetése, karbantartása és fejlesztése során fokozott figyelmet fordítunk az energiahatékonysági, üzembiztonsági és környezetvédelmi szempontok érvényesülésére, törekszünk az energiaszektorban a változó jogszabályi, technikai és gazdasági változások követésére.

Az energiahatékonyság növelése érdekében az alábbi átfogó korszerűsítési programok megvalósítása történik:

- A gazdaságossági racionalitás és a műszaki lehetőségek mentén haladva a gőz hőhordozó közeget forró vízre cseréljük.

- Hűtőrendszeri átalakítások, fejlesztések terén feladatunk az üvegházhatású és az ózonréteget fokozottan károsító hűtőközegekkel kapcsolatos folyamatosan szigorodó előírások teljesítése. A rossz hatásfokkal üzemelő hűtőgépeinket lecseréljük, az elektromos hajtású hűtőgépekkel üzemelő rendszerek kapacitását növeljük az új hűtési igények kielégítése érdekében.
- A veszteségek csökkentése érdekében az energiamennyiségek szállítására szolgáló elosztórendszerek, távvezetékek méretét optimalizáljuk, a szigeteléseket megújítjuk.
- Az energetikai folyamatok nyomon követése érdekében az energiamennyiségek mérőrendszerét fejlesztjük.
- Épületenergetikai mutatóinkat hőszigeteléssel, árnyékolással javítjuk.
- A hűtési célú frissvíz-felhasználás mennyiségét csökkentjük a recirkulációs vízfelhasználás részarányának növelésével.

Az üzembiztonság növelésére az alábbiakat tartjuk különösen fontosnak:

- Tartalék kapacitások kiépítése az üzembiztonság elkerülése érdekében és a szélsőséges időjárási körülmények hatásainak csökkentésére.
- Az energetikai rendszerek, berendezések számítógépes felügyeleti rendszerbe kötése, amely lehetőséget biztosít az energiahatékony üzemmódok kiválasztására is.
- A berendezések gyártóműi előírásoknak megfelelő, illetve a jó műszaki gyakorlat szerinti karbantartása.

A környezetvédelmi és egyéb energetikai jogszabályok betartására irányuló törekvéseink:

- Folyamatosan nyomon követjük a jogszabályok változását és az abban foglaltak szerint járunk el.
- Rendszeresen mérjük és ellenőrizzük az energetikai gépek és berendezések kritikus paramétereit.

Nyersanyag-felhasználás

Vegyianyag- és oldószer-felhasználásunk minőségét és mértékét elsősorban az alkalmazott eljárások fizikai-kémiai törvényszerűségei határozzák meg. A felhasznált anyagok jelentős része a gyógyszerhatóanyagok gyártása esetében oldószer, ún. illékony szerves vegyület (VOC), ezek közel felét újra felhasználjuk, azaz kezelés nélkül vagy tisztítást követően visszaforgatjuk a reakciókba.

Kiemelten veszélyes anyagokat a jogszabályi előírásoknak megfelelően csak reakciópartnerként és csak olyan esetben használunk, amikor az technikailag vagy gazdaságosságát tekintve másval nem helyettesíthető, illetve ha alternatívája környezetvédelmi vagy egészségügyi szempontból még kevésbé lenne elfogadható. Ezekben az esetekben az eljárás során biztonságos gyártási körülményeket teremtünk.

Levegőszennyezés

A légszennyező anyagok – elsősorban illékony szerves vegyületek (VOC), oldószerek – kibocsátásának csökkentésére több technikai megoldást is bevezettünk az elmúlt években. A termelő berendezések műszaki színvonala teljesíti az ún. BAT kívánalmakat. Az egyéb, nem oldószer-jellegű anyagok kibocsátásának csökkentésére abszorbereket, megfelelő hatékonyságú szűrőket, katalitikus égetőket és más berendezéseket alkalmazunk. A kibocsátásra vonatkozó jogszabályi elvárást teljesítjük, az előírtól jelentősen alacsonyabb veszteségszintet érünk el.

Szennyvízkibocsátás

Budapesten a technológiai eredetű szennyvizek – szükség szerinti helyi mentesítést követően – a szennyvíz-előkezelőkre jutnak. Az előkezelte szennyvizek az egyéb vizekkel keveredve a városi csatornahálózatba kerülnek, majd onnan, jelentős hígulást követően a dél-pesti, többfokozatú biológiai szennyvíztisztítóba, melynek végső befogadója a Duna.

Dorogon a csapadékvizet, a kommunális szennyvizet és a technológiai szennyvizet elkülönült hálózatok gyűjtik össze és vezetik el. Valamennyi, a fióktelep területén keletkező technológiai szennyvíz a többfokozatú biológiai tisztítóba kerül, melynek végső befogadója, a városi derítőből kilépő tisztított vízzel együtt, a Duna.

A Debreceni Fióktelepen elválasztott rendszerű csatornahálózatot építettünk ki. A kommunális és az előkezelte technológiai szennyvizek befogadója az ipari park hálózata, majd a városi szennyvíztisztító.

Vízkibocsátásainknak jelentős hatása a befogadó élővízre nincs.

Hulladék

A gyógyszergyártásban keletkező hulladékok jelentős hányada veszélyes hulladéknak minősül. Ezeket – a jogszabályok által megkövetelt engedéllyel rendelkező – ártalmatlanítóknak adjuk át. Az ártalmatlanítás döntően égetéssel történik. A más módon nem ártalmatlanítható veszélyes hulladék végleges lerakóba kerül. Veszélyes hulladékot nem exportálunk és nem importálunk.

A korszerű hulladékgazdálkodás követelményeinek megfelelően igyekszünk növelni az újrahasznosítható hulladékok részarányát.

Hulladékgazdálkodásunk fejlesztése érdekében Debrecenben a hulladékok gyűjtésére új létesítményt építettünk, míg Budapesten a meglévő létesítményt fejlesztjük.

Telephelyeink állapota (felszíni és felszín alatti vizek védelme)

Telephelyeinken a vegyipari tevékenység több évtizede, Budapesten több mint 100 éve zajlik. A régmúltban keletkezett talaj- vagy talajvíz-szennyeződés aktuális állapotát az 1990-es évek óta többször bővített monitoringkút-hálózat segítségével ellenőrizzük. A feltárt talajvízszennyezéseket lehatároltuk és a hatósági előírásoknak megfelelően kezeljük. Ilyen kármentesítési mun-

kálatok folynak a budapesti, a dorogi telephelyeken és a vecsési raktártelepen is. A berendezéseket folyamatosan működtetjük, hatékonyságukat ellenőrizzük és a szükséges gyakorisággal beszámolunk a környezetvédelmi hatóságnak a munka előrehaladtáról.

Jelentős mértékű kiömlés az elmúlt évek során nem történt.

Debreceni Fióktelepünk zöldberuházás volt, a felszín alatti vizek minősége nem igényel kezelést.

Zajvédelem

Telephelyeink zajszintje megfelel az előírásoknak. Az új beruházások esetében akusztikai szakvéleményt készítettünk annak érdekében,

hogyan zajkibocsátási határértékeket a beruházás üzembeállása után is teljesíteni tudjuk. A területek zajkibocsátásának megfelelőségét ellenőrző méréssel igazoljuk és az eredményeket a környezetvédelmi hatóságnak benyújtjuk.

Költségek és ráfordítások

A következő oldalakon közölt táblázatokból látható, hogy évről-évre jelentős összeget fordítunk közvetlen és integrált környezetvédelmi beruházásokra. Az elmúlt években a legjelentősebb beruházások a talajvíztisztítással, szennyvíztisztítással, vésztározással, zajártalom elleni védelemmel, raktározással kapcsolatban jelentek meg.

Környezetvédelmi beruházások

	GR Románia (RON)			GR RUS (RBL)			GR Polska (PLN)		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Összes környezetvédelemhez is tartozó beruházás (közvetlen + Σintegrált)	1 644 900	994 871	1 995 837	22 744 700	32 752 327	11 698 232	1 436 576	101 139	0
Közvetlen környezetvédelmi beruházások	0	0	0	13 127 600	365 031	2 128 369	0	2 630	0
légszennyezés	0	0	0	0	0	0	0	0	0
vízszennyezés	0	0	0	13 127 600	365 031	2 128 369	0	0	0
talaj, talajvíz	0	0	0	0	0	0	0	0	0
veszélyes hulladékok	0	0	0	0	0	0	0	0	0
egyéb	0	0	0	0	0	0	0	2 630	0
Integrált környezetvédelmi beruházások	1 644 900	994 871	1 995 837	9 617 100	32 387 296	9 569 864	1 436 576	98 509	0
ebből környezetvédelmi rész	59 400	368 931	146 732	868 500	6 932 785	997 868	27 200	2 955	0

	2015 (Mft)			2016 (Mft)			2016 (e rúpia)			2017 (Mft)			2017 (e rúpia)	
	Budapest	Dorog	Debrecen	Budapest	Dorog	Debrecen	RTML	Debrecen	RTML	Budapest	Dorog	Debrecen	RTML	RTML
Összes környezetvédelemhez is tartozó beruházás (közvetlen + Σintegrált)	1 544,3	2 193,9	141,8	1 625,1	3 097,5	1,4	13 403,3	1,4	9 118,5	2 054,3	4 991,6	49,0	4 081,5	
Ebből környezetvédelmi rész (közvetlen + integrált kv része)	247,4	541,8	133,2	321,6	910,3	1,4	1401,8	1,4	7 594,0	199,1	494,3	6,8	2 588,4	
Közvetlen környezetvédelmi beruházások	51,6	218,8	133,2	143,3	256,2	1,4	0,0	1,4	7 075,2	98,0	268,6	5,0	0,0	
légszennyezés	0	11,5	0	0	0,9	0	0	0	0	0	0	0	0	
vízszennyezés	45,5	171,2	14,5	0	250	0	0	0	7 075,2	25,6	138,9	5,0	0	
talaj, talajvíz	2,9	0	0	63,3	0	1,4	0	1,4	0	28,2	70,1	0	0	
veszélyes hulladékok	2,6	0	118,7	70,1	4,8	0	0	0	0	43,2	0	0	0	
egyéb	0,6	36,1	0	9,9	0,5	0	0	0	0	1,0	59,6	0	0	
Integrált környezetvédelmi beruházások	1 492,7	1 975,1	8,6	1 481,8	2 841,3	0	13 403,3	0	2 043,4	1 956,3	4 723,0	44,0	4 081,5	
ebből környezetvédelmi rész	195,8	323,0	0,0	178,3	654,1	0	1 401,8	0	518,8	101,1	225,7	1,8	2 588,4	

Környezetvédelmi üzemeltetési költségek:

	2015 (eFt)			2016 (eFt)			2016 (rúpia)			2017 (eFt)			2017 (rúpia)	
	Budapest	Dorog	Debrecen	Budapest	Dorog	Debrecen	RTML	Debrecen	RTML	Budapest	Dorog	Debrecen	RTML	RTML
A környezetvédelmi szolgáltatást végző vállalkozásnak fizetett összegek	0	0	0	0	0	0	0	0	2 215 861	0	0	0	0	2 684 252
külös laboratóriumok szolgáltatása	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
szilárd, nem veszélyes hulladék elszállítása, ártalmatlanítása	82 543	3 077	684	57 636	1 691	576	0	57 824	0	57 824	1 537	492	0	0
veszélyes hulladék, ártalmatlanítása	269 634	487 627	4 049	307 331	460 967	4 503	0	3 921 828	3 043 33	304 433	542 661	4 338	4 161 564	0
szennyvíz csatornahálózaton keresztül történő elszállítása	489 064	7 943	21 108	501 142	8 678	23 749	0	1 060 732	456 931	7 619	29 497	4 320 765	0	0
Gazdasági szervezetben belüli folyó környezetvédelmi ráfordítások	13 453	8 265	410	12 745	7 200	940	102 232	12 745	7 200	13 400	8 865	47	0	0
levegő tisztaság védelme	47 617	343 940	5 180	54 413	348 165	5 206	12 327 839	54 413	4 087 251	68 264	385 118	7 809	8 313 268	0
szennyvíz kezelés	16 187	0	712	16 704	0	712	0	16 704	0	16 918	0	712	0	0
szilárd, nem veszélyes hulladék kezelése	83 965	0	9 375	85 157	0	9 375	5 366 308	85 157	0	82 323	0	12 687	0	0
talaj és felszín alatti vizek védelme	29 125	3 170	410	34 844	4 851	345	0	34 844	0	70 844	3 381	345	0	0
zaj és rezgés elleni védelem	0	549	0	955	0	0	0	955	0	0	0	0	0	0
környezetvédelmi kutatás és fejlesztés	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
laborok működtetése	5 901	10 562	0	6 275	8 946	0	0	6 275	0	6 663	11 919	0	250 970	0
környezeti irányítási rendszer működtetése	5 350	0	960	6 671	0	300	0	6 671	0	6 835	0	0	0	0
egyéb	4 603	6 970	410	1 453	697	831	0	1 453	0	3 022	1 310	265	0	0
Összesen	1 047 442	872 103	43 298	1 085 326	841 195	46 537	20 622 006	1 085 326	11 513 672	1 087 457	962 410	56 192	19 730 819	0

Környezetvédelmi üzemeltetési költségek:

	GR Romania (RON)			GR RUS (RBL)			GR Polska (PLN)		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
	A környezetvédelmi szolgáltatást végző vállalkozásnak fizetett összegek								
Szilárd, nem veszélyes hulladék elszállítása, ártalmatlanítása	308 276	383 092	352 744	4 007 353	3 738 016	4 400 828	336 445	423 786	526 882
Veszélyes hulladék, ártalmatlanítása	36602	114 132	143 345	400 000	278 983	340 000	101 337	121 874	120 469
Szennyvíz csatornahálózaton keresztül történő elszállítása	155534	140 094	124 570	3 607 353	3 459 033	4 060 828	6 497	8 689	6 389
Gazdasági szervezetben belüli folyó környezetvédelmi ráfordítások									
Levegő tisztaság védelme	134 703	2 107 657	1 970 643	1 954 642	1 415 017	1 106 526	17 821	22 441	20 976
Szennyvíz kezelés	23125	347 315	1 583 954	0	0	0	11 561	16 459	18 276
Szilárd, nem veszélyes hulladék kezelése	111578	679 334	16 830	1 129 123	1 249 417	991 726	0	0	0
Veszélyes hulladék kezelése	0	0	0	162 840	165 600	114 800	0	0	0
Talaj és felszín alatti vizek védelme	0	1 053 883	0	0	0	0	0	0	0
Zaj és rezgés elleni védelem	0	0	34 288	550 567	0	0	800	800	800
Környezetvédelmi kutatás és fejlesztés	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Laborok működtetése	0	0	0	0	0	0	5 460	5 182	1 900
Környezeti irányítási rendszer működtetése	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Egyéb	0	27 125	335 571	112 112	0	0	0	0	0
Összesen	442 979	2 490 749	2 323 387	5 961 995	5 153 033	5 507 354	354 266	446 227	547 858

Beszállítók minősítése

Beszállítóinkat átfogó minősítési rendszerben értékeljük, ennek egyik eleme a környezetvédelmi megfelelés. Előírásaink szerint csak minősített vállalkozóval köthető szerződés. A rendszer továbbfejlesztése érdekében új kérdőívet dolgoztunk ki, amelynek bevezetésére 2018-ban kerül sor.

Kommunikáció, panaszkezelés

A kiépített irányítási rendszer alapvető eleme az érdekelt felek észrevételeinek, javaslatainak és panaszainak kezelése. A kidolgozott eljárások teljeskörűen biztosítják, hogy minden észrevétel eljusson a környezetvédelmi szervezethez és érdemi elbírálásban részesüljön.

Külföldi termelő leányvállalataink tevékenysége

Csak gyógyszerkészítmények előállításával foglalkozik a GR RUS (Oroszország), a GR Polska (Lengyelország) és a GR Romania (Románia) vállalatunk. A tevékenység gyógyszeripari minőségbiztosítás szempontjából igen szigorúan szabályozott és ez magában hordoz számtalan olyan előírást, amely egyúttal biztosítja, hogy ezen vállalatokat mind környezetvédelmi, mind munkabiztonsági, foglalkozás egészségügyi szempontból mérsékelt kockázatúnak lehessen tekinteni. Ezt erősíti tovább az a tény, hogy a felhasznált anyagok igen nagy része jellemzően beépül a termékbe, csak igen kis hányada kerül „veszendőbe”. Mindhárom üzem oldószer felhasználása kevesebb, mint évi 50 tonna, így egyik sem esik a VOC rendelet hatálya alá. A GR Polska esetében egy, a gyógyszerhatóanyag-gyártást már több évtizede megszüntetett telephelyről van szó, ahol a régi infrastruktúrát a jóval kisebb és esetenként eltérő minőségi igényű kapacitásokhoz kell adaptálni. A GR Romania esetében meglévő, de az infrastruktúrát lényegesen kisebb mértékben befolyásoló hatóanyaggyártást állítottunk le, míg a GR

RUS zöldmezős beruházásként indult. Jelentősebb környezetvédelmi fejlesztésre az elmúlt két évben nem került sor.

Indiai létesítményünkben (RTML) gyógyszerhatóanyagokat gyártunk, ami vegyipari tevékenység, és amelynek kockázatai jelentősnek tekinthetők. A gyár a termelés folyamatait illetően bármely drog hatóanyaggyártó üzemünkhöz hasonlítható, kiegészítve mindazokkal a kiszolgáló funkciókkal, amelyek egy önálló létesítmény működtetéséhez szükségesek (raktározási, logisztikai, energiaellátási, szennyvízkezelési stb. feladatok). A gyártóüzem fizikai kialakításának megtervezésében, a berendezések műszaki tartalmának meghatározásában (BAT), az átadott gyártási technológiák helyi megvalósításában magyarországi szakembereink is részt vettek. A munka során jelentős feladat volt a jellemzően más éghajlati adottságokhoz, előírásokhoz, (munka)kultúrához történő alkalmazkodás. 2017-ben, esetenként berendezések szükséges cseréjével, teljeskörűen felújítottuk az oldószer-regeneráló egység tartályparkját. Kidolgozásra és elfogadásra került 2017 végére egy három évet átölelő modernizációs program, melynek során az elavult berendezések cseréjénél különös hangsúlyt fektetünk a levegőtisztasági szempontokra (zárt por- és folyadékadagolás, centrifugák zárttá tétele stb.). A vízminőség megőrzése/javítása India számára kiemelt fontosságú, ezért a kibocsátható szennyvíz minőségi előírásai folyamatosan szigorodnak. Az előírások betartása érdekében a gyártásokból kilépő folyadékáramok közül a magas oldószer- és szervesanyag-tartalmúakat elválasztjuk és külön kezeljük, így ezek közvetlenül nem kerülnek be a biológiai szennyvízkezelés folyamatába. 2016-ban üzembe állítottuk a folyamatos működtetésű filmszárítót (ATFD), mely a deponálásra kerülő szennyvíziszap minőségének javítását, mennyiségének csökkentését célozta.

Munkahelyi egészség és biztonság

A munkahelyi egészség és biztonság fejlesztésének és fenntarthatóságának eszköze a Munkahelyi Egészség és Biztonság Irányítási Rendszere (MEBIR). A MEBIR elvében és gyakorlati megvalósítási szinten is tartalmazza azokat az elemeket, amelyek mentén a fejlődést és fenntarthatóságot biztosítani lehet. A MEBIR keretbe foglalja a társasági hierarchia minden szintjén érvényre jutó felelősségteljes magatartást, a szakmai ismereteket, a szervezeti egységek közreműködését a biztonságos munkavégzés érdekében.

Munkahelyi Egészség és Biztonság Irányítási Rendszere

A Társaságnál 2006-ban került bevezetésre és tanúsításra a MEBIR, induláskor az OHSAS

18001:1999 szerint (magyar megfelelője a MSZ 28001). Társaságunk ekkor elsőként szerezte meg a tanúsítványt a magyarországi gyógyszergyártó cégek közül. 2012-ben az újratanúsítás már az OHSAS 18001:2007 alapján történt. A legközelebbi újratanúsításra 2018-ban kerül sor. A független tanúsítói eljárás a folyamatos fejlődést támogatja. A 2012-es kiadású, azóta változatlan MEB politika rögzíti a Társaság vezetőségének elkötelezettségét a munkabiztonság magas szintű megteremtése és megtartása érdekében. A vezetői elkötelezettséget a fenntarthatóság legfontosabb elemének tekintjük.

A Társaság vezetősége és minden alkalmazottja egyéni feladatnak is tekinti az egyes munkahelyek biztonságát. A munkahelyi vezetők ismerik az adott munkahely jellemző kockázatait és an-

nak megfelelően szervezik, ellenőrzik a munkafolyamatokat. A dolgozók joga megkövetelni a biztonságos munkavégzés feltételeit és kötelessége betartani a foglalkozásegészségügyi és munkavédelmi szabályokat. Ezeket a szabályokat a MEBIR dokumentációja foglalja össze.

2017-ben egyik telephelyünkön sem történt súlyos, vagy halálos baleset, vagy súlyos munkahelyi expozíció.

Munkahelyi egészség és biztonság vonatkozásában a dolgozók érdekvédelmi képviselőjét a Munkavédelmi Bizottságba szerveződő munkavédelmi képviselők látják el. A Munkavédelmi Bizottságba a szakszervezet delegál egy tagot.

A MEBIR gyakorlati megvalósítása

A biztonságos munkahelyek megteremtését, a balesetek és expozíciók elkerülését az Irányítási Rendszer útmutatója alapján szervezett ügyviteli folyamatok támogatják. Alább összefoglaljuk a legfontosabbakat.

Kockázatértékelés: a kockázatok elfogadható szintre való csökkentése érdekében a veszélyeztetést követően a kockázatok értékelésre kerülnek. A kockázatértékelési eljárások vonatkoznak

- a munkavállalókra: minden munkavállalóra egyéni kockázati profil kerül felállításra; a foglalkozásegészségügyi vizsgálatok, az egyéni kockázati profilokra alapozva folyamatos egészség-monitorozó szerepet töltenek be;
- a munkaeszközökre: veszélyes (gépbiztonsági) és nem veszélyesnek minősülő kategóriánként, kiegészítve a munkahelyi kockázatok feltárásával;
- a veszélyes vegyi anyagokra: kémiai biztonsági és technológiai kockázatértékelések, ideértve az összevont robbanásvédelmi (ATEX) és súlyos ipari balesetek megelőzése (katasztrófavédelmi) érdekében végzett kockázatértékeléseket is. A Társaság elkötelezett a REACH rendelet végrehajtása

iránt, amely érdekében eddig mintegy 70 veszélyes vegyi anyagot regisztrált, ebből 34-et vezető regisztráló szerepben.

A kockázatok mennyiségi meghatározása érdekében a Biztonságtechnikai Laboratórium méri a munkahelyi ártalmakat. A veszélyes vegyi anyagok tűz- és robbanásvédelmi tulajdonságait a Dorogi Biztonságtechnikai osztály irányítása alatt működő laboratórium méri. A külső munkavállalókra is kiterjedő belső auditok szintén elősegítik a hatékony kockázatértékeléseket.

Kockázatkezelés: a Társaság az azonosított kockázatok mentén megfelelő intézkedéseket hoz azok elfogadható szintre történő csökkentése érdekében. A Társaság alapelve a megelőzés, ami minden szakmai területen érvényesül, úm. tűzvédelem, gépbiztonság, munkavédelem. A vegyipari műveletek kivitelezésében kiemelkedő szerepet kap a technológiák zártsága, a REACH szerinti szigorúan ellenőrzött körülmények elvének megfelelően.

A kockázatértékelések eredménye, intézkedési tervet is generálhat, amelyek végrehajtása, visszacsatolási rendszerelemként, ellenőrzésre kerül.

A kollektív és/vagy egyéni védőeszközök biztosítása is alkalmasszerűen lehet kockázatcsökkentő eszköz. A ciklikus, tervezett megelőző karbantartás szintén a munkaeszközökből származó kockázatok csökkentését szolgálja.

A munkavállalók pszicho-szociális kockázatfelmérése, kiértékelése és a hozzárendelt tréningek, tanfolyamok a munkahelyi stressz káros hatásainak megelőzését célozzák.

A Társaság vezetősége központi pénzügyi keretben biztosítja a kockázatcsökkentő intézkedések – MEB célok és programok – végrehajtására.

Az alábbi táblázat szemlélteti a **2018. évre előirányzott célokat** és programokat.

Munkahelyi egészség és biztonság célok, programok, 2018
Budapest, Vecsés

Veszélyes vegyi anyag expozíció kockázatának csökkentése	Kontrollált oldószer kiadó helyiség kialakítása
Munkakörnyezeti feltételek javítása	Lámpa armatúrák cseréje
Munkaeszközök, gépek kockázatkezelése	29-es tartálynál kockázatkezelési intézkedések végrehajtása
Munkabiztonság fejlesztése	Lángzárak cseréje
Munkabiztonság fejlesztése	Kizáró és kitáblázó eszközcsomag (LOTO) a karbantartási és javítási munkák biztonságos elvégzéséhez
Veszélyazonosítás, kockázatértékelés	Az elektromágneses terek jelentette kockázatok értékelése
Ergonómiai kockázatok csökkentése	Ergonómiai kockázatkezelés
Közlekedési feltételek javítása	Orvosi rendelő akadálymentesítése

Dorog

A szakaszos hatóanyaggyártó technológiák zártágának fokozása	Szűrőmosó átalakítása detergenses mosóra 1600 literes készülékre automata mintavevő felszerelése Laboratóriumi vákuumvezeték teljes cseréje
Vészhelyzeti felkészültség fokozása	Sósavtartály és kármentőjének cseréje
Közlekedési feltételek javítása	Térburkolat felújítása, cseréje
Munkabiztonság fejlesztése	Eszköz, berendezés mosó telepítése, kialakítása Szénszuszpendáló keverős tartályok telepítése Földelő csipeszek Csarnoki oldószerosztó felújítása (II. axis mintájára)
Munkakörnyezeti feltételek javítása	Üzemi világítás felújítás Kiszolgáló épület légtechnika elnyeletőinek felújítása Nyílászárók felújítása Vákuumtermi elszívás kiépítése Munkahelyek megvilágítás javítása
Tűzvédelmi fejlesztés	Raktár tűzjelző kiépítés
Veszélyes vegyi anyag expozíció kockázatának csökkentése	Túltöltés elleni védelem modernizálása Pontelszívók telepítése laborokba

Szabályozás: a Társaság munkabiztonsági szakemberei MEBIR dokumentációban szabályozzák a munkabiztonságra vonatkozó ügyviteli folyamatokat, ún. MEBIR kézikönyv, eljárások, utasítások. A MEBIR szabályozást minden munkavállalónak ismernie kell, az ismeretátadás oktatások keretében valósul meg. A szabályozás alapja a folyamat-térkép, amelynek elkészítését szoftvereszköz támogatja. Minden más kockázatértékelést, nyilvántartást, dokumentálást saját fejlesztésű szoftvereszköz támogat, amelyben a Társaság munkabiztonsági szakemberei is közreműködnek. A Társaság munkabiztonsági szakemberei közreműködnek azon ügyviteli folyamatokban is, ame-

lyekben fontos szerepet kap a munkabiztonság, pl. beruházás, beszerzés stb.

Oktatás, képzés, tudatosság-fejlesztés: a munkavállalók a MEBIR keretében biztosított oktatások, tréningek alkalmával sajátítják el a biztonságos munkavégzési ismereteket. Az oktatások a változó jogszabályok előírásainak követését és a belső auditokon tapasztalt hiányosságok kiküszöbölését is szolgálják.

Kommunikáció: minden munkavállaló számára eljuttatjuk azokat az ismereteket, amelyek feladataik biztonságos elvégzéséhez szükségesek.

Ez érvényes a Társaság területére munkavégzés céljával érkező minden munkavállalóra, külsős munkavállalóra egyaránt.

Tájékoztatási kötelezettségeinket a felügyelő hatóságok felé maradéktalanul teljesítjük. Hatékony, közös célokra alapuló kommunikációra és kapcsolattartásra törekszünk minden hatósággal és érdekvédelmi szervezettel.

Felkészülés, reagálás vészhelyzetre: a lehetséges vészhelyzetekre tűzvédelmi és egyéb menté-

si tervek készültek, gyakoroltatásuk rendszeres. A súlyos ipari balesetek megelőzése érdekében, a jogszabályok által előírt dokumentációs formában, kockázatértékelés és védelmi tervek készültek. Debrecen telephely nem tartozik a szabályozás hatálya alá, Vecsés küszöbérték alatti, Budapest alsó küszöbű, Dorog telephely felső küszöbű veszélyes üzemnek minősül.

A tízezres nagyságrendű érzékelővel és jeladóval felszerelt tűzjelző hálózat is részben az eseménymegelőző jelzés koncepciójában épült ki.

Munkabaleseti mutatók

	Budapest, Vecsés			Dorog			Debrecen			RTML		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
3 napot meghaladó munkaképtelenség	30	36	32	7	7	7	3	2	0	0	2	1
1 balesetre jutó táppénzes nap (súlyossági mutató)	52,6	36,3	17,6	25,57	24,57	10,43	43,67	7	nem értelmezhető	0	52	3,5
1000 főre eső munkabaleset (gyakorisági mutató)	7,6	9,1	7,9	7,02	7,04	6,9	14,63	9,09	0	0	3,33	6,7
1000 főre eső munkaképtelen nap	401,2	328,6	139	181,9	172,86	72,1	639,02	63,64	0	0	173,33	23,3

	GR Romania			GR RUS			GR Polska		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
3 napot meghaladó munkaképtelenség	1	1	1*	0	0	0	0	2	2
1000 főre eső munkabaleset (gyakorisági mutató)	1,8	1,8	0,0	0	0	0	0	8	9
1000 főre eső munkaképtelen nap	162	57	162	0	0	0	0	57	140
1 balesetre jutó munkaképtelen nap (súlyossági mutató)	90	32	90**	0	0	0	0	14,25	35

* 2017-ben nem történt munkabaleset 2016-ról áthúzódó
** a 2016-ban történt munkabaleset utáni napok

Balesetből eredő táppénzes napok

	2015	2016	2017
Budapest	1577	1306	562
Dorog	179	172	73
Debrecen	131	14	0
RTML	0	52	7
GR Romania	90	32	90
GR RUS	0	0	0
GR Polska	0	57	140

* 2016. szept. 23. előtt: naptári napokra, utána: teljes kiesett munkanapokra

Munkabalesetek típusonként

	Budapest			Dorog			Debrecen			RTML		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Esés, elcsúszás	6	12	7	1	5	1	1	0	0	0	0	1
Vágás, szúrás	3	2	4	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Marás, mérgezés	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Égés, forrázás	0	2	0	0	1	3	0	0	0	0	0	0
Szemsérülés	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ütés, beszorulás, becsípődés	13	13	14	2	1	1	0	1	0	0	0	0
Egyéb (izületi húzódás, rándulás)	6	6	7	3	0	1	2	1	0	0	0	2
Gépi, technológiai	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0

	GR Romania			GR RUS			GR Polska		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Esés, elcsúszás	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Vágás, szúrás	0	0	0	0	0	0	0	1	2
Marás, mérgezés	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Égés, forrázás	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szemsérülés	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ütés, beszorulás, becsípődés	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Egyéb (izületi húzódás, rándulás)	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Gépi, technológiai	0	0	0	0	0	0	0	3	1

A négy magyarországi telephely (Budapest, Dorog, Debrecen, Vecsés) munkavédelem, biztonságtechnika jellegű ráfordításai:

	2015			2016			2017			
	Budapest	Dorog	Debrecen	Budapest	Dorog	Debrecen	Budapest	Dorog	Debrecen	
ezer Ft										
munka-egészségügy	foglalkozás-egészségügyi ellátás	155 484	8 276	6 644	195528			211 558		
	egyéni védőeszközök beszerzése	144 405	61 360	12 651	147 678	66 023	15 048	175 210	74 333	12 727
	összesen	388 820			424 277			473 828		
képzés	oktatás	24 649			19 508	6 520	*	20 768	7 669	*
	konferencia	987	471	263	1448			427		
	összesen	26 370			27 476			28 864		
fejlesztés	biztonságtechnikai szakértői díjak	80 172			72768			88 389		
	összesen	80 172			72 768			88 389		
beruházás	tűzvédelmi (tűzjelző rendszer bővítés, Hi-Fog, tűzoltó gépjármű)	106 773	249 350	8 120	272 300	353 853	18893	128 391	206 435	14 189
	új műszerek beszerzése	20 056	78	0	6 667	9 280	811	7 696	695	2 171
	egyéb	3 600	298 700	0	2 150	182 200	23	518 000	0	0
	összesen	686 677			846 177			877 577		
karbantartás	tűzvédelmi (tűzjelző rendszer, Hi-Fog, oldószér érzékelő, tűzoltó eszköz)	53 045	17 161	6 571	50 429	18 572	7950	81 459	23 850	8 340
	veszélyes gépek hatósági felülvizsgálata, engedélyeztetése	33 773	11 850	1 040	25 898	10 624	2003	23 474	8 797	976
	légzésvédő készülékek	809	1 797	0	2 114	1 130	58	772	1 240	58
	Biztonságtechnikai labor műszerek	5 549	1 517	0	6 845	768		6 787	563	
	óvóhelyek	1 439	0	0	697	0		2 465	0	
	egyéb	0	0	0	6 900					
	összesen	134 551			133 988			158 781		
felújítás	központi	29 145	28 600	0	29 562	26 570		32 128	20 000	
	üzemi	3 910	24 360	0	5 800			17 300		
	összesen	86 015			61 932			69 428		
egyéb	laboratóriumi segédanyagok, munkabaleseti költségvonatok (kártérítés, TB fizetési meghagyás, biztosítási önrész)	15 848	186	0	17 030	15		25 837	2 280	
	összesen	16 034			17045			28117		
Mindösszesen	1 418 639			1 583 663			1 724 984			

* budapesti értékbe beleszámolva

Környezetvédelmi adatok: Magyarország és India
Anyagfelhasználás

	2015		
	Budapest	Dorog	Debrecen
Vegyianyagok	t	4 966	6 308
Vásárolt oldószerek	t	2 003	4 107
Visszaforgatott oldószerek	t	3 427	8 547
Nitrogén	em ³	2 319	3 301
		269	386

	Me.	2015		
		Budapest	Dorog	Debrecen
Felhasznált oldószerek mennyisége összesen	t	5 430	12 654	1
Ebből az újra felhasznált oldószerek mennyisége	t	3 427	8 547	0
Felhasznált anyagokon belül a visszaforgatott anyagok aránya	%	66,21		

	Me.	2016			2017		
		Budapest	Dorog	Debrecen	Budapest	Dorog	Debrecen
Vásárolt vegyi anyagok*	t	6 724	6 949	129	1 628	7 173	148
Ebből Vásárolt oldószerek	t	2 553	4 121	1	1 418	4 815	1
Visszaforgatott oldószerek	t	3 128	7 318	0	949	3 386	0
Összes felhasznált oldószerek	t	5 681	11 439	1	2 367	5 902	1
Visszaforgatott oldószerek aránya	%	55,1	64,0	0,0	40,1	57,4	0,0

*Vásárolt vegyi anyagok = oldószerek + egyéb vegyi anyagok

Energiafelhasználás

	Me.	2015			2016			2017			
		Budapest	Dorog	Debrecen	Budapest	Dorog	Debrecen	Budapest	Dorog	Debrecen	
Direkt											
Földgáz	GJ	511 455	8 356	112 141	0	481 408	10 704	111 579	0	423 194	115 747
Olaj	GJ	0	0	n.a.*	946	0	0	1 940	1 993	0	783
Szén	GJ	0	0	0	37 320	0	0	0	32 810	0	0
Indirekt											
Távhő	GJ	334 540	296 204	0	0	313 254	307 405	0	0	316 962	310 245
Egyéb	GJ	24 927	274	17 271	0	25 893	285	0	0	23 282	267
Villamos energia	MWh	72 049	30 757	9 321	8 636	76 036	30 254	9 578	9 228	79 769	31 073

*A 2016-os évtől megváltozó adatközlési módszertan miatt 2015. évre a jelölt székhelyek, illetve energiahordozók vonatkozásában nincs adat.

Összes vízfelhasználás források szerint

	Me.	2015			2016			2017			
		Budapest	Dorog	Debrecen	Budapest	Dorog	Debrecen	Budapest	Dorog	Debrecen	
Felszíni vízforrásból	em ³	1 690	332	121	74	1 747	333	127	73	1 583	486
Felszín alatti vízforrásból	em ³	0	139	6	0	0	46	7	0	0	95

Vízfelhasználás

	Me.	2015			2016			2017			
		Budapest	Dorog	Debrecen	Budapest	Dorog	Debrecen	Budapest	Dorog	Debrecen	
Felhasznált összes vízmennyiség	em ³	57 977	11 571	7 855	74	59 905	13 179	7 659	73	54 312	18 250
Ebből az újra felhasznált víz (recirk) mennyisége	em ³	56 287	11 100	7 728	0	58 158	12 800	7 425	0	52 737	17 611
Az újra felhasznált víz aránya	%	97	96	98	0	97	97	97	0	97	97

CO2 kibocsátás

	Me.	2015			2016			2017			
		Budapest	Dorog	Debrecen	Budapest	Dorog	Debrecen	Budapest	Dorog	Debrecen	
Közvetlen CO2	t	27 894	454	5 923	9 289	26 039	583	6 093	8 522	23 741	642
Közvetett CO2	t				24 379	15 687	0	0	0	23 685	17 200

Ózonkárosító anyagok

	Me.	2015			2016			2017			
		Budapest	Dorog	Debrecen	Budapest	Dorog	Debrecen	Budapest	Dorog	Debrecen	
Alapanyag	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hűtőközeg	kg	266	295	416	0	0	10	0	12	0	0

NOx, SOx és más jelentős légszennyező anyagok kibocsátása típus és mennyiség szerinti bontásban

Me.	2015					2016					2017					
	Budapest	Dorog	Debrecen	RTML	Budapest	Dorog	Debrecen	RTML	Budapest	Dorog	Debrecen	RTML	Budapest	Dorog	Debrecen	RTML
	VOC veszteség levegőbe	2,9	1,85	-	0,48	2,46	1,64	-	2	2,91	2,1	-	2,3	-	-	-
VOC veszteség levegőbe	177	221	-	11,54	144	188	-	47,3	184,2	375	-	53,1	-	-	-	53,1
NOx	1 067	12	253	2 824	1 076	9	266	2 242	788	13	249	5 589				
CO	159	1	41	0	172	2	48	0	219	3	71	0				
SO2	0	0	0	4 293	0	0	0	2 835	0	0	0	10 250				
PM	0	0	0	10 937	0	0	0	5 841	0	0	0	20 728				

Az összes vízkibocsátás minőség és befogadók szerinti bontásban

Me.	2015					2016					2017					
	Budapest	Dorog	Debrecen	RTML	Budapest	Dorog	Debrecen	RTML	Budapest	Dorog	Debrecen	RTML	Budapest	Dorog	Debrecen	RTML
	Technológiai szennyvíz	0	545 913	0	0	0	523 923	0	0	0	694 422	0	0	0	0	0
Egyéb szennyvizek	210 500	0	68 570	33 580	223 100	0	72 000	31 198	203 400	0	75 129	31 121				
	0	56 988	0	0	0	63 976	0	0	0	55 410	0	0				
	1 255 600	29 408	7 619	4 015	1 279 100	31 317	13 400	0	1 166 300	29 365	8 348	0				

Az összes vízkibocsátás minőségi paraméterek szerinti bontásban

Me.	2015					2016					2017					
	Budapest	Dorog	Debrecen	RTML	Budapest	Dorog	Debrecen	RTML	Budapest	Dorog	Debrecen	RTML	Budapest	Dorog	Debrecen	RTML
	KOI	524	107	156	215	536,7	88	119	559	642	98	197,5	396			
KOI	768,2	58,4	11,9	0	806,2	50,2	10,2	5,8	879,3	50,2	16,5	12,3				
AOX	293	422	0	*	196	220	*	*	409	378	*	*				
Ammónium	8,63	3,9	11,13	3,5	5,6	2,4	22,7	3,4	9,8	6,2	12,2	7,4				
összes foszfor	1,33	9,3	3,44	*	3,1	4	3,00	*	1,9	9,7	2,2	*				
összes nitrogén	0	0,097	18	*	*	0,45	29,7	*	*	0,7	18,6	*				
VOC	73,67	2,7	-	11,54	55,4	1,8	-	0	53,0	15	-	0				
VOC	1,21	0,02	-	0,4	0,94	0,02	-	0	0,84	0,1	-	0				

* nem mért

Keletkezett hulladékok

	2015				
	Budapest	Dorog	Debrecen	RTML	
összesen	6 218	11 874	55	622	
veszélyes	3 627	3 932	46	256	
mésziszap	2 591	7 942	9	366	
kommunális	342	0	0	n.a.	
	2 771	2 64	216	n.a.	

	2016					2017						
	Budapest	Dorog	Debrecen	RTML	Budapest	Dorog	Debrecen	RTML	Budapest	Dorog	Debrecen	RTML
	Veszélyes hulladék	3 598	1 689	52	329	3 614	1 542	47	306			
Nem veszélyes ipari hulladékok	3 919	9 163	11	525	3 576	11 569	10	783				
Kommunális hulladék	931	422	0	0	945	206	0	0				
	2 879	528	203	0	2 869	525	192	0				

Környezetvédelmi adatok: leányvállalatok (Gedeon Richter Romania, Gedeon Richter RUS, Gedeon Richter Polska)

Anyagfelhasználás

	Me.	2015		
		GR Romania	GR RUS	GR Polska
Vegyianyagok	t	498	168	427
Vásárolt oldószerek	t	25	10	14
Visszaforgatott oldószerek	t	0	0	6
Nitrogén	m ³	20	84	116

	Me.	2015		
		GR Romania	GR RUS	GR Polska*
Felhasznált oldószerek mennyisége összesen	kg	25 350	9 700	13 842
Ebből az újra felhasznált oldószerek mennyisége	kg	0	0	0
Felhasznált anyagokon belül a visszaforgatott oldószerek aránya	%	0	0	0

*A GR Polska a felhasznált oldószerek egy részét küldő partnernek továbbítja újrafelhasználásra. Ennek aránya 2015-ben 41,18%

	Me.	GR Romania		GR RUS		GR Polska	
		2016	2017	2016	2017	2016	2017
Vásárolt vegyi anyagok*	t	637	660	172	192	602	479
Vásárolt oldószerek	t	27	29	12	15	20	19
Visszaforgatott oldószerek	t	0	0	6	7	7	4
Összes oldószerek (vásárolt+visszaforgatott)	t	27	29	18	22	27	23
Visszaforgatott oldószerek aránya	%	0,0%	0,0%	34,0%	31,8%	26,1%	17,7%

*vásárolt vegyi anyagok összesen (szilárd és oldószerek)

Energiafelhasználás

	Me.	GR Romania			GR RUS			GR Polska		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Direkt										
Földgáz	GJ	37 930	39 514	49 449	32 974	39 011	51 322	28 654	26 201	26 495
Fűtőolaj	GJ	0	0	0	37 308	34 493	9 754	0	0	0
Szén	GJ	*	0	0	*	0	0	*	0	0
Indirekt										
Távhő	GJ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Egyéb	GJ	*	0	0	*	0	0	*	0	0
Villamos energia	MWh	5 755	7 203	7 358	8 428	8 480	8 180	5 504	5 656	5 659

*A 2016-os évtől megváltozó adatközlési módszertan miatt 2015. évre a jelölt energiahordozókról nincs adat.

Összes vízfelhasználás források szerint

	Me.	GR Romania			GR RUS			GR Polska		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Felszíni vízforrásból	em ³	68	70	65*	0	0	0	0	0	0
Felszín alatti vízforrásból	em ³	0	0	0	23	26	26	36	37	40

*becsült adat

Vízfelhasználás

	Me.	GR Romania			GR RUS			GR Polska		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Felhasznált összes vízmennyiség	em ³	68	70	65*	23	26	26	36	37	40
Ebből az újra felhasznált vízmennyisége	em ³	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Az újra felhasznált víz aránya	%	0	0	0	0	0	0	0	0	0

*becsült adat

Direkt CO₂ kibocsátás

	Me.	GR Romania			GR RUS			GR Polska		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017*	2015	2016	2017
CO ₂	t	2 085	2 309	2 594	4 668	4 892	3 635	1 421	1 300	1 326

*A 2017. év kezdetén a GR RUS több kazánja is fűtőolajjal üzemelt. Az év során a gázüzemre való átváltással csökkent az üvegházhatású gázok kibocsátása.

A levegőbe kibocsátott ózonkárosító anyagok mennyisége

Felhasználás célja	Me.	GR Romania			GR RUS			GR Polska		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
gyártás	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	0
hűtés	kg	96	40	128	13	5	3	0	0	0

NO_x, SO_x és más jelentős légszennyező anyagok kibocsátása típus és mennyiség szerinti bontásban

	Me.	2015		
		GR Romania	GR-RUS	GR-POLSKA
VOC kibocsátás				
VOC veszteség levegőbe	t	24,84	9,04	7,8
VOC veszteség levegőbe	%	98	94,9	56,36
CO ₂	t	2 085	4 668	1 421
Egyéb közvetett módon kibocsátott üvegházhatású gázok mennyisége				
NO _x	kg	1 288	5 645	1 390
CO	kg	257	3 064	195
Por	kg	n.a.	n.a.	11

	Me.	GR Romania		GR-RUS		GR-POLSKA	
		2016	2017	2016	2017	2016	2017
VOC veszteség levegőbe	t	16	16	6	8	12	13
VOC veszteség levegőbe	%	60	56	52	52	59	71
NO _x	kg	1 427	1 602	3 924	1 530	1 272	1 256
CO	kg	285	320	52	241	179	182
Por	kg	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	10	11

Az összes vízkibocsátás típusonként befogadók szerinti bontásban

	Me.	GR Romania			GR RUS*			GR Polska			
		2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	
Összes szennyvíz	élővíz	m ³	0	0	0	23 092	17 430	18 620	0	0	0
	közcsatorna	m ³	67 852	64 672	60 052 **	0	0	0	40 037	48 075	62 153

* a GR RUS vízkezelő rendszeréből

** becsült adat

Az összes vízkibocsátás minőségi paraméterek szerinti bontásban

	Me.	2015		
		GR Romania	GR RUS	GR Polska
VOC*	mg/l	0	0,02	0
VOC*	t	0	0	0
VOC összes*	%	0	0	0
KOI	mg/l	325	24,3	n.a.
KOI	t	2,75	0,52	n.a.
AOX	µg/l	n.a.	n.a.	n.a.
Ammónium	mg/l	n.a.	0,33	n.a.

*becsült érték

	Me.	GR Romania*		GR RUS		GR Polska	
		2016	2017	2016	2017	2016	2017
KOI	mg/l	245,00	318,50	16,97	5,80	n.a.	
KOI	t	2,64	3,37	0,30	0,11	n.a.	
Ammónium kibocsátás	mg/l	n.a.		n.a.		n.a.	

*Az értékek nem a teljes kibocsátott szennyvíz mennyiségre, csak annak technológiai szennyvíz részére vonatkoznak

Keletkezett hulladékok

	Me.	2015			
		GR Romania	GR RUS	GR Polska	
veszélyes	összesen	t	13	64	9
	égetés	t	13	54	0
	egyéb	t	0	9	9
mésziszap	t	2	23	187	
kommunális	m ³	394	632	856	

	Me.	GR Romania		GR RUS		GR Polska		
		2016	2017	2016	2017	2016	2017	
veszélyes	égetés	t	8	10	61	80	0	0
	egyéb	t	0	1	0	1	10	8
nem veszélyes ipari hulladékok	t	54	46	48	32	173	173	
kommunális	m ³	384	366	472	536	649	458	

FENNTARTHATÓSÁGI POLITIKA

Az 1901-ben alapított Richter Gedeon Nyrt. magyarországi központú európai multinacionális gyógyszercég, amely külföldi szakmai befektető nélkül, magyar irányítással működik. A Társaság mindennapjait meghatározza a több mint 110 éves vállalati kultúra, amelynek alapjait a gyáralapító Richter Gedeon fektette le.

A Richter Gedeon Nyrt. működése során kiemelt figyelmet fordít arra, hogy megfeleljen a társadalmi felelősségvállalás alapvető elvárásainak: olyan belső folyamatokat működtet, amelyek révén üzleti tevékenységében szociális, környezetvédelmi, etikai- és emberi jogi szempontokat érvényesít, szoros együttműködésben az érdekelt felekkel.

A Richter Gedeon Nyrt. ügyvezetése felelős a fenntarthatósági teljesítményért, ugyanakkor valamennyi beosztott vezetőtől elvárja a Társaság fenntartható működésének elősegítését, amihez minden támogatást megad.

A Richter Gedeon Nyrt. elkötelezett aziránt, hogy

- magas szintű kutatási tevékenysége eredményeként a legjobb, legkorszerűbb készítményeket – a Társaság fenntartható működését is figyelembe vevő áron – kínálja a fogyasztók számára.
- a gyógyszerbiztonságot kiemelt prioritású területként kezelje, melynek célja, hogy a betegek és az orvosok számára a biztonságos gyógyszeralkalmazás feltételeit folyamatosan biztosítsa. Ennek érdekében minőségbiztosított farmakovigilancia rendszert működtet.
- csökkentse működésének környezetre gyakorolt hatását. Ennek érdekében a környezetvédelmi szempontok beépülnek a kutatás-fejlesztési tevékenységekbe, a működési folyamatokba, valamint a beruházási döntésekbe. A környezeti kockázatok csökkentése érdekében környezetmenedzsment rendszert működtet, valamint a fenntartható és biztonságos energiaellátás érdekében időszakonként aktualizálja energiaellátási koncepcióját.
- működésével egyrészt támogassa munkavállalóinak fejlődését, megadva minden lehetőséget a szakmai és kompetenciaalapú tudás elsajátítására, másrészt az egészségügy és az oktatás támogatásával elősegítse a szélesebb körben értelmezett emberi erőforrás fejlődését, amely potenciális értéket képvisel a társadalom egésze számára.
- munkavállalói számára megfelelő munkakörülményeket biztosítson.
- a széles körű társadalmi csoportok egészségre nevelése és egészségügyi tudatosságának fejlesztése érdekében oktatási-, képzési- és szűrőprogramokat szervezzen, illetve működtessen.
- a Társaság fenntartható és hosszú távon prosperáló, a társadalom egésze számára értéket teremtő működése érdekében értékrendjének megfelelően továbbra is a korrupciót elutasító, etikus magatartást tanúsítson.
- az irányítása alá tartozó nemzetközi érdekelttségei működésére is kiterjesztett, csoportszintű fenntartható mechanizmusokat, eszközöket alakítson ki és működtessen.
- működését érintő kérdésekről felelős vállalatirányítási ajánlásokat követő jelentést publikáljon a Társaság iránt érdeklődők számára.
- működése során szem előtt tartja a felelősség és a versenyképesség egyensúlyának megteremtését.

Budapest, 2016.

William de Gelsey
elnök

Bogsch Erik
vezérigazgató

Beszerezési Politika

Mi, a Richter Gedeon Nyrt. vezető tisztségviselői:

ismerjük és értjük	a beszerzési folyamataink saját teljesítményeinkben megjelenő hatásait,
elköteleztük magunkat	a Társaság igénylési folyamatainak, illetve beszerzési teljesítményének folyamatos javítására, a változó környezeti és belső követelményeknek való megfelelés fenntartására,
vállaljuk	hogy Társaságunk több, mint száz éves hagyományait, gyógyszergyártási és egyéb széleskörű ismereteit ötvözzük a korszerű beszerzés technikai elvárásokkal.

A beszerzési szempontok figyelembe vétele gazdasági döntéseink elválaszthatatlan részét képezi. A fő hangsúlyt a beszerzési alapelvek szem előtt tartására helyezzük, melyek által biztosíthatók a szükséges anyagok, eszközök, illetve szolgáltatások, költséghatékonyan, a megfelelő helyen és időben, a megfelelő mennyiségben és minőségben, ezáltal hozzásegítve Társaságunkat stratégiai céljainak eléréséhez.

A beszerzés alapelvei a következők:

- **Költséghatékonyság**
Kiemelt figyelmet kell fordítani a felmerülő költségekkel kapcsolatos ésszerű, takarékos gazdálkodásra. A beszerzést költséghatékony módszerekkel kell végezni oly módon, hogy az a teljes életciklusra vetített legalacsonyabb költség mellett valósuljon meg.
- **Minőségszemlélet**
Az elvárható legnagyobb gondossággal kell a partnereket kiválasztani, meggyőződve azok megbízhatóságáról, jó hírnevéről és az általuk kínált termékek/szolgáltatások minőségéről.
- **Környezetvédelem**
A beszerzéseknél olyan megoldásokat kell előtérbe helyezni, amelyek alkalmazása, az adott körülmények között a legkisebb környezetterhelést eredményezi.
- **Törvényi előírásoknak való megfelelés**
A beszerzés során biztosítani kell, hogy annak rendje és folyamata teljes mértékben megfeleljen a vonatkozó hazai és nemzetközi jogszabályi előírásoknak, továbbá összhangban legyen az illetékes szakmai testületek által meghatározott szabályokkal, szabványokkal, valamint a hazai és nemzetközi gyakorlattal.
- **Versenyeztetés**
A Társaság céljainak elérése érdekében fokozottan törekedni kell a piaci helyzet folytán elérhető versenyelőnyök maximális kihasználására a versenyeztetésen keresztül.
- **Esélyegyenlőség, egyenlő elbánás**
Valamennyi partner számára egyenlő versenyfeltételeket kell biztosítani, a partnereket és az általuk előterjesztett ajánlatokat objektív elbírálásban kell részesíteni, részrehajlás és előítélet nélkül.
- **Együttműködés**
A Társaság partnerkapcsolatai fair és etikus üzleti együttműködésen alapulnak.
- **Fedhetetlenség**
Az érintett munkatársak kötelesek elválasztani egymástól a személyes és az üzleti érdekeiket. Egyéni érdekeknek, személyes használynak nem lehet szerepe a beszerzésben.
- **Titoktartás**
Az üzleti információk bizalmas kezelését a Társaság kiemelt prioritásként határozza meg a beszerzés teljes folyamata tekintetében.

A fenti alapelvek betartását, illetve betartatását Társaságunk minden munkatársától és partnerétől elvárjuk, illetve megköveteljük. Az alapelvek gyakorlatban történő érvényesítéséről a Társaság Beszerzési Szabályzata rendelkezik.

Budapest, 2016. június 28

Gelsey Vilmos
elnök

Bogsch Erik
vezérigazgató

Indikátor	Rövidített leírás	Oldalszám
A szervezet bemutatása		
102-1	A szervezet neve	10.
102-2	Elsődleges márkák, termékek és/vagy szolgáltatások	10.; 27.
102-3	A szervezet központjának helyszíne	10.
102-4	Azok az országok, amelyekben a vállalat működik	11.
102-5	A tulajdon természete és jogi formája	20.; 28.
102-6	A kiszolgált piacok	11.
102-7	A jelentésvető szervezet mérete: alkalmazottak száma; nettó árbevétel; teljes tőkésítés tartozásokra és részesedésekre lebontva; gyártott termékek mennyisége vagy szolgáltatások értéke	10.
102-8	A munkaerő teljes létszáma a foglalkoztatás típusa, a munkaszerződés és régiók szerint	47-48.
102-9	A beszállítói lánc bemutatása	39.
102-10	A szervezet vagy a beszállítói lánc méretében, szerkezetében vagy tulajdonviszonyaiban a jelentésvető időszak alatt történt jelentős változások	14.
102-11	Az elővigyázatosság elve hogyan érvényesül a szervezeten belül	36-40.
102-12	Charták, alapelvek vagy egyéb kezdeményezések, amelyeknek a szervezet tagja vagy támogatója	19.; 36-37.
102-13	Tagság egyesületekben (pl. szakmai/ágazati egyesületek) és/vagy nemzeti/nemzetközi érdekvédelmi szervezetekben	52-53.
102-14	Nyilatkozat arról, hogy a fenntarthatóság miért fontos a szervezet és a stratégiája számára	4.
Etika és integritás		
102-16	Belső nyilatkozatok a szervezet küldetéséről, értékeiről, viselkedési normáiról és egyéb alapelveiről	19.
Vállalatirányítás		
102-18	A szervezet irányítási struktúrájának bemutatása	13-18.
Érintettek bevonása		
102-40	Azon érintettek listája, amelyekkel a szervezet bármilyen formájú párbeszédet folytat	6.
102-41	Kollektív szerződés	48.
102-42	Az érintettek kiválasztásának módja és alapelvei	6.
102-43	Az érintettek bevonására alkalmazott módszerek bemutatása	6.; 24.
102-44	Kulcsfontosságú témák és kérdések, amelyek az érintett felekkel folytatott párbeszéd során merültek fel	8.
102-45	a) A szervezet konszolidált pénzügyi jelentésében felsorolt b) A jelentésben nem szereplő, de a konszolidált pénzügyi jelentésben szereplő szervezetek felsorolása	11-12.

102-46	A jelentés tartalmának meghatározására alkalmazott folyamat.	5-7.
102-47	A folyamat során meghatározott lényeges ügyek felsorolása.	8.
102-48	A korábbi jelentésekben már szerepelt információk újraközlésének indoklása és hatásának magyarázata	Nem volt
102-49	Az előző jelentéstételi időszakhoz képest a jelentés kiterjedési körében, határaiban, vagy mérési módszerekben bekövetkezett jelentős változások	Nem volt
A jelentés paramétere		
102-50	A jelentéstételi időszak meghatározása	5.
102-51	A legutóbbi jelentés dátuma	5.
102-52	A jelentéstételi ciklus meghatározása	5.
102-53	Elérhetőség azok számára, akiknek kérdése van a jelentéssel vagy a jelentés tartalmával kapcsolatban	7.; 85.
102-54	GRI alkalmazásával kapcsolatos nyilatkozat	7.
102-55	GRI Tartalmi index	81-83.
102-56	Külső tanúsítással kapcsolatos gyakorlat	7.
Vezetési szemlélet		
103-1	a. Miért lényeges ügy az adott téma b. A lényeges ügy határai, ide értve i) hol jelennek meg a hatások; ii) a szervezet szerepe a hatásokban	8. ill. az egyes lényeges ügyek bemutatásánál
Gazdasági teljesítmény indikátorok		
201-1	A keletkezett és felosztott közvetlen gazdasági érték, beleértve a bevételeket, működési költségeket, munkavállalói jövedelmet, adományokat és egyéb közösségi befektetéseket, a visszatartott nyereséget, a befektetőknek és az államnak tett kifizetéseket	26-29.
Környezeti teljesítmény		
301-1	A felhasznált anyagok mennyisége súlyban vagy térfogatban kifejezve.	60.; 72.; 76.
301-2	A felhasznált anyagokon belül a visszaforgatott anyagok százalékos aránya.	60.; 72.; 76.
301-3	Energiafelhasználás a szervezeten belül	59.; 72.; 76.
303-1	Összes vízfelhasználás források szerinti bontásban.	59.; 73.; 76-77.
303-3	Az összes visszaforgatott és újrafelhasznált víz mennyisége és százalékos aránya.	59.; 73.; 76-77.
305-1	Közvetlen CO ₂ kibocsátás	73.; 77.
305-2	Energiafelhasználásból eredő CO ₂ kibocsátás	73.
306-1	Az összes vízkibocsátás minőség és befogadók szerinti bontásban.	60.; 74.; 78.
306-2	Az összes hulladék mennyisége súlyban, típus és kezelés szerinti bontásban.	60.; 75.; 78.

Munkaügyi gyakorlat és tisztességes munka		
401-1	Munkarő felvétel és fluktuáció	46-47.
403-2	Sérülések, foglalkozásból eredő betegségek, kiesett napok és hiányzások aránya, illetve a halállal végződő munkahelyi balesetek száma régióként.	66-71.
404-2	A képességek fejlesztésére és az élethosszig tartó tanulásra irányuló programok	34-35.; 50-51.
405-1	A vezetői testületek és munkatársak sokszínűsége	14-17.
Társadalom		
413-1	Működési egységek aránya, ahol a helyi közösséggel együttműködések, hatásvizsgálatok és fejlesztési programok valósulnak meg.	40-43.; 53-55.
Termékfelelősség		
416-1	A termékek, illetve szolgáltatások életciklusának azok a szakaszai, amelyekben az egészségi és biztonsági hatásait javítási céllal kiértékelik. Az ilyen kiértékelési eljárásba bevont jelentős termékek és szolgáltatások aránya százalékban kifejezve.	39-40.
417-1	A különféle eljárások által megkövetelt, termékekre és szolgáltatásra vonatkozó információ típusai. Az információszolgáltatási követelmények alá tartozó lényeges termékek és szolgáltatások aránya százalékban.	31-34.
417-3	Azon esetek száma, amikor a marketingkommunikációra (benne a reklámra, promócióra és szponzorálásra) vonatkozó jogszabályokat vagy önkéntesen vállalt normákat megszegtek, az ügyek kimenetele szerinti bontásban.	25.

A jelentés elkészítésében közreműködtek:

Baranyai Szabolcs, Bata Tibor, Beke Zsuzsa, Békés Imréné, dr. Bolla Zsófia, Föld Judit, Dr. Greiner István, Dr. Lendvai Balázs, Dr. Lantos Diána, Molnárné Czirják-Nagy Zsuzsanna, Otrók Györgyné, Ördög Katalin, Sógor András, Szabó Zsolt, Dr. Széll Judit, Dr. Wirth Mária

Elérhetőségeink:

Richter Gedeon Nyrt.

1103 Budapest, Gyömrői út 19-21

Telefon: + 36 1 431 4000 Fax: +36 1 260 6650

Postacím: 1475 Budapest 10, Pf.27.

Email: posta@richter.hu

Internet: www.richter.hu

RICHTER GEDEON